

ZÁRÓJELENTÉS **(2009. december 1.)**

a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” című projekthez

1/14. sz. melléklet

Szigeti homokok (HUDI20047) **Natura 2000 terület fenntartási terve**

Készítette az KvVM FI irányításával, a KvVM megbízásából a

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési
és Urbanisztikai Nonprofit Kft.

**VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és
Urbanisztikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság**
1016 Budapest, Gellérthegy u. 30-32

Budapest, 2009.

<i>A megbízó témafelelőse:</i>	Pallag Orsolya projektfelelős, vezető főtanácsos, KvVM TSZÁT Nemzeti parki és tájvédelmi Főosztály
<i>A megbízó projektasszisztense:</i>	Vozár Ágnes tanácsos, KvVM TSZÁT Természetmegőrzési Főosztály
<i>Az érintett nemzeti park igazgatóságok kapcsolattartói:</i>	Baranyai Zsolt ökológiai referens, DINPI
<i>Vállalkozó képviselője:</i>	Göncz Annamária projektvezető helyettes VÁTI Nonprofit Kft.
<i>Vállalkozó szakmai témafelelőse:</i>	Dr. Podmaniczky László projektvezető, egyetemi docens SZIE KTI
<i>Vállalkozó projektasszisztense:</i>	Faragóné Huszár Szilvia területrendezési tervező, VÁTI Nonprofit Kft.
<i>Területi felelős szakértő:</i>	Kenyeres Zoltán biológus, ACRIDA Bt.
<i>Területi szakértők:</i>	Dr. Tóth Sándor zoológus, magánkutató Sáringger-Kenyeres Tamás növényvédelmi szakmérnök, Pannónia Kft. Dr. Szabó Szilárd környezetvédelmi és környezetgazdálkodási szakmérnök, egyéni vállalkozó
<i>Segítséget nyújtott:</i>	Baranyai Zsolt ökológiai referens, DINPI Bérces Sándor ökológiai referens, DINPI
<i>További szakértők, tervezők:</i>	Illés István területrendezési tervező, VÁTI Nonprofit Kft. Megyesi Boldizsár kommunikációs szakértő, SZIE KTI Magyari Julianna agrárkörnyezet-gazdálkodási szakértő, SZIE KT Marticsek József agrár szakértő Schneller Krisztián területrendezési tervező, VÁTI Nonprofit Kft. Tornyánszki Éva tervező VÁTI Nonprofit Kft. Fejes Ágnes gyakornok VÁTI Nonprofit Kft.

Budapest, 2009

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	1
I. Natura 2000 fenntartási terv	3
1. A terület azonosító adatai	4
1. 1. Név	4
1. 2. Azonosító kód	4
1. 3. Kiterjedés	4
1. 4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	4
1. 5. Érintett települések	4
1. 6. Jogi helyzet	4
1. 7. Tervezési és egyéb előírások	5
2. Veszélyeztető tényezők	6
3. Kezelési feladatok meghatározása	6
3. 1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	6
3. 2. Kezelési javaslatok	7
3. 2. 1. Egységes kezelési előírások	9
3. 2. 2. Kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatok	9
3. 2. 3. Élőhely-rekonstrukció és élőhely-fejlesztés	20
3. 2. 4. Fajvédelmi intézkedések	21
3. 2. 5. Kutatás, monitorozás	21
3. 2. 5. 1. Faj szintű monitorozás	21
3. 2. 5. 2. Közösség szintű monitorozás	21
3. 2. 5. 3. Élőhely szintű monitorozás	21
3. 2. 5. 4. Területkezelések hatásainak monitorozása	22
3. 3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében	22
3. 3. 1. Agrártámogatások	22
3. 3. 1. 1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	22
3. 3. 1. 2. Javasolt agrártámogatási rendszer	23
3. 3. 2. A javasolt Natura 2000 kifizetés integrálása egyéb támogatási programokkal	25
3. 4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	26
3. 4. 1. Felhasznált kommunikációs eszközök	26
3. 4. 2. A kommunikáció címzettjei	27
3. 4. 3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	28
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció	30
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	31
1. 1. Környezeti adottságok	31
1. 1. 1. Éghajlati adottságok	31
1. 1. 2. Vízrajzi adottságok	31
1. 1. 3. Geológiai, geomorfológiai adottságok	31
1. 1. 4. Talajtani adottságok	32
1. 1. 5. Tájhasználat-változás	32
1. 2. Természeti adottságok	33
1. 2. 1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek	36
1. 2. 2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	43
1. 2. 3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	46
1. 2. 4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	54
1. 3. Területhasználat	64

1. 3. 1. Művelési ág szerinti megoszlás	64
1.3.1.1. A terület jellemzése az ökotípusos földhasználati modellben	65
1. 3. 2. Tulajdoni viszonyok	71
1. 3. 3. Területhasználat és kezelés	71
1. 3. 3. 1. Mezőgazdaság	71
1. 3. 3. 2. Erdőgazdálkodás	72
1. 3. 3. 3. Vadgazdálkodás, halászat, horgászat	74
1. 3. 3. 4. Vízgazdálkodás	75
1. 3. 3. 5. Turizmus	76
1. 3. 3. 6. Ipar	76
1. 3. 3. 7. Infrastruktúra	76
1. 3. 3. 8. Települési viszonyok, területfelhasználási konfliktusok	76
2. Felhasznált irodalom	77
III. Mellékletek	78
1. sz. melléklet: A tervezési terület átnézeti légifotója	79
2. sz. melléklet: A tervezési terület átnézeti topográfiai térképe	80
3. sz. melléklet: A tervezési terület DTA-50 átnézeti térképe	81
4. sz. melléklet: A tervezési terület jogi oltalom alatt álló területei	82
5. sz. melléklet: A tervezési terület érintettsége az országos ökológia hálózatban	83
6. sz. melléklet: A tervezési terület kiemelten és fokozottan érzékeny felszín alatti vizei	84
7. sz. melléklet: A tervezési terület talajtérképe	85
8. sz. melléklet: A tervezési terület felszínborítási térképe	86
9. sz. melléklet: A tervezési terület szántóföldi művelési alkalmassága	87
10. sz. melléklet: A tervezési terület erdőtelepítési alkalmassága	88
11. sz. melléklet: A tervezési terület környezeti érzékenysége	99
12. sz. melléklet: A tervezési terület ökotípusos földhasználati rendszere	90
13. sz. melléklet: A tervezési terület kezelési szempontból jelentős növényfajai	91
14. sz. melléklet: A tervezési terület kezelési szempontból jelentős állatfajai	92
15. sz. melléklet: A tervezési terület Á-NÉR élőhelyeinek térképe	93
16. sz. melléklet: A tervezési terület Natura 2000 élőhelyeinek térképe	94
17. sz. melléklet: A tervezési terület kezelési egységeinek térképe	95
18. sz. melléklet: A tervezési terület AKG célprogramja	96
19. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek jellemző adatai	97
20. sz. melléklet: Natura 2000 területek egységes kezelési előírásai	103
21. sz. melléklet: Alkamazott kommunikációs eszközök és eredmények	116
22. sz. melléklet: Az érintett települések településszerkezeti tervei	130
23. sz. melléklet: A fenntartási terv véleményezése	132
Ábrák, táblázatok	139
Digitális melléklet	138
IV. Natura 2000 fogalomtár	139

BEVEZETŐ

A Natura 2000 területek az európai, közösségi jelentőségű ritka és veszélyeztetett fajok illetve élőhelyeik hálózatát alkotják. Kijelölésük célja a közösségi szinten kiemelt fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fejlesztése, illetve helyreállítása. A védelem céljait az Európai Unió két irányelvében határozta meg, amelyekben egyben kötelezi is a tagországokat a Natura 2000 hálózat lehatárolására. Magyarországon 2004-re 512 db, összesen közel 20000 km² (2 millió ha) kiterjedésű Natura 2000 terület került kijelölésre. Ezzel hazánk a pannoni biogeográfiai régió tagjaként jelentős mértékben járul hozzá Európa természeti értékeinek megőrzéséhez.

A hazai Natura 2000 területek kijelölését az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) sz. kormányrendelet határozza meg, a területek helyrajzi szám szintű kihirdetése pedig az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 45/2006. (XII. 8.) sz. KvVM rendeletben található.

Az irányelvek céljainak teljesítése érdekében a tagállamok a Natura 2000 területekre fenntartási terveket készítenek. Ezekben többek között rögzítik a természetvédelmi célkitűzéseket és a területhasználókkal együtt kialakított kezelési előírásokat javaslatok formájában. Ezek alapját képezhetik az egyes területeken igényelhető agrár-környezetgazdálkodási kifizetéseknek, amelyek az aktuális agrár-környezetgazdálkodási jogszabályokban jelennek meg. A fenntartási terv azonban földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Hazánkban a fenntartási tervek készítése 2008-ban, jelen projekt keretében, uniós forrásból finanszírozott formában indult el. A tervezést végigkísérte egy új típusú, széles körű és nyílt kommunikáció, amely lehetőséget biztosított minden érintett számára a tervezésbe való bekapcsolódásra.

A fenntartási tervek kiemelt céljai a következők:

1. Az egyes Natura 2000 területek érintettjei – földtulajdonosok, gazdálkodók és egyéb területhasználók – megismerhessék azokat a természetvédelmi értékeket, szempontokat, amelyek a terület kijelölését szükségessé tették.
2. Az érintettekkel közösen olyan gazdálkodási előírások fogalmazódjanak meg, amelyek betartásával – egyfajta önkéntes feladatvállalás formájában – a területen gazdálkodók közreműködnek a természeti értékek megőrzésében és gyarapításában.
3. A területek részletes ismertetésével, a javasolt kezelési és földhasználati módok bemutatásával segítséget, iránymutatást nyújtson a gazdálkodóknak, valamint rajtuk kívül egyéb földhasználóknak, önkormányzatoknak, lehetséges beruházóknak, fejlesztőknek és a Natura 2000 területtel érintett lakosságnak.
4. A nyílt tervezési folyamatban a különböző érdekcsoportok álláspontja tükröződjön és párbeszéd alakuljon ki a területek jó kezelése érdekében és mindez tanulságul szolgáljon majd a további Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítésekor.

A tervezés eredményeként elkészül 20 Natura 2000 terület (összesen 45000 ha) fenntartási terve és a terv megalapozó dokumentációja. A megalapozó dokumentáció a felhasználók széles körének információkat nyújt az élő és élettelen természeti értékekről, valamint összegzi és értékeli a jelenlegi területhasználatot. A terv tartalmazza azokat az agrártámogatási rendszerbe illeszthető, művelési ághoz köthető, illetve nem köthető kezelési előírásokat, melyeket a felhasználók tervek, pályázatok készítésekor, konkrét területkezelési tevékenységek megvalósí-

tása során fel tudnak használni, illetve amelyeket a hatósági szervek államigazgatási döntéseknél alkalmazni tudnak. A fenntartási terv az ideális területkezelések végrehajtását segítő támogatási rendszerek mikéntjére vonatkozóan is javaslatokat fogalmaz meg, amiket a különböző állami, uniós stb. támogatási rendszerek kialakítása, pályázati támogatások megítélése során tudnak figyelembe venni a döntéshozók. A terv mellett egy tájékoztató kiadvány is készül az érintett területhasználóknak, gazdálkodóknak, kezelő szervezeteknek. Szakmai anyagként kidolgozásra kerül a további fenntartási tervezést megalapozó tervezési és kommunikációs tapasztalatok összefoglalásával egy módszertani segédlet is.

Jelen dokumentáció a Natura 2000 terület fenntartási terv teljes – tervi és megalapozó anyag – egyeztetés utáni változata. A tervi anyagrészt 2009. szeptemberében egyeztetési anyagként az országos és területi illetékességű érintett szervezeteknek, valamint gazdálkodóknak véleményezés céljából kiküldésre került. A tervek egyeztetése az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm.rend szerint történt. A megbízóval egyeztetett álláspont alapján a tervben az elfogadott észrevételek visszavezetésre kerültek.

I. Natura 2000 fenntartási terv

1 A terület azonosító adatai

1.1 Név

Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

1.2 Azonosító kód

HUDI20047

1.3 Kiterjedés

788,59 ha

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és/vagy fajok

Közösségi jelentőségű élőhelytípus	Natura 2000 kód
*Pannon homoki gyepek	6260

* kiemelt jelentőségű

Közösségi jelentőségű növényfaj

Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)	2285
Homoki nőszirm (<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>)	4098

Közösségi jelentőségű állatfaj

Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>)	4013
Szarvas ganéjtúró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>)	4011
Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	1188

A jelölő élőhelyek és fajok a Natura 2000 területek adatlapjait (Standard Data Form 2008.) alapul véve a nemzeti park-igazgatóságok 2009. évi jelentése, valamint a fenntartási tervek készítését megalapozó 2009. évi botanikai/zoológiai felméréseknek a SDF adatbázistól eltérő, illetve azt módosító eredményei alapján kerülnek feltüntetésre. Ezek ismertetése és indoklása a megalapozó dokumentáció részét képezi. A tervi munkarészben szereplő fenntartási javaslatok az új felmérések eredményein alapulnak.

1.5 Érintett települések

Tahitótfalu, Pócsmegyer, Szigetmonostor

1.6 Jogi helyzet

A Szigeti homokok (HUDI20047) jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

Egyéb védettségi kategóriák

Országos jelentőségű védett természeti terület: A terület jelenleg védett/fokozottan védett területei/részterületei:

Tahitótfalu 064/1/a-b; 064/2/a-b; 065; 066/1; 066/2; 067; 068/5; 068/4; 068/3; 068/2; 068/1; 0103/18; 0103/20; 0106/a-b; 0107; 0108/5/a-b; 0110/4; 0110/15; 0110/18; 0110/17; 0133/27;

Pócsmegyer 037/3; 037/5; 038; 040/2-3; 040/4; 040; 041; 045; 046; 047; 048/1-2; 049/20; Szigetmonostor 085/1/a-b; 085/2; 086; 087; 088; 089; 090; 0103/c.

Országos ökológiai hálózat: A terület legnagyobb arányban magterületként (44%) és ökológia folyosóként (52%) azonosított. 4%-a Natura 2000 területnek nem tartozik az országos ökológiai hálózathoz.

Természetvédelmi kezelés szervei

- *Illetékes I. fokú természetvédelmi hatóság:* Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (a továbbiakban: illetékes KöTeViFe).

- *Működési területében érintett nemzeti park igazgatóság:* Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: érintett NPI).

1.7 Tervezési és egyéb előírások

A) A tervezési területre vonatkozó tervek

- II/1. Börzsöny-Nógrád-gödöllői nagyvadas körzet vadgazdálkodási terve. Érvényesség: 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.
- Szentendre Szigeti Vadásztársaság (13-571010-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényesség: 2017-ig. Kelt: 2007. március 27. Jóváhagyta: Fővárosi és Pest Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály
- Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
- Pest Megye 21/2006 (IX. 08.) számú rendelettel jóváhagyott területrendezési terve
- Településrendezési tervek
- Tahitótfalu: 11/2005. (VII. 1.) számú rendelettel elfogadott Helyi Építési Szabályzat és szabályozási terv
- Pócsmegyer: 13/2006 (XII. 13.) számú rendelettel elfogadott Helyi Építési Szabályzat és szabályozási terv

B) A tervezési területre vonatkozó előírásokat tartalmazó jogszabályok

- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 45/2006. (XII. 8.) számú KvVM rendelet
- A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) számú KöM rendelet
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett lápok jegyzékéről szóló 8005/2001. (MK 156.) számú KöM tájékoztató
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrárkörnyezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) számú FVM rendelet
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. számú törvény
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. számú törvény

- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009.évi XXXVII. törvény
- 34/1997. (XI.20.) KTM rendelet a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről;
- A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján az Európai Unió által társfinanszírozott mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 132/2004. (IX. 11.) számú FVM rendelet
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 46/2009.(IV. 16.) számú FVM rendelet

2. Veszélyeztető tényezők

A természetvédelmi prioritásokat leginkább veszélyeztető tényező a tájidegen fásszárúak (kisebb részben tájidegen lágyszárúak) gyepterületeken tapasztalható agresszív térhódítása. Az alapközet jellege miatt a terepmotorozás különösen jelentős veszélyeztető tényezőnek számít. A teljesen elakácosodott erdőterületek esetében veszélyeztetettségről nem lehet beszélni. Az akácosok esetleges átalakítása a környező értékes gyepterületeket veszélyeztetheti, ezért a gyepek védelmét az átalakítások tervezésénél és a kivitelezésekor egyaránt fokozottan figyelembe kell venni. Lokálisan jelen lévő veszélyeztető tényezők: túllegeltetés, fakitermelés fragmentális vizes élőhely-komplexumban, beépítés, illegális szeméthelyezés.

I21	Akác terjedése
I26	Bálványfa terjedése
I24	Aranyvessző fajok terjedése
E42	Motocross, kvad
M42	Túlzott legeltetés

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A tervezési területen a természetes és természetközeli élőhelyek a terület méretéhez képest csak rendkívül visszaszorultan vannak jelen. A természetvédelmi szempontból kimagasló értéket jelentő nyílt és zárt homokpuszta-gyepek nagy részét is veszélyezteti a tájidegen fásszárúak erőteljes inváziója (középtávon az élőhelyek felszámolódását is eredményezheti).

Ezek alapján célkitűzés:

- A területen élő védett és fokozottan védett fajok által reprezentált, hazai szinten ritka életközösség megőrzése.
- A természetes és természetszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása – különös tekintettel a pannon homoki gyepekre (6260), valamint az Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) élőhelyre (91E0).
- A védett növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), szarvas ganéjtűrő (*Bolbelasmus unicornis*), tövisszűrő gé-

bics (*Lanius collurio*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kis őrgébics (*Lanius minor*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), közönséges ürge (*Spermophilus citellus*).

A kezelésekkel kapcsolatos legfontosabb természetvédelmi célkitűzés a megmaradt homokpusztagyepek (6260-Pannon homoki gyepek) megőrzése (háborítatlanság biztosításával, fiatal invazív fásszárúak kézi erővel történő visszaszorítása /kiegészítve a vágásfelületek vegyszeres kezelése ecseteléssel/, fatermetű invazív fásszárúak vegyszeres kezelése lábon álló egyedek meghagyásával). Nemcsak a facsoportok (akác, bálványfa), de a homokpusztagyepekkel érintkező, ill. azok közé ékelődő nagyobb erdőfoltok esetében is a gyepek védelmét kell prioritásként kezelni. Ennek megfelelően ezeknek az élőhelyfoltoknak (az akácosokat) – azok tájidegen volta ellenére is – egyelőre meg kell hagyni, szegélyükön azonban meg kell megakadályozni az invazív fás- és lágyszárú fajok továbbterjedését. A termőkorú bálványfákat ezekben az állományokban is vegyszeres kezelés alkalmazásával (permetezés, törzs megfűrése, vegyszer injektálása) kell visszaszorítani. A nem homoki gyomos száraz gyepek esetében a birkával történő, élőhelyregenerációt biztosító, enyhe legeltetés látszik az optimális fenntartó kezelésnek.

3. 2. Kezelési javaslatok

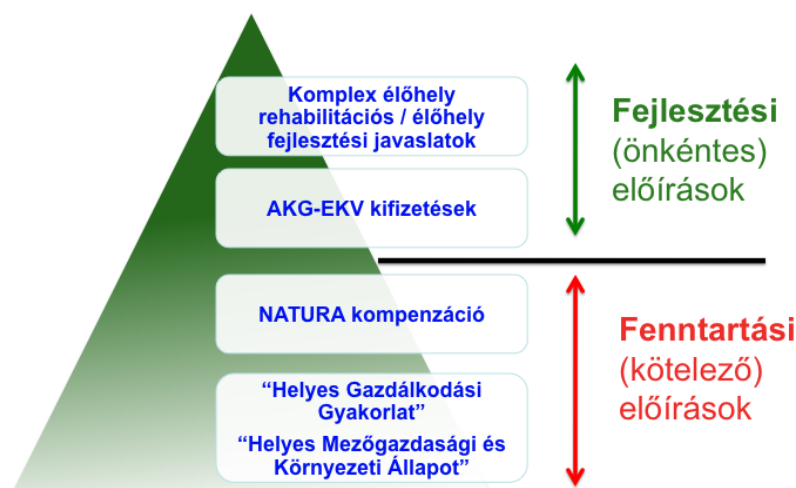
A fenntartási tervek rögzítik az adott Natura 2000 terület botanikai, zoológia értékeit, és élőhelyekre vonatkozó adatok alapján meghatározzák a természeti értékek fenntartása érdekében követendő, illetve javasolt gazdálkodási gyakorlatot. Ezeket a tervben “előírásoknak” nevezzük, és meghatározásuk – művelési ághoz kötöten – élőhelytípus (ÁNER) szinten történt.

A faj- vagy élőhelyvédelmi szempontból azonos kezelést igénylő terület egységeket az egyszerűség kedvéért a terv ún. *kezelési egységként* határolja le, és jeleníti meg az 17.sz. térképmellékletben. A Natura 2000 területek egységes kódszámmal jelzett ún. „harmonizált” előírásai a 20. sz. mellékletben találhatók.

A kezelési egységekhez (élőhelyekhez/élőhelyegyüttesekhez) rendelt előírások a következők szerint csoportosíthatók:

1. Fenntartási előírások:
 - jogszabályokban rögzített, kötelező előírások,
 - Natura kompenzációs előírások (kötelező formában)
2. Fejlesztési előírások és javaslatok
 - működő támogatási rendszerekhez (AKG-EKV) kapcsolt, önkéntes formában működő előírások
 - élőhely rehabilitációs/fejlesztési javaslatok (önkéntes formában)

Az előírások hierarchiáját az alábbi ábra szemlélteti:

Fenntartási előírások

A fenntartási előírások betartása azért szükséges, mert ezek révén biztosítható a fajok, valamint az élőhelyek fennmaradása, a területek jelenlegi állapotának a megőrzése. Ezek

- részben jogszabályokban („Helyes Gazdálkodási Gyakorlat”, „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” a 4/2004. (I.13.) FVM rendelet szerint) rögzítettek. E rendeletekben megfogalmazott előírások betartása Natura területeken akkor is kötelező, ha nem történik az adott területre területalapú támogatás igénybevétele. Az előírások betartásáért – az esetleges területalapú támogatáson felül – nem jár anyagi ellentételezés;
- részben a Natura 2000 területekre alkalmazott új előírások. Ezen előírások esetében a 1698/2005 EC rendelet 38§-a alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelemkiesés mértékéig. Jelenleg a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján történik gyepterületeken kompenzációs kifizetés (38 EUR/ha). Ezt a jövőben – a fenntartási tervek alapján – ki kell terjeszteni a szántó és vizes területekre, illetve módosítani (bővíteni) szükséges a gyeptes területekre vonatkozó (a 269/2007. rendeletben megfogalmazott) előírásokat.

Fejlesztési előírások

A **fejlesztési előírások** a területek természeti értékeinek a növelésére irányulnak olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ezek

- egyrészt olyan, az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) és erdő-környezetgazdálkodási (EKV) logika mentén, önkéntes vállalás alapján és kifizetés ellenében megvalósítható *új előírások*, melyeket a területi sajátosságok figyelembe vételével foglalmaztunk meg. Ezek az előírások tehát részben a már működő AKG-EKV programok előírásait tartalmazzák, részben viszont új, kifejezetten a Natura területek fenntartása érdekében, alapvetően a *gazdálkodási módok* meghatározása érdekében kialakított előírásokat jelentenek;
- másrészt komplex élőhely rehabilitációs/ élőhely fejlesztési javaslatok, melyek megvalósulása eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagymértékben nő. A célok eléréséhez beruházási, fejlesztési feladatok elvégzése szükséges, ezért ezek is csak önkéntes formában, megfelelő támogatási programok mellett valósulhatnak meg.

Az előírások és a támogatási rendszerek tervezett kapcsolatát az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Előírások	Támogatási forma
Fenntartási előírások	Önálló Natura 2000 kompenzáció formájában
Fejlesztési előírások	Agrár-környezetgazdálkodási, Erdő környezetvédelmi támogatásokkal integráltan
Komplex élőhely rehabilitációs, élőhely fejlesztési javaslatok	Erdősítésre vonatkozó, agrár-erdészeti, nem termelő beruházásokkal, KEOP támogatásokkal integráltan

Egyéb javaslatok

A Natura területek fenntartása érdekében megfogalmazott, a gazdálkodással összefüggő tevékenységeket meghatározó előírások hatásainak az értékelése érdekében *monitoring* rendszert kell működtetni. E rendszernek biztosítania kell az adatok gyűjtésével, tárolásával, feldolgozásával, elemzésével és megjelenítésével kapcsolatos igényeket úgy, hogy mindezek eredményeként a rendszer alkalmas legyen a Natura területek kialakításakor megfogalmazott célok megvalósulásának a kimutatására, lehetőleg számszerűsített és a területi hatást is megjelenítő formában.

A monitoring rendszer képezi az alapját azoknak a *kutatásoknak*, melyek természeti értékek megőrzését szolgáló előírások megerősítését, vagy újak kialakítását célozzák. Légcélszerűbb formája ennek az, amikor a konkrét területhasználó (gazdálkodó) bevonásával, a közös érdekek konszenzusán alapuló kutatási program keretében történik a kutatási programnak nemcsak a megtervezése, hanem annak kivitelezése is.

3.2.1. Egységes kezelési előírások

Először minden egyes művelési ág esetében meghatározásra került az összes olyan fenntartási előírás és fejlesztési javaslat, amelyek valamennyi érintett - az adott művelési ághoz tartozó - kezelési egységen betartandóak, illetve javasoltak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok az előírások jelennek meg, amelyek a művelési ágankénti egységes előírásokon felül kimondottan csak az adott élőhelytípushoz kötődnek.

A tervezési területen nincsenek olyan előírások, amelyek valamennyi érintett - az adott művelési ághoz tartozó - kezelési egységben előfordulnak.

3. 2. 2. Kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatok

KE1 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. **6260 Pannon homoki gyepek**¹ / G1 Nyílt homokpusztagyepek; H5b Homoki sztyepprétek²
2. – / OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
3. – / RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.
GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.

Fejlesztési javaslatok

–

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása

A kiemelkedő értéket jelentő homoki gyepek biotikai értékeinek és az élőhelystruktúra megőrzésének érdekében a Kezelési Egység területén érintetlenséget kell biztosítani.

¹ Natura 2000 (közösségi jelentőségű) élőhely kódja és neve

² Á-NER élőhely kódja és neve

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
Egyes esetekben természetvédelmi értéket nem képviselő élőhelyfoltok is e kezelési egységbe kerültek, a környező élőhelyek védelme érdekében.

(6) *Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Erdősítés nem támogatható.

(7) *Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Fás legelő kialakítása nem támogatható.

KE2 kezelési egység

(1) *Érintett élőhelyek*

1. **6260 Pannon homoki gyepek** / G1 Nyílt homokpusztagyepek; H5b Homoki sztyepprétek
2. – / OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
3. – / P2c Idegenhonos cserje uralta állományok
4. – / S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai

(2) *Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok*

Fenntartási előírások (ld. még kivételek, lokális javaslatok)

GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani., kivéve invazív növények irtása
GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédőszer kijuttatás esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes KÖTEVIFE engedélye alapján lehetséges.
GY33	Gyepterületen előforduló, 1,5 méternél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.
GY103	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.

Fejlesztési javaslatok

GY104	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább 3-szor kezelni kell.
-------	--

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: a tervezési területen elsődleges természetvédelmi célkitűzés a megmaradt homokpusztagyepek megőrzése. Ez legtöbb esetben a legeltetés és kaszálás tiltásával, érintetlenséggel biztosítható, jelen kezelési egység területén azonban a fiatal invazív fásszárúak kézi erővel történő visszaszorítása is szükséges. A kezelési egységbe tartozó invazív fajok állományainak jelenléte esetén is a gyepek védelmét tekintettük prioritásnak. Ennek megfelelően ezeknek az élőhelyfoltokat (az akácosokat) – azok tájidegen volta ellenére is – egyelőre meg kell hagyni, szegélyükön kell megakadályozni az invazív fás- és lágyszárú fajok megtelepedését, további terjedését. Szintén a gyepek védelme érdekében java-

solt a 1,5 méternél magasabb tájidegen faegyedek felszámolását vegyszeres kezeléssel, lábon álló elpusztított faegyedek megtartásával végezni.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok
Nincs.

(5) Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok

- (a) Szigetmonostor 085/2 hrsz esetén a fenntartási előírás a következő: A legeltetés támogatható, a túllegeltetés tilos, a legeltetés során a dombhátakat és árvalányhajas gyepeket kímélni kell.
- (b) Az indoklásban megfogalmazottak miatt több esetben természetvédelmi értéket nem képviselő élőhelyfoltok is kerültek e kezelési egységbe, a környező élőhelyek védelme érdekében.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok
Erdősítés nem támogatható.

(7) Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslatok
Fás legelő telepítés nem támogatható.

KE3 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. **6260 Pannon homoki gyepek** / G1 Nyílt homokpusztagyepek; H5b Homoki sztyepprétek
2. – / OB Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok
3. – / OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
4. – / P2b Galagonyás-kökénYES cserjések
5. – / P7 Ősi fajtájú, gyepek vagy erdősődő, extenzíven művelt gyümölcsösök

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

GY05	Tápanyag utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kijuttatása tilos.
GY16	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY34	A terület túllegeltetése tilos.
GY43	A legeltetés április 24 és október 31 között lehetséges.
GY66	Legeltethető állatfajok: juh.
GY68	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).

Fejlesztési javaslatok

GY42	A legeltetési sűrűséget a működési területében érintett NPI-gal egyeztetni szükséges.
------	---

GY46	Szakaszoló legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése az érintett NPI-gal.
------	---

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása

Az élőhely-struktúra megőrzése, a cserjésedés féken tartása a kezelési egység területén leginkább mérsékelt juh-legeltetéssel biztosítható.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Nincs.

(5) Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok

A másodlagos (zömmel parlagon létrejött) előfordulásokat a gyomfajok visszaszorítása érdekében évente 1× le kell kaszálni.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Erdősítés nem támogatható.

(7) Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslat

Fás legelő telepítés nem támogatható.

KE4 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. – / OC Jellegetlen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok

2 – / OD Lágyszárú özönfajok állományai

3. – / P2b Galagonyás-kökényes cserjések

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

GY05	Tápanyag utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kijuttatása tilos.
GY16	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY34	A terület túllegeltetése tilos.
GY65	Legeltethető állatfajok: szarvasmarhafélék.
GY66	Legeltethető állatfajok: juh.
GY68	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).

Fejlesztési javaslatok

–

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása

A kevés természeti értékkel rendelkező előfordulások túllegeltetést kerülő legeltetése alkalmas az élőhely fenntartására.

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
A lágyszárú inváziós fajokkal erősen fertőzött foltokat legalább évente 1× le kell kaszálni.

(6) *Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Erdősítés nem támogatható.

(7) *Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslat*
Fás legelő telepítés nem támogatható.

KE5 kezelési egység

(1) *Érintett élőhelyek*

1. – / P2b Galagonyás-kökényes cserjések
2. – / RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők
3. – / H5b Homoki sztyepprétek (leromlott állományok)

(2) *Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok*

Fenntartási előírások

GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.

Fejlesztési javaslatok:

GY111	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
-------	---

(3) *A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása*
Spontán erdősülő élőhelyek, melyek átalakítása a környező élőhelyeket veszélyeztetné.

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
Cserjeirtást követően legeltetésük támogatható.

(6) *Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Erdősítés nem támogatható.

(7) *Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Fás legelő telepítés nem támogatható.

KE6 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. **6260 Pannon homoki gyepek** / G1 Nyílt homokpusztagyepek; H5b Homoki sztyepprétek
2. – / OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

Legeltetés esetén

GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY03	Műtrágyázás nem megengedett.
GY05	Tápanyag utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kijuttatása tilos.
GY16	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY34	A terület túllegeltetése tilos.
GY43	A legeltetés április 24 és október 31 között lehetséges.
GY65	Legeltethető állatfajok: szarvasmarhafélék.
GY66	Legeltethető állatfajok: juh
GY68	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár)

Kaszálás esetén

GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY03	Műtrágyázás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY16	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek égetése csak a területileg illetékes KÖTEVIFE egyedi írásos engedélye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.

GY83	Szénát a kaszálást követően 1 hónapon belül le kell hordani a területről.
GY103	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY105	A lekaszált inváziósnövényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.

Fejlesztési javaslatok

Kaszálás esetén

GY77	A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni.
GY88	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY89	5-10% kaszálatlan terület meghagyása parcellánként.
GY95	A kaszálatlan területet évente más helyen kell kialakítani.

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása

Homoki gyepek leromlott állományaiban a cserjésedés és az inváziós fajok visszaszorítása a legfontosabb fenntartási feladat. Ez – megfelelő alkalmazás mellett – mind legeltetéssel, mind kaszálással megvalósítható.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Nincs.

(5) Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok

Nincs.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Erdősítés nem támogatható.

(7) Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslat

Fás legelő telepítés nem támogatható.

KE7 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. – / OB Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok
2. – / OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
3. – / OD Lágyszárú özönfajok állományai
4. – / T10 Fiatal parlag és ugar

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY03	Műtrágyázás nem megengedett.
GY07	Szerves trágyázás nem megengedett.

GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY16	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY83	Szénát a kaszálást követően 1 hónapon belül le kell hordani a területről.
GY103	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY105	A lekaszált inváziósnövényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.

Fejlesztési javaslatok

GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY88	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY104	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább 3szor kezelni kell.

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: Leromlott, degradált gyepek, melyekben természetvédelmi szempontból legfontosabb feladat az inváziós lágyszárú fajok rendszeres kaszálással történő visszaszorítása.

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
Nincs.

(6) *Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Erdősítés nem támogatható.

(7) *Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslat:*
Fás legelő telepítés nem támogatható.

KE8 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

- 91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta liget-erdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) / J4 Fűz és nyárligetek**
- / RA Öshonos fajú, elszórva álló fák csoportja vagy egyed szélességű, erdővé még nem záródott „fasorok”
- / RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők

4. – / RC Keményfás jellegtelen erdők

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli vagy teljes korlátozás elrendelése.
E22	Az egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) teljes vagy részterületének háborítatlanságát biztosítani kell.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó (erdőtörvény 9. § c) pont) létesítése tilos (EKV41)

Fejlesztési javaslatok

–

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása

Érzékeny, vagy kis kiterjedésű erdőfoltok, melyeket az előfordulások, vagy a környező élőhelyek védelme érdekében érintetlenül kell hagyni.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Nincs.

(5) Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok

Nincs.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Nem releváns.

(7) Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslat

Nem releváns.

KE9 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. – / S1 Ültetett akácosok

2. – / RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

E64	A környező gyepterületek védelme érdekében törekedni kell az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok jelenlegi területen túli terjeszkedésének megakadályozására. Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lág- és fásszárúak továbbterjedését lehetőleg mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás) kell megakadályozni.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-vel egyeztetett helyszínen alakítható ki.

Fejlesztési javaslatok

E57	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználatára és felújítására során hangsúlyt kell fektetni a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméletére,
-----	--

	valamint a talajtakaró megővására.
--	------------------------------------

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása: A tervezési területen elsődleges természetvédelmi célkitűzés a megmaradt homokpusztagyeppek megőrzése. A kezelési egységbe tartozó akácosokat a gyepek védelme érdekében – azok tájidegen volta ellenére is – egyelőre meg kell hagyni, szegélyükön kell megakadályozni az invazív fás- és lágyszárú fajok megtelepedését, további terjedését.

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
Nincs.

(6) *Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Nem releváns.

(7) *Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslat*
Nem releváns.

KE10 kezelési egység

(1) *Érintett élőhelyek*

1. – / S1 Ültetett akácosok
2. – / S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek
3. – / RD Tájidegen fafajokkal elegyes jellegű erdők és ültetvények
4. – / P8 Vágásterületek

(2) *Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok*

Fenntartási előírások

E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E39	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozást kell megállapítani.
E47	Őshonos fafajú faállomány csak táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal újítható fel.
E49	Idegenhonos fafajú faállomány csak természetesen újítható fel.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-vel egyeztetett helyszínen alakítható ki.

Fejlesztési javaslatok

E57	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során hangsúlyt kell fektetni a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméletére, valamint a talajtakaró megővására.
-----	---

(3) *A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása* A tájidegen fafajok állományait a tervezési terület általános természetességi állapotának javítása és a környező élőhelyek védelme érdekében át kell alakítani. Az átalakítást azonban fokozatosan, drasztikus beavatkozások nélkül

kell végrehajtani, annak érdekében, hogy a természetvédelmi célú kezelés ne nyisson újabb utakat az inváziós fajok terjedésének.

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
Nincs.

(6) *Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Nem releváns.

(7) *Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslatok*
Nem releváns.

KE11 kezelési egység

(1) *Érintett élőhelyek*

1. – / RC Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők

(2) *Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok*
Fenntartási előírások

E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E22	Az egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) teljes vagy részterületének háborítatlanságát biztosítani kell.
E50	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása csak táj- és termőhelyhonos fafajokkal, ill. faállománytípussal végezhető.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-vel egyeztetett helyszínen alakítható ki.

Fejlesztési javaslatok

E25	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.

(3) *A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása*

Az élőhely fenntartási javaslatok a jellegtelen erdők átalakítását célozzák természetes, vagy természetközeli állományokká, mely lehetőség teremthet a természetes életközösségek vissza-településének.

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok*
Nincs.

(5) *Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok*
Nincs.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Nem releváns.

(7) Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Nem releváns.

KE12 kezelési egység

(1) Érintett élőhelyek

1. – / T1 Egyéves szántóföldi kultúrák
2. – / T2 Évelő, nagyüzemi szántóföldi kultúrák
3. – / T8 Kisüzemi szőlők és gyümölcsösök
4. – / T10 Fialat parlag és ugar

(2) Gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok

Fenntartási előírások

SZ10	Szántóföldön trágyaszarvas kialakítása tilos.
SZ29	5 évente legfeljebb egyszer végezhető középmély lazítás, maximum 25 cm mélységben.
SZ34	Tápanyagutánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.
SZ40	Fás szárú energetikai ültetvény, energiafű, kínai nád, olasz nád telepítése tilos.
SZ41	Fóliasátras és üvegházás termesztés tilos.
SZ46	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.

Fejlesztési javaslatok

–

(3) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása

A fenntartási javaslatok általános élőhelyvédelmi célokat szolgálnak.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Nincs.

(5) Egyéb/lokális kezelési, fenntartási javaslatok

Nincs.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Erdősítés nem támogatható.

(7) Agrár-erdészeti rendszerek kialakítására vonatkozó tiltás vagy javaslatok

Fás legelő telepítés nem támogatható.

3.2.3. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A jelentős területfoglalással előforduló akácosok átalakítása élőhely-rekonstrukció, ill. élőhelyfejlesztés szintű beavatkozás lehet.

3.2.4. Fajvédelmi intézkedések

A megőrzendő fajok esetében a fenti élőhelykezelési előírások maradéktalan betartása az állományok zömének fennmaradását biztosítja. Konkrét fajvédelmi intézkedés csak néhány faj esetében tehető.

Homoki nőszirm (*Iris arenaria*)

A faj előfordulási helyein június közepéig-végéig (a termésérlelés vége) a lehető legnagyobb háborítatlanságot kell biztosítani. Az állományokat rendszeresen fel kell mérni (különösen nagy ingadozások ismertek a virágzó tövek számában).

Gyurgyalag (*Merops apiaster*)

Aktuálisan, vagy potenciálisan költésre használt falak rendszeres karbantartása, területükön a szukcesszió lassítása, ill. megállítása.

3.2.5. Kutatás, monitorozás

Az irányelvek a Natura 2000 területekre monitorozási és kutatási feladatokat is előírnak. A közösségi jelentőségű fajok és természetes élőhelyek védelmi helyzetének rendszeres ellenőrzése céljából azok állományát, hazai elterjedését és természetvédelmi állapotát rendszeresen ellenőrizni kell, és különleges figyelmet kell fordítani a közösségi jelentőségű fajok és élőhely típusok kutatására. Az Európában vadon élő madárfajok állományának védelméhez, kezeléséhez és hasznosításához szükséges kutatást is elő kell segíteni. A monitorozás tekintetében még nincsenek egységesített előírások és módszerek, de a hazánkban 1997-óta működő Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében kidolgozott mintavételi eljárások jó alapot nyújtanak majd a Natura 2000 területek monitorozásához.

3.2.5.1. Faj szintű monitorozás

A Natura 2000 és a fokozottan védett fajok ismert és potenciális előfordulásainak vizsgálatát évente el kell végezni, pontfedvények létrehozásával [növényeknél tő/polikormon, gerinctelen állatfajok esetében állománysúlypont középpontjának, gerinces fajoknál fészkek, rendszeres előfordulási hely (lyuk, üreg stb.) rögzítésével; állatfajoknál becsült egyedszámok megadásával.] Prioritásként javasolt kezelni a következő fajok vizsgálatát: homoki kikerics, homoki nőszirm, kései szegfű, sisakos sáska, magyar futrinka, szarvas ganéjtúró, főtű boglárka, közönséges ürge.

3.2.5.2. Közösség szintű monitorozás

- *Festucetum vaginatae* és *Potentillo arenariae*-*Festucetum pseudovinae* növény-társulások közösségi szintű vizsgálata javasolt, elsősorban NBmR protokoll szerint (javasolt ismétlés: 2 évente)
- Bogár-, lepke- és egyenesszárnyú közösségek monitorozása szükség esetén, elsősorban, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer protokollja (NBmR) szerint.

3.2.5.3. Élőhely szintű monitorozás

A 2008-ban létrehozott Á-NÉR élőhely-térképet rendszeresen aktualizálni kell, 6 évente történő visszatéréssel (a Natura 2000 összefoglaló ország-jelentésekhez igazítva).

3.2.5.4. Területkezelések hatásainak monitorozása

A területen folyó kezelésekről eseménynaplót kell vezetni, azokat a Természetvédelmi Információs Rendszer megfelelő moduljában kell rögzíteni.

Legeltetett, kezeletlen és cserjeirtott száraz gyepek összehasonlító vizsgálata szükséges lenne kiválasztott mintaterületeken. Javasolt indikátor taxonok: növényzet (cönológiai felvételezés), futóbogarak, pókok, egyenesszárnnyúak, lepkék.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Unió csatlakozást követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik a Natura 2000 területekre is.

SAPS – egyszerűsített területalapú támogatás

Az EMOGA Garancia részlegéből minden hasznosított mezőgazdasági terület jogosult az egységes területalapú támogatásra. A hasznosított mezőgazdasági terület hazánkban a művelt szántó és gyepterületekre vonatkozik, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. Az egységes területalapú támogatás (Single Area Payment Scheme – SAPS) feltétele a terület művelésben tartása, valamint 2009-től a Kölcsönös Megfeleltetés (KM) rendszerének betartása.

Kölcsönös Megfeleltetés

A Kölcsönös Megfeleltetés (KM) egy harmonizált jogszabályi környezetet jelent, valamint gazdálkodási alapkövetelményeket foglal magába, mely rendszer bevezetése minden tagállam számára kötelező. A KM részét képezi többek között a Natura 2000 területeken való gazdálkodás feltételeinek a betartása is. Jelenleg a 269/2007 sz. Kormány rendelet által meghatározott feltételrendszerek betartása kötelező, mely kizárólag gyepterületeken van hatályban. Ezeknek a feltételeknek a betartása nem csupán a Natura 2000 területekre járó kompenzációs támogatás folyósításának feltétele, hanem a SAPS támogatásé is.

Natura 2000 területek támogatása

A 1698/2005 EC Tanácsi rendelet 38§ alapján vidékfejlesztési forrásból kompenzációs kifizetés adható a kijelölt Natura 2000 területen gazdálkodók számára. Tekintettel arra, hogy a 269/2007 Kormány rendelet alapján jelenleg gyepterületekre vannak hatályban földhasználati korlátozások, a 38§ alapján a kijelölt Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatásban részesülnek, melynek mértéke 38 Euro/ha.

Egyéb támogatások

Natura 2000 program a hazai vidékfejlesztési programozásba integráltan került beépítésre és az alábbi támogatási programokban is előnyt élveznek ezek a területek:

- agrár-környezetgazdálkodási támogatás
- nem termelő beruházások
- erdő-környezetvédelmi támogatások
- 1. tengelyes támogatások

A fenntartási tervek szerepe a jelenlegi támogatási rendszerben.

Egyes vidékfejlesztési támogatások a Natura 2000 területekre vonatkozóan a fenntartási tervekhez kötötték a támogatási részvételt. A mezőgazdasági földterület első erdősítése jogcím, valamint az agrár-erdészeti rendszerek jogcím, melyek művelési ág váltással járó támogatások, csak abban az esetben engedélyezik Natura 2000 területen a támogatás igénylését, ha az a fenntartási tervvel összhangban van. A fenntartási tervek ilyen módú alkalmazása biztosítja azt, hogy az Uniós pénzek megfelelően hasznosulnak, nem hatnak egymás ellen, valamint kiküszöbölik azt, hogy az Natura 2000 területeken esetlegesen éppen Uniós forrásból történjen károsodás.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg csupán a 269/2007 kormány rendelet alapján van kompenzációs kifizetés. Az ebben a rendeletben meghatározott földhasználati előírások betartása minden Natura 2000 gyepterületen kötelező. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó, erdő, halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezen területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A gyepterületekre vonatkozó földhasználati korlátozások olyan alapvető előírásokat fogalmaznak meg, melyek betartása minden hazai gyepterületen elengedhetetlen, a természeti értékesség fenntartása érdekében. Ez a rendelet azonban az általánosságából adódóan nem tud kezelni olyan speciális területi problémákat, melyek a Natura 2000 hálózat esetében fontosak. Ebből adódóan a fenntartási tervek egyik legnagyobb hozadéka az a területiségből eredő specialitás, mely megfelelően képes megalapozni a speciális kezelési irányokat. Ezen túlmenően a fenntartási tervek egy, a jelenleginél pontosabb, a területek igényeihez jobban igazodó támogatási rendszer megalapozását is hivatottak előkészíteni, és szakmailag megfelelően alátámasztani.

Figyelembe véve a Natura 2000 területekre meghatározott célokat, a fenntartási tervek feladata több szintű:

- a jelenlegi állapot szinten tartását célzó előírások meghatározása
- a jelenlegi állapot jobbítását célzó előírások meghatározása
- élőhely rekonstrukciós irányok meghatározása

Természetesen a fenti szempontok kifejezetten az élőhelyek számára fontos irányokat mutatják be, és a fenntartási tervnek ennél jóval többet kell magukba foglalni, például a monitoring rendszerre tett javaslatot, illetve nem lehet elfelejteni a társadalmi konszenzus kialakítását sem.

A támogatások javasolt területi rendszere

A Natura 2000 területek legkisebb tervezési egysége az élőhely, illetve az élőhely folt. Ez az egység, mely ökológiai szempontból homogén egységet képez, illetve jelölő élőhely esetén is ezek a foltok kerültek azonosításra. A jelölő növény és állatfaj esetében is élőhely szintű azonosítás történt fajvédelmi szempontból, mely állatok esetén több élőhely típust is érinthet. Mind az adatgyűjtés, mind a monitoring élőhely szinten értelmezhető.

A földhasználat esetében a területi egység az ún. *kezelési egység*, amely azokat az élőhely foltokat nevesíti, melyek egységes kezelése indokolt, illetve amely élőhelyek esetében a célok eléréséhez a földhasználati előírások nem különülnek el. A *kezelési egységek* a Natura 2000 területeket általában nagyobb tömbökbe aggregálják, azonban előfordulhat olyan élőhelyfolt is, amely két kezelési egységbe tartozik. A kezelési egység szerepe és jelentősége a földhasználati előírások területéhez rendelkezésénél van.

A kezelési egységhez az alábbi földhasználati előírások tartoznak:

- kötelező előírások
- ajánlott/elvárt előírások
- komplex élőhely rehabilitációs/ élőhely fejlesztési előírások

A területiség esetében külön figyelemmel kell lenni a jelenlegi területalapú támogatási rendszer működésére, mely a hasznosított mezőgazdasági területeket veszi alapul. Natura 2000 területek támogatása esetében éppen azok a területek lehetnek értékesek, illetve fejlesztésre javasoltak, melyek jelenleg nem minősülnek hasznosított területnek (belvizes foltok, becserjésedett gyepek, felhagyott szántó területek). Ennek az ellentétnek a feloldása alapvetően határozza meg a Natura 2000 területek fenntartásának és fejlesztésének a sikerét.

A Natura 2000 terület lehetséges támogatási szintjei

Kötelező szint

Ezek azok a javasolt előírások, amelyek betartása indokolt a terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében. A fő területhasználati irányok meghatározása mellett olyan előírások meghatározása célszerű, melyek betartása alapvetően meghatározza a fajok, valamint az élőhelyek fennmaradását (pl.: gyepek művelési ág fenntartására való kötelezés, a területről vízelvezetés tiltása stb.).

A 1698/2005 EC rendelet 38§-a alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelemkiesés, valamint többet költség mértékéig. Ez a jogszabályi háttér a Natura 2000 hálózat alapszintű fenntartásához szükséges. Jelenleg 269/2007 Kormány rendelet képezi a 38§ alapján jogosult kifizetés alapját.

A kötelező szint minden Natura 2000 területen gazdálkodó földhasználóra kötelező érvényű.

Önkéntes szint

A második előírás szint már a területek természeti értékeinek a növelésére irányul, olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ebben a kategóriába az agrár-környezetgazdálkodási logika mentén, önkéntes vállalás alapján, de a területi sajátosságok figyelembe vételével tervezzük az előírások meghatározását. Ebben a kategóriában kizárólag területkezelésre vonatkozó, gazdálkodási módot meghatározó előírások tartoznak.

A Natura 2000 területek értékességének növelése érdekében, speciális előírások kidolgozása mellett önkéntes programban való részvétellel lehet a gazdálkodókat ösztönözni arra, hogy a jelölő fajok és élőhelyek állapotának javításában aktívan részt vegyenek. Az önkéntes szinten már kezelni kell az egyediséget, illetve a tervezési területen belül azonosítani kell az eltérő célokat, és az ahhoz rendelt földhasználati előírásokat.

Komplex élőhely rehabilitációs/élőhely fejlesztési előírások

A harmadik típusú előírások az önkéntes szinten belül megjelenő speciális előírások, melyek a területek vonatkozásában a legjelentősebb változást jelentik. Olyan terület-, tájhasználat-váltási, illetve élőhely rekonstrukciós, rehabilitációs prioritások, irányok tartoznak ide, melyek eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagy mértékben nő. Ebben a kategóriába inkább prioritások, elérni kívánt célok kerülnek megfogalmazásra, melyek eléréséhez beruházási, fejlesztési feladatok elvégzése szükséges.

A fenntartási tervek jelenlegi formájukban alapvetően az önkéntes szint szakmai megalapozását, tervezési terület szintű definiálását szolgálják.

3.3.2. A javasolt Natura 2000 kifizetés integrálása egyéb támogatási programokkal

Figyelembe véve a jelenleg működő támogatási rendszereket, illetve azok egymásra épülését, indokolt a Natura 2000 támogatások esetében az integrált megközelítés elvét alkalmazva több támogatás harmonizálását megcélozni. A támogatások között a jelenlegi struktúrában is fellelhető az egymásra épülés, ennek továbbfejlesztése a források hatékonyabb felhasználását eredményezheti. Az integrálás alapvető célja a kettős finanszírozás elkerülése, valamint a jogszabályi környezet, adminisztráció harmonizálása.

Az említett kategóriák mellett a jelenleg működő támogatások figyelembevételével az alábbi kapcsolódási pontok kidolgozása javasolt:

Kötelezően betartandó/tiltott előírások	Önálló Natura 2000 támogatás formájában
Ajánlott/elvárt előírások	Agrár-környezetgazdálkodási, Erdő környezetvédelmi támogatásokkal integráltan
Komplex élőhely fejlesztési előírások	Erdősítésre vonatkozó, agrár-erdészeti, nem termelő beruházásokkal, KEOP támogatásokkal integráltan

Ennek az integrált megközelítésnek az elemei a jelenlegi vidékfejlesztési rendszerben már láthatók, hiszen például a *mezőgazdasági földterület első erdősítése* intézkedés, ami felfogha-

tó egy komplex területfejlesztési előírásnak, csak abban az esetben támogat bármilyen erdősí-tést, amennyiben erre vonatkozó területi prioritás a Natura 2000 fenntartási tervben meghatá-rozásra került.

A különböző intézkedések együttes alkalmazása mellett a Natura 2000 területekre jelentős forrás biztosítható abban az esetben, ha a gazdálkodó számára a támogatási programokban való részvételnek több lehetősége is adott. Ezt azonban csak úgy lehet hatékonyan lebonyolí-tani ha – alkalmazva a Nyugat-európában működő példákat – akkreditált szakértők bevonásá-val tervezik meg a gazdálkodók a támogatások optimalizálását célzó földhasználati stratégiá-jukat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Területileg érintett földhasználók, területkezelők számbavétele, elemzése, tájékoztatása, elő-zetes konzultáció és egyeztetés az alábbi módon valósult meg:

Eszköz típusa	Dokumentum típusa	Időpont	Érintettek
4 félig strukturált interjú	jegyzőkönyv	2008. 11-12- hó	Gazdálkodók
félig strukturált interjú	jegyzőkönyv	2009.02.23.-2009.06.08	KDV-KÖVIZIG Pócsmegyer Önkormányzata Szigetmonostor Önkormány-zata Pilisi Parkerdő Zrt. Fővárosi Vízművek Zrt. Tahitótfalu Önkormányzata Falugazdász MGSZH
Interjúval egybekötött terepbejárás	jegyzőkönyv	2009.07. hó	Természetvédelmi őr
Ötletbörze	emlékeztető	2009.07.06	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
Önkormányzati hirdető-tábla	önkormányzati igazolás	2009.08. hó	Szigetmonostori Önkor-mányzat
Egyeztetési anyag meg-küldése levélben	levél, tervanyag	2009.08. és 11. hó	Hivatalos szervek
Egyeztető fórum	jelenléti ív és emlékeztető	2009.08.26.	Szigetmonostor Önkormány-zata Gazdálkodók Pilisi Parkerdő Zrt. Fővárosi Vízművek Zrt. Tahitótfalu Önkormányzata
Újságcikk a helyi sajtóban	újsághír	2009. 09. hó	lakosság

A széles körű kommunikációnál alkalmazott technikák az alábbiak:

Eszköz típusa	Dokumentum típusa	Időpont	Érintettek
Honlap	www.naturaterv.hu	2008. 12. hónaptól	Minden érdeklődő
Szórólap általános/területi	2000 példány a 20 mintaterületen	2009. 02. hónaptól	Összes/Területi érintettek
Nyomtatott kiadvány	6000 példány a 20 mintaterületen	2009. 11. hó	Gazdálkodók

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A Szigeti homokok Natura 2000 terület kapcsán a kulcsérintettek Szigetmonostor, Pócsmegyer és Tahitótfalu önkormányzata, a helyi gazdálkodók, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága, a Fővárosi Vízművek, valamint a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. Kisebb mértékben érintett a Pilisi Parkerdő Zrt. (továbbiakban PP Zrt.), valamint a települések lakossága.

Az interjúk alapján úgy tűnt, Szigetmonostor, Pócsmegyer és Tahitótfalu önkormányzata között együttműködő a kapcsolat. A Fővárosi Vízművek és az önkormányzatok között szintén gyakori és rendszeres a kapcsolattartás (a nemzeti park, és a gazdálkodók is részesei ennek bizonyos mértékig). Ennek oka azonban nem a Natura 2000 kijelölés, hanem a vízbázis védelem okán fennálló közös érintettség. Mivel a települések viszonylag kicsik, a gazdálkodók között jó a kapcsolat, és a DINPI-vel való kapcsolat is. A PP Zrt felé a kapcsolat sokkal formálisabb, mivel az erdők lezárt területen fekszenek; mióta nincs munkatársa az erdésznek a Szentendrei-szigeten, azóta a kapcsolat tovább formalizálódott. Az érintettek között a Natura 2000 kapcsán csak kisebb konfliktusról kaptunk információt, és ez sem a Szigeti Homokok, hanem a partmenti Natura 2000 sávot érinti.

A Natura 2000 program nagyvonalakban ismert az érintettek körében, egyetlen interjúalanyunk számára sem volt újdonság. A Natura 2000 mögött meghúzódó koncepció, illetve a területkijelölések mikéntje és a védendő értékek köre is ismert, és ezek iránt az információk iránt alapvető igény él az érintettekben. A legtöbb megkérdezett a Natura 2000 programhoz közvetlen előnyt nem kapcsol, annak ellenére, hogy a Szentendrei-sziget egyik fő vonzereje a szép környezet és az érintetlen természet, amivel a kérdezettek tisztában is vannak. Általánosságban tartanak attól, hogy a program újabb megkötéseket, szabályokat jelent, amint ezt a gazdálkodók is és az önkormányzatok is megtapasztalták. További aggodalom, hogy ezt a gyepterületekre járó kompenzáció nem képes ellentételezni. A gazdálkodás során a természetvédelmi szempontokat nem minden esetben veszik figyelembe; a túllegetetés, az intenzív legeltetés (túllegeltetés), taposás, a nem megfelelő módszerekkel végzett cserje irtás és a területek felhagyása egyaránt természetvédelmi problémákat okoz. A másik konfliktusokozó humán tevékenység az időszakos és illegális homok-és kavics bányászat, valamint a folyópartok tisztítása, használata, a lovaglás, illegális személtlerakás.

A Natura 2000 kapcsán növekvő idegenforgalomra, vagy más gazdaságilag is érezhető haszonra nem számítanak. A környezet- és természetvédelemből fakadó előnyöket a kérdezettek a védett vízbázisokhoz kapcsolják. De ennek megítélése a fentiek miatt, és mivel ezt korlátozásként élik meg az érintettek, alapvetően vegyes.

A helyi szinten érintett hatósági és területi kezelő szervekkel való egyeztetést beágyasztuk a területi kommunikációs folyamat menetébe. Az interjúk során egyeztettünk a falugazdász központtal, a vízügyi szervekkel és az erdőfelügyelővel, s amennyiben lehetőséget kaptunk rá, személyesen is felkerestük ezeket az érintetteket. Kiemelt figyelmet kapott az interjúzás során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársaival való egyeztetés: az eddigi tapasztalatok, nehézségek, és a tervezett természetvédelmi beavatkozások alapos megismerése érdekében személyes találkozóra és több órás terepi bejárásra került sor a DINPI helyi munkatársaival, továbbá június folyamán ötletbörzét is szerveztünk az Igazgatóság kollégáinak bevonásával, ahol a Natura 2000 programhoz kapcsolódó anyagi kompenzációt kiegészítő lehetséges ösztönzőkről gondolkodtunk közösen.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Konzultáció országos hatáskörű szervekkel

Az országos szinten érintett államigazgatási szervekkel (mezőgazdasági, erdőgazdasági és vízgazdálkodási témában) a projekt felépítésének megfelelően a projekt vezetői konzultáltak, a kapcsolattartás e szervekkel a projekt során folyamatos. A konzorcium vezetői az FVM-mel (2008.11.03. Kiss Zoltánnal), az MgSzH Erdészeti Igazgatóságával (2009.03.11. és 2009.03.23. Wisnovszky Károllyal) és a VKKI által megbízott ÖKO Zrt.-vel (2009.03.17. Rákosi Judittal) tartott egyeztetéseket.

Egyeztetés területi és helyi hatáskörű szervekkel

A fenntartási terv egyeztetési anyagát a következő területi és helyi szervek és szervezetekkel szükséges egyeztetni az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet 4 §.szerint:

- területi államigazgatási szervek,
- nemzeti park igazgatóságok,
- települési önkormányzatok,
- érintett földrészletek tulajdonosai, vagyonkezelői, gazdasági érdekképviselői szervek,
- környezet és természetvédelmi célra alakult társadalmi szervezetek.

Az elkészült tervváltozat egyeztetése céljából az alábbi két fő egyeztetési módszert alkalmaztuk:

1. Az egyeztetés anyag digitális adathordozón (CD) postai úton való megküldése az érintetteknek (ún. „hivatalos egyeztetés”) azzal a kéréssel, hogy a tervváltozatot írásban véleményezzék megadott határidőre. Elsődleges érintett kör: területi államigazgatási szervek, nemzeti park igazgatóságok, települési önkormányzatok.
2. Az egyeztetés anyag digitális adathordozón (CD), vagy nyomtatott formában postai úton, vagy e-mailen való megküldése az érintetteknek (kérésüknek megfelelően) azzal a kéréssel, hogy a tervváltozatot a megrendezett egyeztető fórumon szóban véleményezzék. Elsődleges érintett kör: terület tulajdonosai, vagyonkezelői, gazdálkodók, civilek.

1. Hivatalos egyeztetés: 2009.08.18.- 09.15.

Megszólított véleményező	Véleményt küldött
Szigetmonostor Község Önkormányzat	-
Tahitótfalu Község Önkormányzat	-
Pócsmegyer Község Önkormányzat	-
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	-
Közép-magyarországi Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	-
Közép -magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	x
Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelés-ügyi Igazgatóság	x
Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	x
Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóság	x
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Pest Megyei Kirendeltség	x
Pest Megyei Földhivatal	x
Budapesti Bányakapitányság	x
Közép-Magyarországi Regionális Közigazgatási Hivatal	x

A beérkezett véleményeket táblázatban rögzítésre, feldolgozásra kerültek és ezt követően a szakértői és megbízói mérlegelés alapján a tervváltozatba beépítést nyert.

2. Egyeztető fórum: 2009. 08.26. SZigetmonostor, Polgármesteri Hivatal

Meghívottak	Megjelentek
Szigetmonostor Önkormányzata	1 fő
Tahitótfalu Önkormányzata	1 fő
Pócsmegyer Önkormányzata	-
Gazdálkodók	6 fő
Falugazdász	1 fő
Pilisi Parkerdő Zrt.	2 fő
Fővárosi Víz üvek Zrt.	2 fő
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	-

Az érintett települések vezetőin kívül elsősorban helyi gazdálkodók jelentek meg. A helyiek részéről a legtöbb kérdés és javaslat a legeltetési előírásokhoz, az erózióknak kitett domboldalakon az erdősítés tiltásához, valamint az akác terjedésének megakadályozásához kötődött. Az elhangzottakat részletesen tartalmazza az elkészült jegyzőkönyv, amely a 21. számú mellékletben olvasható.

A kommunikációs tevékenység részletes beszámolóját és eszközeit a 21. sz. melléklet tartalmazza.

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1. 1. Környezeti adottságok

1. 1. 1. Éghajlati adottságok

A tervezési terület a Vác-Pesti-Duna-völgy kistájhoz tartozik, éghajlata mérsékelten meleg, valamint a mérsékelten száraz és száraz éghajlati típus határán található. Az ariditási index (H) a területen 1,14 és 1,21 közötti értékeket mutat. A csapadék évi összege 580–620 mm közötti, a tenyészidőszaké 330–340 mm. A tervezési területen évente 33 hótakarós nap a jellemző, átlagos maximális hóvastagság 20 cm körüli. Az évi középhőmérséklet 10,5–11,0 °C. A tenyészidőszak középhőmérséklete 16,8–17,2 °C. Évente mintegy 187 napon át (ápr. 15 és okt. 19 között) a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A fagymentes időszak hossza 203–214 nap közötti. A legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 34,5 °C. A téli abszolút hőmérsékleti minimumok sokévi átlaga -12,0 és -13,0 °C közötti.

A napsütés évi összege 1950 óra körüli. Ebből a nyári évnegyedben nem egészen 800 órán, a téli évnegyedben mintegy 180 órán át süt a nap.

Az uralkodó szélirány általában az É-i, ÉNy-i, de a változatos domborzati viszonyok miatt helyenként a Ny-i. Az átlagos szélesség 2,0–2,5 m/s.

Az éghajlat a szántóföldi és kertészeti kultúráknak egyaránt kedvez.

1.1.2. Vízrajz

A tervezési terület mérsékelten száraz, ill. kifejezetten száraz vízgyűjtőnek számít, róla nem vezetnek le számottevő vízhozamokat. A területen általános a vízhiány, amit azonban a táj centrumában folyó Duna víztömege kiegyenlít. $L_f=1$ l/s.km²; $L_t=5\%$; $V_h=100$ mm/év.

A területet K-i irányból a Duna Szentendrei-ága, Ny-ról a Nagy(Váci)-Duna-ág határolja. A nagyobb esésű Váci-Duna-ág átlagosan kb. 480 m széles, míg a kisebb Szentendrei Duna-ág jóval keskenyebb. A Duna árvizei nyár elején és végén jelentkeznek, ekkor a víz szintje átlagosan 2–3 méterrel emelkedik meg, bár néha előfordul az 5 méteres szintemelkedés is. A tervezési terület állandó kisvízfolyással nem rendelkezik. A terület egyetlen állóvize, a tartálék víztározónak készült Merzsán-tó. A szigetecsűcs közelében, valamint Pócsmegyer határában szintén található további két-két kisebb – egykor víztározónak készült – mélyedés.

A talajvíz 2–4 m között általában mindenhol elérhető. Mennyisége jelentős, 5 l/s.km² körüli, néhol eléri a 7 l/s.km²-t. Ezek az értékek dunai árvízkor jelentősen megemelkednek, kisvízkor csökkennek. Ez a jelentős mennyiségű talajvíz nagyjából azonban minőségi okokból nem hasznosítható. A talajvíz kalciumban gazdag és 11-es keménységi fokozatú. A terület Budapest vízellátásának bázisához tartozik.

A felszínközeli rétegvizek mennyisége nem jelentős, 0,5 l/s.km² alatt van. A mélyebb rétegekből azonban nagy vízhozamok termelhetők ki. Az artézi kutak átlagos mélysége 100 m alatt, átlagos vízhozama 200 l/p felett van.

1.1.3. Geológia, geomorfológia

A kistáj alapját képviselő oligocén-miocén képződményeken a pleisztocén elején, esetleg a pliocén legvégén indult meg a nagy kiterjedésű dunai hordalékkúp kialakulása. Jelenleg a

felszín néhány m vastag holocén homok borítja, de az ezek alatt települt folyami kavicsos rétegsor is a folyó medrének negyed időszi eltolódása, kanyargása során halmozódott fel. Ezekhez a képződményekhez jelentősebb kavicskészlet kapcsolódik. A pleisztocén végétől a magasártéri helyzetben levő területen futóhomok-képződés ment végbe. A kistáj potenciális max. szeizmicitása 6° MS.

A tervezési terület túlnyomóan 98 m tszf-i magasságú ártéri síkság. K-en a magasabb (max. 235 m) Duna-teraszokkal jellemezhető Pesti-síksággal határos. Ny-on pedig az alacsony- és magasártér, továbbá a Duna idősebb teraszszigetei is ide tartoznak, s a határt a hegyláb felszín-peremek jelzik. Az átlagos relatív relief 3m/km². Az alacsony- és magasártér átlagosan 3, ill. 6 m-rel magasabb a Duna 0 pontjánál. Orográfiai domborzattípusát tekintve enyhén hullámos síkság. Jellegzetes felszínformák a szél által formált, NyÉNy-KDK-i irányú maradékgerincek és szélbarázdák. A szélbarázdákból kifújó homok a sziget K-i részén lepelhomok formájában halmozódott fel.

1. 1. 4. Talajtani adottságok

A felső talajréteg vastagsága 1–2,7 m. Az előforduló talajtípusok közül 5 a Duna allúviómán alakult ki. A futó- és a humuszos homokok talaja vízhatás-mentes, igen gyenge termékenységű (X. és VIII. természetes termékenységű osztályba tartozó) talajtípusok. A magasabb területeken a humuszos homok mellett a rozsdabarna erdőtalaj is jellemző. A nem homokos alapkőzeten teraszos csernozjomok képződtek, amelyeket hidromorf talajképződmények közül a vályog mechanikai összetételű réti és öntéstalajok színesítenek. Utóbbiak a VI. talajminőségi kategóriába tartoznak és zömmel szántóként hasznosítják őket. A homokos-vályog fizikai féleségű nyers öntések termékenységű besorolása a VI., a homok mechanikai összetételű a VIII. talajminőségi kategória. Az ártereken öntés és réti talajok alakultak ki, az alacsony ártereken pedig lápi talajok és nyers öntéstalajok alakulnak ki.

1. 1. 5. Tájhasználat-változás

A tájhasználatot illetően az első adatok az 1650-es évekből származnak. A Szentendrei-sziget ekkor a Zichy család tulajdonában volt, területét jórészt szántók, legelők és művelésbe nem vont gyepek borították. Erdő csak a dunakeszi révtől délre eső területen volt egy kisebb foltban, és feltételezhetően a part menti területeken. A lakosok szőlőt már ekkor is műveltek a szentendrei oldalon, akik Szentendre és Dunakeszi felé révvel közlekedtek.

A II. katonai felmérésen (XIX. század eleje) már jól látható, hogy a telekosztások hatására nő a falvak területe, és az erdőterületek kiterjedése is nagyobb, ugyanakkor a szántók kiterjedése nem változik lényegesen. A sziget településeinek többször pusztítottak árvizek (pl. 1770, 1799, 1838, 1876 és 1895).

A településeken a fő foglalkozás a kezdetektől fogva a földművelés volt. Fő terményeik a búza, árpa, rozs, kukorica és a szőlő. A lakosság szőlőterületei és pincéi többnyire a Kis-Duna jobb partján voltak. A borral kereskedtek is, egészen az 1876-os filoxéra-vész idejéig. Ekkor a szigeten általánosan áttértek az epertermesztésre. A terményt lóvontatású kofahajókkal szállították a budai piacokra. A gyümölcsök közül főleg a szilva és az alma volt jellemző.

A XIX. század elején Surányi József udvari tanácsos üdülőtelepet hozott létre Szigetmonostoron („Surány”). Ez a terület ma teljes egészében Pócsmegyer közigazgatási területéhez tartozik, de ugyanebben az időben kezdett kialakulni a ma is Monostorhoz tartozó Horány üdülőtelep is.

1838-as nagyárvíz után megindult a sziget teljes ármentesítése, az árvízvédelmi töltések kialakítása. Ennek hatására egyre nagyobb területek voltak szántóföldi művelés alá. A XIX.

század végétől a sziget fontos szerepet játszik Budapest vízellátásában. A Fővárosi Vízművek akkor kezdte kiépíteni a vízműtelepeket, a kitermelés 1899-ben indult meg. Ezek a munkálatok átfomálták a sziget teljes parti sávját a falvakban, mind a Nagy-Duna, mind a Kis-Duna vonatkozásában.

A XX. században megnövekedett a beépítések aránya (lakó, üdülő, úthálózat), a mezőgazdaság, az intenzív vízkitermelés, a homok és a kavics kitermelése, valamint a D-i katonai gyakorlótér megváltoztatta a természetes növénytakaró, a mikroklíma, a talaj (akkumuláció, erózió) és a mikrodomborzat (erózió, feltöltődés) viszonyokat.

A szigeten a természetes vegetációt az ármentes homokterületeken homoki tölgyesek (*Populo canescentis-Quercetum roboris*), gyöngyvirágos tölgyes (*Polygonato latifolii-Quercetum roboris*), a magas ártéren tölgy-szil-kőris ligeterdők (*Scillo vindobonensis-Ulmetum*), az alacsony ártéren fűz-nyár ligeterdők (*Salicion albae*) és bokorfüzesek (*Salicion triandrae*) alkothatták. A fátlan vegetációt a vízhatásnak kitett területeken feltehetően láp- és mocsárrét komplexek jellemezték kisebb foltokban. A sziget belsejében nyílt és zárt évelő homokpusztagyepek (*Festucion vaginatae*) mozaikjai váltakoztak az erdőkkel.

Az eredeti vegetáció az évszázados emberi hatásra jelentősen átalakult. A szigeten az eredeti erdőssztyepp-vegetáció maradványainak területi részesedése nem éri el az 1%-ot. A szigeten ma főként akác (*Robinia pseudo-acacia*), erdei és fekete fenyő (*Pinus sylvestris*, *Pinus nigra*) ültetvények találhatók, az ártéren nemesnyarasokkal (*Populus spp.*) kiegészülve. A gyepek helyén szántók, egykori zártkertek, felhagyott szőlők és gyümölcsösök vannak.

Zsolt (1943) cikkében vegetációtérképet közöl a Szentendrei-sziget déli részéről. Ez tájhasználati szempontból is igen tanulságos, hiszen már ezen jól láthatók a Szentendrei-rév és a Horányi csárda között telepített nagy akácosok, melyek ma is jelentős problémát okoznak a terület megőrzése, fenntartása során.

1.2. Természeti adottságok

Az alábbi élőhelylista eltér a Natura 2000 adatbázisban és a TIR adatbázisában foglaltaktól. Az 91I0 „Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek” előfordulását a célzott élőhely-térképezési munka nem erősítette meg. Ezért javasoljuk a Natura 2000 adatbázis módosítását.

A tervezési terület élőhelyeinek megoszlása közösségi jelentőségű élőhelyek szerint

Közösségi jelentőségű élőhely (Natura 2000)		Terület	Terület aránya
Kód	Név	(ha)	(%)
6260	Pannon homoki gyepek	162,4789	19,81
91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	8,6952	1,06

A tervezési terület élőhelyeinek megoszlása Á-NÉR élőhelyek szerint

Nem közösségi jelentőségű élőhely (Á-NÉR)		Terület	Terület aránya
Kód	Név	(ha)	(%)
BA	Csatornák, szabályozott patakok, mesterséges tavak parti zónájában és közvetlen partközeli víztestben kialakult fragmentális mocsarak és kisebb	0,3285	0,04

	híjarasok		
G1	Nyílt homokpusztagyepek	85,8812	10,47
H5b	Homoki sztyepprétek	77,1634	9,41
J4	Fűz-nyár ártéri erdők	8,6952	1,06
OB	Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok	21,3157	2,60
OC	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok	63,8085	7,78
OD	Lágyszárú özönfajok állományai	5,427	0,66
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás cserjések	7,3532	0,90
P2c	Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű uralta állományok	0,9323	0,11
P7	Ósi fajtájú, gyepes vagy erdősődő, extenzíven művelt gyümölcsösök	3,8659	0,47
P8	Vágásterületek	1,9445	0,24
RA	Őshonos fajú, elszórva álló fák csoportja vagy egy egyed szélességű, erdővé még nem záródott "fasorok"	3,3487	0,41
RB	Puhafás pionír és jellegtelen erdők	20,2857	2,47
RC	Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők	119,821	14,61
RD	Tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények	37,7129	4,60
S1	Ültetett akácok	244,2818	29,79
S4	Ültetett erdei- és feketefenyvesek	67,0017	8,17
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai	4,9142	0,60
S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok	4,6014	0,56
T1	Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák	23,3064	2,84
T2	Évelő, nagyüzemi szántóföldi kultúrák	9,008	1,10
T8	Kisüzemi szőlők és gyümölcsösök	0,2628	0,03
T10	Fiatal parlag és ugar	7,5316	0,92
U4	Telephelyek, roncsterületek, hulladéklerakók	1,6357	0,20
U7	Homok-, agyag-, tőzeg és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak,	0,9748	0,12
U10	Tanyák, családi gazdaságok	3,9344	0,48

Az élőhelyek rendszerezésének megfeleltetése

Közösségi jelentőségű élőhely (Natura 2000)		Közösségi és nem közösségi jelentőségű élőhely (Á-NER)	
Kód	Név	Kód	Név
6260	Pannon homoki gyepek	G1	Nyílt homokpusztagyepek
		H5b	Homoki sztyepprétek
91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	J4	Fűz-nyár ártéri erdők
	-	BA	Csatornák, szabályozott patakok, mesterséges tavak parti zónájában és közvetlen partközeli víztestében

			kialakult fragmentális mocsarak és kisebb hínarasok
	-	OB	Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok
	-	OC	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
	-	OD	Lágyszárú özönfajok állományai
	-	P2b	Galagonyás-kökényes-borókás cserjések
	-	P2c	Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű uralta állományok
	-	P7	Ősi fajtájú, gyepes vagy erdősődő, extenzíven művelt gyümölcsösök
	-	P8	Vágásterületek
	-	RA	Őshonos fajú, elszórva álló fák csoportja vagy egy egyed szélességű, erdővé még nem záródott "fasorok"
	-	RB	Puhafás pionír és jellegtelen erdők
	-	RC	Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők
	-	RD	Tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények
	-	S1	Ültetett akácosok
	-	S4	Ültetett erdei- és feketefenyvesek
	-	S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai
	-	S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
	-	T1	Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák
	-	T2	Évelő, nagyüzemi szántóföldi kultúrák
	-	T8	Kisüzemi szőlők és gyümölcsösök
	-	T10	Fiatal parlag és ugar
	-	U4	Telephelyek, roncsterületek, hulladéklerek
	-	U7	Homok-, agyag-, tőzeg és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak,
	-	U10	Tanyák, családi gazdaságok

1.2.1 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

I)

Élőhely neve/kódja:	Pannon homoki gyepek
Élőhely kódja:	6260
Élőhely előfordulásai a területen:	15. és 16. sz. melléklet
Élőhely területi aránya:	19,81 % (a terület teljes területéhez viszonyítva)
Élőhely kiterjedése a területen:	162,4789 ha
Élőhely jellemzése:	Nyílt homokpusztagyepek Élőhely típus Á-NÉR kódja: G1 A tervezési terület természetes vegetációjának fontos élőhelyei. Az évelő nyílt gyepek (G1) nem különülnek el élesen, a zárt homoki sztyepprétektől (H5b) (mint pl. Duna-Tisza-köze), hanem ezekkel egymásba nyúló mozaikot alkotnak. Összevont típusok, társulások: <i>Festucetum vaginatae</i> Rapaics ex Soó 1929 em. Borhidi 1996 [<i>Festucetum vaginatae</i> „<i>danubiale</i>” (Stipa-s, Fumana-s faciesek a legjellemzőbbek)]. A társulás leg- több és legnagyobb kiterjedésű állománya a Duna-Tisza-közén jellemző, de igen értékesek és tipikusak a Szentendrei-szigeten és Vácrátót környékén fennmaradt állományok is. A társulásra általában jellemző gyakori fajok (<i>Festuca vaginata</i>, <i>Stipa borystenica</i>, <i>Carex liparicarpos</i>, <i>Euphorbia seguieriana</i>, <i>Fumana procumbens</i>, <i>Artemisia campestris</i>, <i>Kochia laniflora</i>) mellett a <i>Festucetum vaginatae</i> szentendrei-szigeti állományaiban sem hiányoznak az asszociáció különleges növényföldrajzi és természetvédelmi jelentőséggel bíró fajai, ilyen pl. az <i>Alkanna tinctoria</i>, <i>Achillea ochroleuca</i>, <i>Colchicum arenarium</i>, <i>Dianthus serotinus</i>, <i>Ephedra distachya</i>, <i>Gypsophila fastigiata</i> ssp. <i>arenaria</i>. Egy részük az alföldi homokpuszták és sziklagyepeink közös fajai (pl. <i>Allium moschatum</i>, <i>Alyssum montanum</i>, <i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>, <i>Onosma arenarium</i>) különösen jelentősek a középhegységi sziklagyepek és az alföldi homokpuszták közti vegetáció-fejlődéstörténeti szempontból. Ma igazi nyílt gyepeket a bányászott felszíneken és a katonai gyakorlótér környékén találunk. A gyepekben a parlagfű és a betyárkóró nagyon terjed (selyemkóró és aranyveszű kevésbé), elsősorban az emberi bolygatásnak kitett helyeken (pl. egykori katonai gyakorlótér környéke). Az invazív fajok közül a bálványfa terjed. Homoki sztyepprétek Élőhely típus kódja: H5b Legalább két típusa különíthető el: a természetesebb (DO4-5) <i>Stypa borystenica</i> és a degradáltabb (DO3-4) <i>Stipa capillata</i> dominált foltok. Az első változatban gyakoriak az évelő nyílt gyepek (G1) fajai is. A homoki legelőhöz sorolt típusai a degradáltságuk (gyomososságuk) folytán többször OC kategóriába kerülnek. Összevont típusok, társulások: <i>Astragalo austriaci-Festucetum sulcatae</i> Soó 1957 [<i>Astragalo austriaci</i> – <i>Festucetum rupicola</i>]; <i>Potentillo arenariae-Festucetum pseudovinae</i> Soó (1938) 1940 [<i>Potentillo arenariae</i> – <i>Festucetum pseudovinae</i>]. A homoki sztyeppréteket az alföldi homoki erdősztyepp 80-90 %-os záródást mutató gyeptársulása, a <i>Festuca pseudovina</i> dominált gyeppel, legeltetés folytán elszegényedett, kissé átalakult fajkészletű származéka. Mindkét zártabb típus sok kapcsolatot mutat a nyílt homokpusztagyepekkel, ugyanis a <i>Festucetum vaginatae</i> számos jellemző faja e zártabb állományokban is hosszú ideig képes fennmaradni, igaz kisebb tömegben (pl. <i>Festuca vaginata</i>, <i>Carex liparicarpos</i>, <i>Stipa borystenica</i>). A gyepp domináns pázsitfűvei a <i>Festuca rupicola</i>, <i>Chrysopogon gryllus</i>, <i>Stipa capillata</i> erősebben degradált állományokban a <i>Botriochloa ischaemum</i>. A homoki sztyeppréteket kizárólagos jellemző fajai nemigen vannak (~<i>Astragalus excapus</i>), a gyepp zömmel a lőszős, lőszős-homokon kialakult sztyepprétekekkel és középhegységi lejtősztyeppekkel és szekunder száraz gyepekkel mutat kapcsolatot (<i>Adonis vernalis</i>, <i>Astragalus onobrychis</i>, <i>Dianthus pottederae</i>, <i>Filipendula vulgaris</i>, <i>Jurinea mollis</i>, <i>Potentilla arenaria</i>, <i>Pulsatilla pratensis</i> subsp. <i>nigricans</i>, <i>Salvia pratensis</i>, <i>Teucrium chamaedrys</i>). Az élőhely természetesebb állományai ellenállnak a cserjésedésnek. Az állományok jó része túllegeltetésből adódóan degradált. A felhagyott legelőkön a <i>Solidago</i> inváziója figyelhető meg.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	D02 – Erősen leromlott / gyengén regenerálódott állapot; D03 – Közepesen leromlott / közepesen regenerálódott állapot; D04 – „Jónak nevezett”, „természetközeli” / „jól” regenerálódott állapot; D05 – Természetes állapot
Élőhely veszélyeztetettsége:	Nagy mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	I21 – Akác terjedése; I26 – Bálványfa terjedése; I24– Aranyveszű fajok terjedése; E42 – Motocross, kvad; M42 – Túlzott legeltetés

II)

Élőhely neve/kódja:	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)
Élőhely kódja:	91E0
Élőhely előfordulásai a területen:	15. és 16. sz. melléklet
Élőhely területi aránya:	1,06 % (a terület teljes területéhez viszonyítva)
Élőhely kiterjedése a területen:	8,6952 ha
Élőhely jellemzése:	Fűz és nyárligetek Élőhely típus kódja: J4 A Szentendrei-szigetet eredetileg széles sávban kísérő puhafa-ligetek mára már többnyire csak az árvízvédelmi töltéseken kívül, a hullámtéri keskeny sávban és a kisebb szigeteken találhatók meg. Az eredeti szerkezet, a ligetes, többszintű állománykép alig látszik, de az egykori medermaradványokban még idős <i>Salix alba</i>, és <i>Populus</i> spp. egyedeket találunk. Az inváziós fajok ezekben az állományokban is megjelentek: <i>Acer negundo</i>, <i>Amorpha fruticosa</i>, <i>Impatiens parviflora</i>, <i>Impatiens glandulifera</i>, <i>Aster lanceolatus</i> sl., <i>Solidago gigantea</i>, <i>Solidago canadensis</i>, <i>Vitis</i> spp. Összevont típusok, társulások: <i>Leucojo aestivi-Salicetum albae</i> Kevey in Borhidi et Kevey 1996 [<i>Leucojo aestivi</i> – <i>Salicetum albae</i>]. A lombkoronaszintben jellemző fafajok: <i>Salix alba</i>, <i>Populus alba</i>, <i>Populus</i> × <i>canescens</i>, <i>Populus nigra</i>, <i>Populus</i> × <i>euramericana</i>, <i>Acer negundo</i>. A cserjeszint jellemző fajai: <i>Acer negundo</i>, <i>Acer campestre</i>, <i>Amorpha fruticosa</i>, <i>Clematis vitalba</i>, <i>Cornus sanguinea</i>, <i>Crataegus monogyna</i>, <i>Hedera helix</i>, <i>Humulus lupulus</i>, <i>Rubus caesius</i>, <i>Viburnum opulus</i>. A gyepszint általános elemei: <i>Agrostis stolonifera</i>, <i>Althaea officinalis</i>, <i>Angelica sylvestris</i>, <i>Anthriscus cerefolium</i>, <i>Dactylis glomerata</i>, <i>Calystegia sepium</i>, <i>Carex</i> sp., <i>Conyza canadensis</i>, <i>Galium aparine</i>, <i>Glechoma hederacea</i>, <i>Iris pseudacorus</i>, <i>Erigeron annuus</i>, <i>Lysimachia nummularia</i>, <i>Phalaroides arundinacea</i>, <i>Phragmites australis</i>, <i>Plantago major</i>, <i>Poa annua</i>, <i>Ranunculus repens</i>, <i>Rumex hydrolapathum</i>, <i>Solanum dulcamara</i>, <i>Stachys palustris</i>, <i>Symphytum officinale</i>, <i>Taraxacum officinale</i>, <i>Urtica dioica</i>, a Dunamenti ligeterdőkben, erdőszéleken jellemző ritkább gyom az <i>Artemisia annua</i>. Figyelemre méltó, értékes fajok: <i>Scilla vindobonensis</i>, <i>Leucojum aestivum</i>, <i>Clematis integrifolia</i>, <i>Thalictrum flavum</i>. Az élőhelytípus számos előfordulásán az inváziós lágyszárúak és liánok a természetes felújulást gátolhatják, ez elsősorban a fakidölések során kialakuló napfényes lécekben jellemző.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	D04 – „Jónak nevezett”, „természetközeli” / „jól” regenerálódott állapot
Élőhely veszélyeztetettsége:	Nagy mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	I20 – Invázió növényfaj terjedése (általánosan)

A tervezési területen előforduló egyéb kezelési szempontból fontos nem közösségi jelentőségű élőhelyek

1)

Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok

Á-NÉR2007 kód: **OC**

Többnyire homoki sztyepprétek helyén kialakult élőhely jellegtelensége a karakterfajok eltűnésében, gyomfajok megjelenésében nyilvánul meg. A tervezési területen főképp kisebb részben regenerálódó egykori szántók, szőlők helyén van jelen a típus, nagyobb részt a homoki sztyepprétek múltbeli, ill. jelenkori túllegettetésének eredményeként. Néhol, korábbi bolygatások (pl. fakivágás) helyszínén monodomináns *Calamagrostis*-foltok alakultak ki, több száz m²-nyi borítással.

Összevont típusok, társulások: –

Élőhely típusban jellemző fajok: *Calamagrostis epigeios*, *Elymus repens*, *Ononis spinosa*, *Achillea millefolium*.

Indifferens szárazságtűrők (*Cynodon*, *Agropyron*, *Calamagrostis*) és szúrós fajok (*Ononis*, *Carduus*). A Széles-mezőn (Tahitótfalu) található legelőterületen a *Pulsatilla pratensis subsp. nigricans* legerősebb populációja alakult ki a szigeten. (megj. a *Colchicum arenarium* viszont – mérgező volta ellenére – hamar eltűnik a gyepből.)

Élőhely területi aránya: **7,78 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **63,8085 ha**

2)

Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok

Á-NÉR2007 kód: **OB**

Jellegtelen üde rétek az ártéren, ma már a mentett oldalon, de alacsony térszínen fordulnak elő. A térképezett területeken nem jellemző, mindössze egy nagyobb cserjésedő folt a Kecskesziget (Tahitótfalu) mellett, és egy kisebb legeltetett-kaszált folt Horánytól D-re, egy lovastanya mellett található.

Összevont típusok, társulások: –

Élőhely típusban jellemző fajok: *Cirsium arvense*, *Potentilla anserina*, *Rorippa sylvestris*

Generalista fűfajok jellemzik. A *Sanguisorba officinalis* megjelenése (megmaradása) lápréti jellegre utal. A réten tömeges a *Colchicum autumnale*. (megj. a Seregélyes-féle felmérés még *Ophioglossum vulgatum* előfordulást említ a Kecskesziget mellett, a faj azonban az utolsó években már nem került elő, a helyén *Amorpha*-bozót található.) *Solidago* és *Amorpha* terjedése szempontjából kritikus élőhely.

Élőhely területi aránya: **2,60 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **21,3157 ha**

3)

Lágyszárú özönfajok állományai

Á-NÉR2007 kód: **OD**

A *Solidago gigantea* által előzőnlőtt állományok szerepelnek a térképen. Az élőhely-foltok többsége felhagyott szántón (parlagon), kisebb része (egykori) legelőn jellemző (hibrid kategória: H5b, G1, T10). Több más inváziós lágyszárú faj (*Oenothera*, *Conyza*, *Ambrosia*, *Asclepias*) is jelen van a területen, ezeknél azonban az alapkategória (valamilyen szárazgyep) felismerhető, vagy kicsi az előzőnlőtt terület nagysága.

Összevont típusok, társulások: –

Élőhely típusban jellemző fajok: *Solidago gigantea*

Élőhely területi aránya: **0,66 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **5,427 ha**

4)

Galagonyás-kökényes cserjések

Á-NÉR2007 kód: **P2b**

A területen a cserjésedés elsősorban a felhagyott legelőkön megfigyelhető lassú folyamat. A közösségi jelentőségű borókás altípust (amely korábban, a kiterjedtebb legeltetés időszakában fordult elő a területen, elsősorban Pócsmegyer környékén) mára már elnyelte az akác és a nyár. Az élőhely potenciális növényzete a galagonyás, évszázados léptékben a homoki tölgyes.

Összevont típusok, társulások:

Pruno spinosae-Crataegetum

Élőhely típusban jellemző fajok: *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Rosa canina*, *Cornus sanguinea*, *Rhamnus catharticus*

Élőhely területi aránya: **0,90 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **7,3532 ha**

5)

Idegenhonos cserje uralta állományok

Á-NÉR2007 kód: **P2c**

Egyetlen *Amorpha fruticosa* uralta élőhelyfolt került térképezésre 2008-ban. Az 1990-es években a Seregélyes-féle felmérés a „láprét-mocsárrét komplexben” még *Ophioglossum vulgatum*-ot és *Clematis integrifolia*-t mutatott ki.

Összevont típusok, társulások: –

Élőhely típusban jellemző fajok: *Amorpha fruticosa*

Élőhely területi aránya: **0,11 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **0,9323 ha**

6)

Ósi fajtájú, gyepes vagy erdősődő, extenzíven művelt gyümölcsösök

Á-NÉR2007 kód: **P7**

Az élőhely két élőhelyfolton fordul elő a tervezési terület déli részterületén. Viszonylag fiatal ártéri dió ültetvény. A jellegtelen szárazgyep, sztyeppréti fajokkal. A terület osztatlan közös tulajdonban van, így státusza várhatóan tartós.

Összevont típusok, társulások: –

Élőhely típusban jellemző fajok: *Juglans regia*

Élőhely területi aránya: **0,47 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **3,8659 ha**

7)

Óshonos fajú, elszórva álló fák csoportja vagy egyed szélességű, erdővé még nem zárdott „fasorok”

Á-NÉR2007 kód: **RA**

Többnyire s szárazgyepekben (H5b, OC) kialakuló spontán ligetek, esetleg hagyásfák a legelőn. Jellemzően idős fák alkotják.

Á-NÉR leírás kritikája: –

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Populus × canescens*, *Populus alba*, *Populus × euramericana*, *Salix alba*, *Robinia pseudo-acacia* (nem jellemző)

Élőhely területi aránya: **0,41 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **3,3487 ha**

8)

Puhafás pionír és jellegtelen erdők

Á-NÉR2007 kód: **RB**

Megkülönböztetésük olykor nehéz az előző, szintén spontán kialakuló, de még (?) ligetes, erdővé nem záródó kategóriától (RA). Területükön a potenciális növényzet a puhafaliget. Nagyobb állománya a Kecse-sziget mellett található, mely közvetlenül érintkezik a feltöltődött meder puhafaligetével (J4). Megfelelő műveléssel természetessége növelhető. Komoly veszélyeztető tényező viszont az invazív fajok magas részesedése az aljnövényzetben (*Solidago*, *Impatiens glandulifera*). Letermelt hazai nyárasok helyén az akác térhódítása figyelhető meg a vágásterületeken.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Salix alba* (kevés), *Populus alba*, *Populus* × *euramericana*, *Populus nigra* (?)

Élőhely területi aránya: **2,47 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **20,2857 ha**

9)

Keményfás jellegtelen erdők

Á-NÉR2007 kód: **RC**

Homoki tölgyesek, ill. feltehetően keményfaligetek (alacsonyabb térszínen) helyén létrehozott jellegtelen, tölgyek és magas köris uralta szegényes lágyszárú szintű állományok. Jelentős az inváziós fajok aránya, amelyek azonban szintén telepítettek (akác, ostorfa). Cserjeszintje gazdag, a lombkoronaszintben gyakori a csúcscsáradás (akác, tölgy).

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Quercus robur*, *Quercus cerris*, *Fraxinus excelsior*, *Robinia pseudo-acacia*, *Celtis occidentalis*, (*Pinus nigra*), *Polygonatum latifolium*, *Lithospermum purpureo-coeruleum*, *Convallaris majalis*, *Brachypodium sylvaticum*

Élőhely területi aránya: **14,61 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **119,821 ha**

10)

Tájdígen fajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények

Á-NÉR2007 kód: **RD**

A szigeten azok az élőhelyfoltok kerültek ebbe a kategóriába, ahol az eredeti tölgyesben az akác már túlsúlyba jutott (50–75%). Ezek valószínűleg az akác sarjzattatásával létrejött állományok. A gyepszint már jellegtelen, indifferens (*Dactylis*, *Agropyron*), ill. az akácokra jellemző fajok (*Bromus*-ok) dominálnak benne.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Dactylis glomerata*, *Agropyron repens*

Élőhely területi aránya: **4,60 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **37,7129 ha**

11)

Ültetett akácok

Á-NÉR2007 kód: **S1**

A Szentendre-sziget legkiterjedtebb fás vegetáció-típusa Jellegtelen, természetvédelmi szempontból értéktelen állományok. Sajnos az akácot nemcsak a tölgyesek helyén, hanem a homoki sztyeppréteken (H5b) is telepítették. Többségük viszonylag fiatal (5–15) éves ültetvény.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Robinia pseudo-acacia*, *Polygonatum latifolium*

Élőhely területi aránya: **29,79 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **244,2818 ha**

12)

Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Á-NÉR2007 kód: **S4**

A térképezett területen kevésbé jellemzők tiszta állományaik, de a tölgyesekben sokfelé elegyítették. A zárt erdők tisztásain még sokfelé megmaradt az eredeti homokpusztagyep fajkészlete.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Pinus sylvestris*, *Populus x canescens*

Élőhely területi aránya: **8,17 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **67,0017 ha**

13)

Nem őshonos fafajok spontán állományai

Á-NÉR2007 kód: **S6**

A gyepekben terjedő *Ailanthus altissima* (jellemző) és *Elaeagnus angustifolia* (kevésbé elterjedt) állományok kerültek térképezésre. A Kecske-sziget mellett (Tahitótfa) vágásterületen (és bent az erdőben is) az *Acer negundo* terjed néhány foltban.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Acer negundo*, *Ailanthus altissima*, *Elaeagnus angustifolia*

Élőhely területi aránya: **0,60 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **4,9142 ha**

14)

Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Á-NÉR2007 kód: **S7**

Igen vegyes eredetű élőhelyek gyűjtőkategóriája. Utak és töltések mentén, legelőkön kialakított fásítások. A szigeten területi kiterjedésük nem jelentős.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Populus nigra 'Italica'*, *Populus × euramericana*, *Gleditsia triacanthos*, *Robinia pseudo-acacia*, *Acer negundo*

Élőhely területi aránya: **0,56 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **4,6014 ha**

15)

Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák

Á-NÉR2007 kód: **T1**

A térképezett területen területi arányuk nem nagy. Gépesített művelési jellemzi, de a vegyszerelés az ivóvízbázisok közelsége miatt, lehet, hogy korlátozott. A szántók elég gyomosak, a tarlókon rengeteg a parlagfű. A szántó művelési ágba sorolt helyrajzi számok egy részét nem művelik, ezek vagy parlag (T10), vagy jellegtelen szárazgyep (OC), ill. inváziós állomány (OD) minősítést kaptak. A T6-tól való megkülönböztetése nem mindig egyértelmű.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Zea mays*, *Triticum aestivum*, *Brassica napus*

Élőhely területi aránya: **2,84 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **23,3064 ha**

16)

Évelő, nagyüzemi szántóföldi kultúrák

Á-NÉR2007 kód: **T2**

Egyetlen ide tartozó élőhelyfolt a Széles-mezőn (Tahitótfalu) található. A növényzet nagyfoltos, a lucernák között jellegtelen szárazgyep alakult ki.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Medicago sativa*

Élőhely területi aránya: **1,10 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **9,008 ha**

17)

Kisüzemi szőlők és gyümölcsösök

Á-NÉR2007 kód: **T8**

Egyetlen elhagyott gyümölcsös a pócsmegyeri mintaterületen található. A történeti térképek alapján az élőhely-típus egykor jóval kiterjedtebb volt a tervezési területen.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Prunus avium*, *Vitis vinifera*

Élőhely területi aránya: **0,03 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **0,2628 ha**

18)

Fiatal parlag és ugar

Á-NÉR2007 kód: **T10**

Fiatal parlagok főképp a Széles-mezőn és a Horánytól D-re lévő lovastanya környékén találhatók. A több éves, regenerálódó parlagok a szárazgyep (OC), helyenként a nyílt homokpusztagyep (G1) kategóriába kerültek.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok: *Daucus carota*, *Asclepias syriaca*, *Ambrosia artemisiifolia*

Élőhely területi aránya: **0,92 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **7,5316 ha**

19)

Homok- és kavicsbányák

Á-NÉR2007 kód: **U7**

Az élőhely-típus a felhagyás után néhány éven belül *Festuca vaginata* dominálta, de még fajszegény nyílt homokpusztagyepké alakul. Bizonyos bányákban (pl. Pócsmegyer mellett, ahol kavicsot is bányásztak) az erősebb, nagygépekkel történő bolygatás és a szemétbehordás miatt ez folyamat megakad, vagy lelassul. A homok ill. kavicsbányában területén vizes élőhely (BA) is kialakult hínárnövényzettel.

Összevont típusok, társulások:

Élőhely típusban jellemző fajok:

Élőhely területi aránya: **0,12 %**

Élőhely kiterjedése a területen: **0,9748 ha**

1. 2. 2 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

Az adott Natura 2000 terület közösségi jelentőségű fajainak táblázatos felsorolása és jellemzése rendszertani sorrendben illetve jelölés tekintetében aszerint készült, hogy a terv készítésének időpontjában a Natura 2000 terület hivatalos adatlapján a faj jelölő vagy nem jelölő állománnyal fordult elő. A jellemzésben fajonként megtalálhatóak a részletes információk az adott fajról. A *-gal jelölt faj kiemelt jelentőségű státuszt jelöl az élőhelyvédelmi irányelv alapján.

Faj neve Magyar/Tudományos (latin) név	Élőhelyvédelmi (HD)/Madárvédelmi (BD) Irányelv melléklete	Egyéb hazai jogszabályi védelem FV: fokozottan védett V: védett
Jelölő fajok		
Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i> Waldst. & Kit.)	HD II. és IV.	FV
Homoki nőszirm (<i>Iris humilis ssp. arenaria</i> Waldst. & Kit.)	HD II. és IV.	V

Jelölő fajok
I)

Faj neve:	(1) Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i> Waldst. & Kit.) <i>közösségi jelentőségű jelölő, fokozottan védett, ANNEX I faj</i>
Irányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Fokozottan védett (100 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	13. sz. melléklet
Állománynagyság (jelöléskor):	400–600 tő
Állománynagyság (tervkészítéskor):	2500–3000 tő
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert tendencia-szerű változás, változó tömegben virágzó faj.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Pannon szubendemikus faj. Állományainak zöme alföldi homokpusztákon él (Duna-Tisza-köze, Szentendrei-sziget, Csepel-sziget), de előfordul löszös területen is, Tétényi-fennsík. Soó (1973) szerint <i>Festucion vaginatae</i> faj, a nem alföldi előfordulásairól cönológiai preferenciát nem közöl. Mészkedvelő faj, laza, tápanyagokban kevésbé, bázisokban gazdag talajokat kedveli. Előfordulása a Szentendrei-sziget homokpusztáin régóta ismert. A Szentendrei-szigeten élő állományok a faj megőrzése szempontjából jelentősek.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erős becserjésedés, akác terjedése.
Fajvédelmi lehetőségek:	Az állomány megőrzése az élőhely megőrzésével biztosítható. Életformája miatt a kismértékű legeltetés esetleg elfogadható.

II)

Faj neve:	Homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> ssp. <i>arenaria</i> Waldst. & Kit.)
Irányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (10 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	13. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	100 tő
Állománynagyság (tervkészítéskor):	1500–2000 tő
Állomány változásának tendenciái és okai:	Számottevő változás az elmúlt évtizedben nem volt.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	A nálunk élő, jelenleg többnyire alfaji szinten tárgyalt taxon (<i>arenaria</i> W. et K.) pannon elterjedésű, az <i>Iris humilis</i> eurázsiai sztyeppnövény. Magyarországon a növény elsősorban alföldi homoki élőhelyekről (homokpusztagyepek, homoki tölgyesek) és középhegységi sziklagyepekből, lejtősztyepprétekről ismert. Soó (1973) szerint inkább erdősztyepp-faj. A Szentendrei-szigeten régóta ismert előfordulása, a terület homokpusztáin jelentős populációja él.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erős becserjésedés, akác terjedése potenciálisan veszélyezteti.
Fajvédelmi lehetőségek:	Az állomány megőrzése az élőhely megőrzésével biztosítható.

1. 2. 3 A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

Az adott Natura 2000 terület közösségi jelentőségű fajainak táblázatos felsorolása és jellemzése rendszertani sorrendben, illetve jelölés tekintetében aszerint készült, hogy a terv készítésének időpontjában a Natura 2000 terület hivatalos adatlapján a faj jelölő vagy nem jelölő állománnyal fordult elő. A jellemzésben fajonként megtalálhatóak a részletes információk az adott fajról. A * a faj kiemelt jelentőségű státuszát jelenti az élőhelyvédelmi irányelv alapján.

A jelölő állatfajok tekintetében van változás a 2008. évi Natura 2000 adatlaphoz (Standard Data Form) képest.

1. Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) fajt törölni kell, mert nem él a területen a DINPI 2009. évi jelzése alapján.
2. Szarvasbogár (*Lucanus cervus*) fajt törölni kell, mert nem él a területen a DINPI 2009. évi jelzése alapján.
3. Szarvas ganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*) jelölővé vált a területen a DINPI 2009. évi jelzése alapján (a faj célzott vizsgálatára jelen program nem terjedt ki).
4. Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) jelölővé vált a területen a DINPI 2009. évi jelzése alapján.

Faj neve	Irányelv melléklete	Egyéb hazai jogszabályi védelem
Magyar/Tudományos (latin) név	HD: Élőhelyvédelmi BD: Madárvédelmi	FV: fokozottan védett V: védett
Jelölő fajok		
Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i> Fabricius)	HD II. és IV.	FV
Szarvas ganéjtúró (<i>Bolbelasmus unicornis</i> , Schrank)	HD II. és IV.	V
Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i> Linnaeus)	HD III.	V
Nem jelölő fajok		
Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i> , Linnaeus)	HD II. és IV.	V
Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i> , Linnaeus)	HD II. és IV.	V
Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i> , Borkhausen)	HD II. és IV.	V
Közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i> , Linnaeus)	HD II. és IV.	V

Jelölő fajok
I)

Faj neve:	Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i> Fabricius)
Írányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Fokozottan védett (100 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	14. sz. melléklet
Állománynagyság (jelöléskor):	1001–5000 egyed
Állománynagyság (tervkészítéskor):	~10–15000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány méretében feltehetően lényeges változás nem állt be, a fenti eltérés valószínűleg természetes folyamat eredménye.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Palearktikus elterjedésű, tipikus sztyeppfaj, mely elsősorban homokgyepekben, illetve a középhegységi és dombvidéki meleg lejtők sziklagyepeiben, lejtősztyepprétejein fordul elő kizárólag dolomit, ill. szarmata mészkő alapkőzeten. Magyarországon az utóbbi évtizedben számos új előfordulása vált ismertté. A legtöbb előfordulási adattal a Nyírségből, ill. a nagyjából összefüggő, a Duna-Tisza-köze északi részét, a Csepel- és a Szentendrei szigetet jelentő területéről rendelkezünk. A Szentendrei-szigeten élő állományt különösen erősnek tartják (Szél et al. 2006). A tervezési területen főképp Pócsmegyerén, valamint a Belső-hegyköz (Szigetmonostor), a Kecskés, Szeles-mező (Tahitótfalu) területein fordul elő. Több helyről kimutatták már homok alapkőzetre telepített, vagy spontán megjelent akácok szegélyéből; élőhely-választásában feltehetően nem az élőhely növényzetének szerkezete, természetességi állapota, vagy az alapkőzet kémiai összetétele a limitáló tényező, hanem elsősorban a talaj fizikai jellemzői (pl. tömörség). A homoktalajok fizikai jellemzőit mutató dolomitrendzinán való megjelenése is feltehetően erre vezethető vissza. A megfigyelések szerint a faj kerüli a nyílt, növényzettel gyéren benőtt gyepeket, az intenzíven legeltetett élőhelyeket.
Faj veszélyeztetettsége:	Nem veszélyeztetett. (Kivéve, lokálisan: Tahitótfalu környékén az intenzív legeltetés és a kvadozás veszélyezteti)
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelyvédelemmel biztosítható.

II)

Faj neve:	Szarvas ganéjtúró (<i>Bolbelasmus unicornis</i> , Schrank)
Írányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (10 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	A Pócsmegyer környéki homokbuckák területén.
Állománynagyság (jelölés-kor):	Nem szerepelt az adatlapon.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Nem ismert (a faj célzott vizsgálatára jelen program nem terjedt ki).
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Nagyon ritka, szarvasgombán és más szubmediterrán gombákon élő, Pannon elemnek tartott faj. Elterjedéséről (bár kimutatták Franciaország és Görögország területén is) és élőhelyválasztásáról nagyon keveset tudunk. Kis termete (~1,5 cm) és speciális életmódja miatt a fajjal többnyire csak alkonyati-éjszakai rajzásuk idején lehet találkozni. Előfordulásának bizonyítására legalkalmasabb az éjszakai higanygőzlámpázás. Zártabb homoki gyepeket, löszgyepeket, melegkedvelő tölgyeseket, lösz- és pusztai tölgyeseket egyaránt említenek potenciális élőhelyként.
Faj veszélyeztetettsége:	Nem ismert.
Veszélyeztető tényezők:	Nem ismert.
Fajvédelmi lehetőségek:	Nem ismert.

III)

Faj neve:	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i> Linnaeus)
Írányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (2 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Nagyobb vízállások területén szórványosan.
Állománynagyság (jelölés-kor):	Nem szerepelt az adatlapon.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	P – előfordul
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	A pontuszi faj hazánkban síkvidéki állatként viselkedik, mely emellett dombvidékeken és középhegységi területeken is megtelepszik. Gyorsan felmelegedő, napos vizekben találja meg leginkább az igényeinek megfelelő feltételeket. Lokális állományméreteit általában az adott év csapadékmennyisége határozza meg. Élőhelyével szemben különösebb igényt nem támaszt, állandóbb vizű pocsolyákban is megtelepszik, megőrzése azonban nagyobb kiterjedésű, rendszeresen vízborításos élőhelyek fenntartásával biztosítható.
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	T21 – Kiszáradás
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelymegőrzéssel biztosítható.

Nem jelölő fajok

IV)

Faj neve:	Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i> , Linnaeus)
Írányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (10 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Cserjés élőhelyek területén szóróványosan.
Állománynagyság (jelöléskor):	50–100 pár
Állománynagyság (tervkészítéskor):	>50
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stagnáló.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Eurázsiai faj, mely Európában az északi területek kivételével mindenütt, ill. Ázsiában Szibériáig költ. Magyarországon – a középhegységek zárt erdeinek kivételével – mindenütt gyakorinak számít. Elsősorban xerotherm cserjések, bokrosok, folyóárterek szegélyein fordul elő. A párok évente egyszer, májusban költenek. A fészket a tojó alacsonyan, többnyire tüskés cserjefajokon építi. Európai, így a magyarországi állománya is csökkenő tendenciát mutat. Élőhelyein végrehajtott cserjeirtás (mezsgyéken, erdőszegélyeken, gyepterületeken) fészkelési, táplálkozási lehetőségeit csökkenti, a legeltetés megszüntével, szőlőterületek felhagyásával megkezdődő cserjésedés ezzel szemben jelentősen növeli a potenciális élőhelyek területi kiterjedését.
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Gyakorlati védelmét elsősorban élőhelyének biztosítása, a cserjés élőhelyek megőrzése.

V)

Faj neve:	Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i> , Linnaeus)
Írányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (50 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Akácosokban szórványosan.
Állománynagyság (jelölés-kor):	10–50 pár
Állománynagyság (tervkészítéskor):	P – Előfordul.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Változás nem ismert.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Franciaországtól Közép-Ázsiáig elterjedt faj, mely Magyarországon főképp az Alföldön és a Kisalföldön fordul elő. Fészkelése nem mutat szorosabb élőhelykötődést, ritkás akácokban, fasorokban is költ. A XX. század elején hazánkban még meglehetősen gyakori volt, ritkulása az 1960-as években kezdődött. Erdősávok, fasorok eltávolítása fészkelőhelyek hiányában egyedszám-csökkenését okozza.
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Gyakorlati védelmét elsősorban élőhelyének biztosítása, erdősávok, fasorok megőrzése, telepítése szolgálja.

VI)

Faj neve:	Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i> , Borkhausen)
Irányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (50 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Az előfordulások feltérképezésére a program során nem volt mód.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – előfordul
Állománynagyság (tervkészítéskor):	P – előfordul
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány aktuális méretének felmérésére a program során nem volt mód.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Arája Közép- és Dél-Európát jelenti, általánosan elterjedt faj. A ritkás fás vegetációval jellemezhető területeken legjellemzőbb előfordulása. Telelése barlangokban, bányajáratokban, pincékben történik, nyáron padlásokon, barlangokban pihen. Egyedszáma sok állomány esetében erősen lecsökkent az utóbbi időben – elsősorban antropogén hatására (élőhelyátalakítás, irtás).
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Telelő és pihenő helyeinek védelmével biztosítható.

VII)

Faj neve:	Közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i> , Linnaeus)
Irányelv melléklete:	HD II. és IV. melléklet
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (10 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Az előfordulások feltérképezésére a program során nem volt mód.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – előfordul
Állománynagyság (tervkészítéskor):	P – előfordul
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány aktuális méretének felmérésére a program során nem volt mód.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Közép- és Kelet-Európában elterjedt faj. A rövid fűvű rétek, legelők jellemző állata. Földalatti járatainak kialakításához számottevő talajréteget igényel, a táplálékszerzés során viszont a magas gypszerkezet jelentősen korlátozza lehetőségeit. E ketősség (rövid fűvű gyepek, mély talajú területen) általában a rendszeresen, de nem túl intenzíven legeltetett gyepekben jellemző. Amennyiben a legeltetés esetleges felhagyásával cserjésedő gypszerkezet alakul ki, az ürgék más, számukra alkalmas élőhelyekre települnek át, ez utóbbiak hiányában pedig eltűnnek az adott területről. A legtöbb magyarországi ragadozó madárfajnak fontos táplálékállata, és így az ürgeállományok egyedszáma közvetve hat ragadozó madár állományokra is.
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelyvédelemmel biztosítható.

1.8 1. 2. 4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

A fenntartási tervekben a közösségi jelentőségű fajokon (ezen belül a jelölők kiemelten) kívül még azok a fajok is helyet kaptak, amelyek közösségi jelentőségűeknek nem minősülnek, de kezelési szempontból jelentősek, általában hazai védett, illetve nem védett fajok egyben. Válogatási szempont volt, hogy sok nem közösségi jelentőségű faj rendelkezik olyan speciális élőhelyi igénnyel, területkezeléssel kapcsolatos érzékenységgel, ill. biogeográfiai jelentőséggel, melyek figyelembe vétele a kezelési irányelvek megfogalmazása során nem hagyható figyelmen kívül. Ezek a legtöbb esetben fokozottan védettek, ill. védettek, de előfordul, hogy mindenféle védettség nélküli indikátor fajok is kerültek a listába. A fajokról adatlap (táblázat) és elterjedési térkép készült.

Faj neve Magyar/Tudományos (latin) név	Egyéb hazai jogszabályi védelem FV: fokozottan védett V: védett
Növényfajok	
Pusztai meténg (<i>Vinca herbacea</i> Waldst. & Kit.)	V
Csikófark (<i>Ephedra distachya</i> Linnaeus)	FV
Báránypirosító (<i>Alkanna tinctoria</i> (L.) Tausch.)	V
Kései szegfű (<i>Dianthus serotinus</i> Waldst. & Kit.)	V
Állatfajok	
Tarka sztyeppelejtősáska (<i>Arcyptera microptera</i> Fischer de Waldheim)	V
Sisakos sáska (<i>Acrida ungarica</i> Herbst)	V
Homoki olaszáska (<i>Calliptamus barbarus</i> Costa)	V
Fóti boglárka (<i>Plebejus sephirus foticus</i> Szabó, 1956)	FV
Gyurgyalag (<i>Merops apiaster</i> , Linnaeus)	FV

Növényfajok

1)

Faj neve:	Pusztai meténg (<i>Vinca herbacea</i> Waldst. & Kit.)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (2 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	13. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	P – előfordul
Állománynagyság (tervkészítéskor):	20–30 tő
Állomány változásának tendenciái és okai:	Változás nem ismert.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Pontus-pannon erdőssztyepp-faj, mely a nyíltabb száraz tölgyesektől a sziklagyepekig többféle élőhelyen előfordul Magyarországon. A Szentendrei-szigeten homoki sztyeppréten él.
Faj veszélyeztetettsége:	Nem veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Az állomány megőrzése az élőhelyek megőrzésével biztosítható.

2)

Faj neve:	Csikófark (<i>Ephedra distachya</i> Linnaeus)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Fokozottan védett (100 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	13. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	R –ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	150–200 tő
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stagnáló.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Eurázsiai elterjedésű, kétlaki, kis cserjetermetű növény. Magyarországon súlypontosan a Duna-Tisza-köze és a dunai szigetek homokján jellemző, de hegységperemi sziklagyepekben is előfordul. Számos helyen ismertek régi, újabban meg nem erősített adatai. A Szentendrei-sziget homokpusztáiról Zsolt (1943) publikálja, írásában több társulás cönológiai felvételeiben előfordul. A fajnak különösen nagy állományai találhatók Pócsmegyeren, de másutt is tipikus előfordulású.
Faj veszélyeztetettsége:	Nagy mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Az akác és bálványfa terjedése.
Fajvédelmi lehetőségek:	Nem ismert.

3)

Faj neve:	Báránypirosító (<i>Alkanna tinctoria</i> (L.) Tausch.)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (5 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	13. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	R – ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	500–600 tő
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stagnáló.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Szubmediterrán elterjedésű faj. Nálunk az alföldi homokterületen, leginkább nyílt homokpusztagyepekben él. Mészkedvelő faj, meleg, száraz, bázisokban gazdag laza talajokat kedveli. A Szentendrei-sziget homokpusztáiról Zsolt (1943) közleményében több társulás cönológiai felvételeiben szerepel.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A gyepek záródása nem kedvező, a cserjésedés, az akác és bálványfa terjedése különösen fontos veszélyforrások.
Fajvédelmi lehetőségek:	Az állomány megőrzése az élőhelyeinek megőrzésével biztosítható.

4)

Faj neve:	Kései szegfű (<i>Dianthus serotinus</i> Waldst. & Kit.)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (2 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	13. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	R –ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	800–1000 tő
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően nincs változás.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Pannon endemizmus, a Nagyalföld homokterületein a nyílt, mész homokpuszták jellemző faja. Legtöbb előfordulása a Duna-Tisza-közén, a Delibláttól, a Kiskunságon át a Vácrátót környéki homoki gyepekig ismert, de megtalálható a Mezőföld déli részén, a Tengelici-homokpusztákon is. A Szentendrei-sziget homokpusztagyepjeiből is sok helyről kimutatták, különösen szép állományai tenyésznek a szigetmonostori részterületen.
Faj veszélyeztetettsége:	Nem veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Az állomány megőrzése az élőhelyek megőrzésével, a szükséges fenntartó kezelésekkel biztosítható.

5)

Faj neve:	Tarka sztyepplejtősáska (<i>Arcyptera microptera</i> Fischer de Waldheim)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (10 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	14. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	Nincs adat.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	>500
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stagnáló.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Az eurázsiai sztyeppzónában elterjedt faj. Közép-Európában és attól nyugatabbra ritka, izolált előfordulások jellemzik. Főképp hegylábi, ill. alföldi gyepterületeken fordul elő. Az elmúlt évekig csak nagyon kevés meglévő populációról volt tudomásunk (Tarcál, Kopasz-hegy, a Pécel, Isaszegi-dombság, Nagyvázsóny, Nőzsér). A célzott kutatásoknak köszönhetően számos, izolált – zömmel kis egyedszámú – előfordulása vált ismertté a Bakonyvidéken (Kenyeres et al. 2009). A tervezési területéről Szigetmonostor térségéből van adata, mely további terepbejárásokkal felülvizsgálandó, pontosítandó. A faj élőhelyválasztásában meghatározó, hogy peterakással kapcsolatos igényeit negyedkori laza üledékekkel vékonyan fedett (lősz, néhol homok) felszíneket tartalmazó élőhelyek elégítik ki. Degradációs hatásokra kevésbé érzékenyek látszik (sok esetben degradált felszínű élőhelyeken fordul elő).
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelyvédelemmel biztosítható.

6)

Faj neve:	Sisakos sáska (<i>Acrida ungarica</i> Herbst)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (10 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Főképp a szigetmonostori lőtér területén.
Állománynagyság (jelölés-kor):	Nincs adat.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	>500
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stagnáló.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Dél-Európai faj, mely a Kárpát-medencében éri el elterjedésének északi határát. Magyarországon főképp az Alföldön, ill. kis, izolált állományokkal az alföldi területekkel érintkező dombsági, hegylábi területeken fordul elő. Állományai zavartabb (legeltetés stb.) homokpusztákon, kisebb részben szikes pusztákon jellemzőek. Zavarásra kevésbé érzékeny, sőt a tapasztalatok szerint zavartabb élőhelyeken jellemzőbb előfordulása. A tervezési területen nagy állományai Szigetmonostori lőtérén találhatók, kisebb számban előfordul Pócsmegyeren is.
Faj veszélyeztetettsége:	Nem veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelyvédelemmel biztosítható.

7)

Faj neve:	Homoki olaszskáka (<i>Calliptamus barbarus</i> Costa)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Védett (2 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	A déli részterület nyílt homokpusztagyepejeiben szórványosan.
Állománynagyság (jelölés-kor):	Nincs adat.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Előfordul – P
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stagnáló.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Ponto-mediterrán elterjedésű, geo-pszammofil faj, mely szoros kötődést mutat homokterületekhez. Magyarországon a Duna-Tisza-közén kívül csak kevés, kis egyedszámú előfordulása ismert. Az elterjedési adatai alapján feltételezik, hogy a melegkedvelő alföldi sztyeppfajok DK–ÉNy irányú vándorlása által juthatott el a Kisalföld, élőhelyigényeit kielégítő területeire. Ebben a vándorlásban fontos szerepet játszhatott a Szentendrei-sziget. Az elméletet alátámasztja, hogy az Alföld– Kisalföld flóra- és faunavándorlási útvonalhoz is tartozó Sátorköpuszta térségéből ismert a faj, viszont a Bakonyvidék számos jó állapotú, más fontos homoki karakterfaj előfordulásával bíró területéről nem. A tervezési területen előfordul, pontosabb státusa tisztázandó.
Faj veszélyeztetettsége:	Nem veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelyvédelemmel biztosítható.

8)

Faj neve:	Fóti boglárka (<i>Plebejus sephirus foticus</i> Szabó, 1956)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Fokozottan védett (100 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	Tahitótfalu térségében.
Állománynagyság (jelölés-kor):	V – nagyon ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Nem került elő.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően visszaszorulóban.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Holomediterrán-turkesztáni faj, mely a zonális sztyeppterületek egy részén is előfordul. Magyarországon csak néhány kis egyedszámú, izolált populációja ismert (Fóti-Somlyó, Sződliget, Szentendrei-sziget: Tahitótfalu, Tokaj-hegy, Kiskunság). Magyarországi állományok európai jelentőségűek. A nőstény petéit a csüdfű egyedek tövére rakja. Hernyója csupán két közelrokon csüdfű-fajon (<i>Astragalus exscapus</i> , <i>Astragalus dasyanthus</i>) fejlődik. Homoki sztyeppréteken előbbi növényfaj előfordulása jellemző. A hernyók hangyaparaziták, melyek egy speciális váladékot termelnek, így biztosítva a bolyba történő beilleszkedést. Állományai érzékenyek a tüzesetekre.
Faj veszélyeztetettsége:	Nagy mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Tüzesetek, élőhelydegradáció.
Fajvédelmi lehetőségek:	Élőhelyvédelemmel biztosítható.

9)

Faj neve:	Gyurgyalag (<i>Merops apiaster</i> , Linnaeus)
Irányelv melléklete:	–
Egyéb hazai jogszabályi védelem:	Fokozottan védett (100 000 Ft eszmei érték)
A faj előfordulása a területen:	14. sz. melléklet
Állománynagyság (jelölés-kor):	V – nagyon ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	5–10 pár
Állomány változásának tendenciái és okai:	Feltehetően stabil.
A faj előfordulási viszonyainak jellemzése:	Európai déli területeinek jellemző madara, de megtalálható Északnyugat-Afrikában, Dél-Afrikában, Ázsiában is. Magyarországon a középhegységek zárt erdővel borított részeinek kivételével szóróványosan mindenütt előfordul. Évtizedekkel ezelőtt elsősorban a nagyobb folyók partfalaiban költött, alig néhány nagyobb telepe volt ismert. Az 1980-as évektől kezdődően terjedése figyelhető meg. Nagyobb (>50 költő pár) telepei továbbra is ritkák, viszont fészkelésre alkalmas lösz- vagy homokfal jelenléte esetén néhány pár bárhol megtelepedhet. A tervezési területen a Pócsmegyer mellett található bánya falában található gyurgyalagtelep. Fészkelésüket, állományaikat veszélyezteti a költőhelyek zavarása a fészkelésre használt falak becserjésedése, esetleg – bányafalak esetében – bányarekultiváció keretében történő rézsűzése.
Faj veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Nincs.
Fajvédelmi lehetőségek:	Aktuálisan, vagy potenciálisan költésre használt falak rendszeres karbantartása, területükön a szukcesszió lassítása, ill. megállítása.

1. 3. Területhasználat

1. 3. 1. Művelési ág szerinti megoszlás

A területhasználatot a CORINE 50 adatbázis alapján jellemeztük. Egyes felszínborítási kategóriákat összevontunk, így alakult ki az alábbi statisztika. A táblázatban az összehasonlíthatóság kedvéért nemcsak a terület adatait helyeztük el, hanem a teljes Natura 2000 terület adatait és az országos adatokat is.

Területi kiterjedés	Szigeti homokok		Natura 2000 területek		Ország	
Kategória	ha	%	ha	%	ha	%
Belterületek, városi zöldterületek	2,32	0,28	7139	0,36	395223	4,22
Egyéb mesterséges felszín	4,12	0,50	11234	0,57	164226	1,75
Kistáblás szántóföld	30,96	3,78	112974	5,74	1433449	15,31
Nagytablás szántóföld	33,32	4,06	337073	17,13	3450242	36,86
Egyéb szántóterület	0,00	0,00	3468	0,18	48812	0,52
Természetes gyepek	262,58	32,02	328609	16,70	560491	5,99
Intenzíven használt gyepek	18,41	2,25	101291	5,15	401665	4,29
Gyümölcs	0,00	0,00	2755	0,14	69312	0,74
Szőlő	0,00	0,00	9019	0,46	140529	1,50
Fűzfa ültetvény	0,00	0,00	759	0,04	2692	0,03
Komló ültetvény	0,00	0,00	0	0,00	69	0,00
Tanyás térségek, illetve komplex művelési szerkezet	0,00	0,00	10071	0,51	247030	2,64
Egyéb mezőgazdasági terület	0,00	0,00	13377	0,68	84341	0,90
Természetes erdők	170,55	20,80	638381	32,44	1265314	13,52
Erdő ültetvények	297,77	36,31	175520	8,92	766975	8,19
Egyéb erdők	0,00	0,00	640	0,03	946	0,01
Vizenyős terület	0,00	0,00	74548	3,79	126453	1,35
Felszíni víz	0,00	0,00	140455	7,14	202992	2,17
Egyéb természetes terület	0,00	0,00	650	0,03	769	0,01
Összesen	820,03	100,00	1967963	100,00	9361529	100,00

A Szigeti homokok Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Terület legnagyobb részét erdő és gyepek borítja. Az természetes erdők (20,8 %) és erdőültetvények (36,31 %) együttesen több mint a felét teszik ki az összes területnek. A gyepek aránya is igen jelentős, kétszerese a Natura 2000 területeken lévő gyepek arányának. Amit mindenképpen érdemes kiemelni, hogy a gyepek szinte egésze természetes gyepterület (262,58 ha), míg az intenzíven használt gyepek kiterjedése elenyésző (2,52 ha).

Szántóterület kevés van a Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen, kevesebb mint a terület 8 %-a, ami nagyjából egyenletesen oszlik meg a kistáblás és nagyta-
blás szántóföldek között.

1.3.1.1. A terület jellemzése az Ökotípusos földhasználati modellben

Ökotípusok alatt az azonos ökológiai/alkalmassági/érzékenységi adottságokkal jellemezhető területeket értjük. Az ökotípusos földhasználati modellben részben külön vizsgáltuk a területek mezőgazdasági alkalmasságát, erdőalkalmasságát és környezeti érzékenységét. Ezek után mindhárom tulajdonság három fokozatának egy területi egységre vetített dominanciáját és azok kombinációját fejeztük ki egy-egy ökotípussal. Azaz a fent említett tényezőkkel – agráralkalmasság, erdőtelepítési alkalmasság, környezeti érzékenység – egyenként jellemeztünk egy három fokozatú skálán minden területi egységet. Ezek után megvizsgáltuk, hogy a három értékelt tulajdonság kombinációja miként jellemez egy területet. Mivel ezzel a módszerrel igen sok ökotípus jön létre, ezért ezekből csoportokat alkottunk a tényezők tulajdonság dominanciája alapján. Ennek értelmében az alábbi 10 származtatott ökotípust hoztuk létre:

1. jó illetve kiváló termőképességű agrárterületek,
2. gyenge illetve közepes termőképességű agrárterületek,
3. környezetileg érzékeny agrárterületek,
4. erdőtelepítésre javasolt területek,
5. védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek,
6. erdőtelepítésre javasolt, környezetileg érzékeny területek,
7. jó illetve kiváló agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek,
8. gyenge illetve közepes agrártermelési adottságú, vagy védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek,
9. környezetileg érzékeny, jó agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek,
10. gyenge agrártermelési és erdőtelepítési alkalmasságú, környezetileg érzékeny területek.

Ezen kívül megjelennek még a jelenlegi erdőterületek és a vizsgálatból egyéb okból kizárt területek.

A későbbiekben ez a metodika szolgált az OTTrT felülvizsgálatában meghatározott övezetek lehatárolására. Mely szerint a

- „Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület” kategóriát az 1. és 7. ökotípus területeiből leválogatott szántóterületek (nagytablás szántóföldek, kistablás szántóföldek, melegházak, állandóan öntözött szántó területek, rizsföldek) adják.
- Az erdőgazdálkodási térség „Erdőtelepítésre szánt tervezett erdeit” a 4. és 6. ökotípusok jelölik ki, az
- „Erdőtelepítésre, fásításra alkalmas terület” övezetét pedig a 4., 5. és 6. ökotípusok adják.

Az ökotípusos földhasználatnál bemutatott statisztikai adatok a tervezési terület összterületére vonatkozóan kis mértékben eltérhetnek egymástól, mivel a vizsgálat és a statisztikai adatok előállítása térinformatikai módszerekkel történt 1 ha-os pixelmérettel.

Szántóföldi művelési alkalmasság

A szántóföldi művelési alkalmassági vizsgálat alapját a felhasznált talajtani (az Agrotopográfiai térkép fizikai féleség, vízgazdálkodási tulajdonságok, kémhatás és mészállapot tulajdonságok) és klimatikus környezeti változók alkalmasság szerinti súlyozása adja, mely széles szakértői kör bevonásával és az ún. Guilford-eljárással történt. Ezt követően a KIPA-eljárás alkalmazásával a vizsgált öt növény (búza, kukorica, napraforgó, lucerna, cukorrépa) termesztési alkalmassága alapján az azonos környezeti változókkal jellemezhető, homogén területek rangsorolása valósult meg.

A vizsgálatból az alábbi felszínborítási kategóriákat zártuk ki:

- mesterséges felszín kategóriái,

- ültetvények,
- erdők,
- vizenyős területek,
- vizek.

A vizsgálat eredményeként az alábbi kategóriákat alakítottuk ki:

- vizsgálatból kizárt terület,
- legkevésbé alkalmas terület,
- alkalmas terület,
- leginkább alkalmas terület.

A terület szántóföldi művelési alkalmassága a tervezési területen az alábbi táblázat szerint alakul. A táblázatban az összehasonlíthatóság kedvéért nemcsak az adott terület adatait helyezzük el, hanem a teljes Natura 2000 terület adatait és az országos adatokat is.

	Szigeti homokok		Natura 2000 területek		Ország	
	ha	%	ha	%	ha	%
Vizsgálatból kizárt terület	446	55,40	989027	50,35	2889136	31,06
Legkevésbé alkalmas terület	0	0,00	342354	17,43	1215097	13,06
Alkalmas terület	359	44,60	556887	28,35	3962396	42,60
Leginkább alkalmas terület	0	0,00	75924	3,87	1235049	13,28
Összesen	805	100,00	1964192	100,00	9301678	100,00

A Szigeti homokok Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Területnek több mint fele erdőterület, ezek a vizsgálatból kizárásra kerültek. A terület többi része közepes szántóföldi művelési alkalmasságú területi besorolásba esik. Ezeken a területeken csökkentett intenzitású mezőgazdálkodás javasolt.

Erdőtelepítési alkalmasság

Az erdőtelepítési alkalmasságot két fő szempont határozza meg:

a vizsgált terület potenciális erdőgazdálkodási teljesítőképessége - gazdasági alkalmassága és az erdő iránti környezeti igény - a leendő erdőnek a terület környezeti érzékenységeire gyakorolt várható kedvező hatása, erdő környezeti teljesítőképessége. Értéke annál nagyobb, minél nagyobb lesz az új erdő várható környezetjavító (talajvédelmi és víztisztító, vízgazdálkodást szabályozó, stb.) szerepe, minél nagyobb mértékben jelentkezik az erdő környezeti érzékenységet befolyásoló hatása iránti társadalmi és földtulajdonosi igény.

Az erdőalkalmasság mértéke a következő képlet segítségével határozható meg:

ERDŐALKALMASSÁG = A TERÜLET ERDŐGAZDÁLKODÁSRA VALÓ ALKALMASSÁGA (E_Galk) + ERDŐ IRÁNTI KÖRNYEZETI IGÉNY (E_KVszuks)

Az erdőalkalmasságot tehát a gazdasági alkalmasság és az erdő iránti környezeti igény együttes értéke adja. Ez azt jelenti, hogy az erdőtelepítésre való alkalmasság gazdasági érdekből vagy környezetérzékenységi okból egyaránt magas lehet, sőt a két érdek összeadódva megelőzheti az esetleg prioritást élvező szántóföldi földhasználati igényt.

A védett területek esetében az erdőtelepítés csak akkor javasolható, ha nem sért természetvédelmi érdeket. A telepítés során honos fafajok alkalmazásával természetyszerű erdőket kell létrehozni.

A vizsgálatból kizárásra került területek az alábbiak:

- mesterséges felszín kategóriái,
- ültetvények,
- tanyák,
- természetes gyepek,
- erdők,
- vizenyős területek,
- vizek,
- jogi oltalom alatt álló területek (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület),
- ex-lege területek,
- ramsari területek.

A terület erdőgazdálkodásra való alkalmasságát az alábbi tényezők befolyásolják:

$$EGalk = GENalk + T.VÍZG + T.KÉM + KLIMAalk$$

A képletben szereplő tényezők az alábbiak:

GENalk	A talaj genetikus típusai (Agrotopográfiai adatbázis),
T.VÍZG	A talaj vízgazdálkodási tulajdonságai (Agrotopográfiai adatbázis),
T.KÉM	A talaj kémhatása és mészállapota (Agrotopográfiai adatbázis),
KLIMAalk	Erdészeti klímazónák az alkalmasság szerint pontozva.

Az erdőtelepítési alkalmasságot nemcsak az erdőgazdálkodásra való alkalmasság határozza meg, hanem az erdő iránti környezeti igény, környezetvédelmi szükségesség. Az erdő iránti környezeti igényt az alábbi tényezők befolyásolják:

$$E_KVszüks = T.FIZ + LEJT + VÍZV + KLIMAKv$$

A képletben szereplő tényezők az alábbiak:

T.FIZ	A talaj fizikai félesége (Agrotopográfiai adatbázis),
LEJT	Lejtőkategória,
VÍZV	Felszín alatti vízvédelmi területek,
KLIMAKv	Erdészeti klímazónák a környezeti igény szerint pontozva.

A vizsgálat eredményeként az alábbi erdőtelepítési alkalmassági kategóriákat alakítottuk ki:

- vizsgálatból kizárt terület,
- feltételesen alkalmas terület,
- alkalmas terület,
- kiválóan alkalmas terület.

A terület erdőtelepítési alkalmassága a tervezési területen az alábbi táblázat szerint alakul. A táblázatban az összehasonlíthatóság kedvéért nemcsak az adott terület adatait helyeztük el, hanem a teljes Natura 2000 terület adatait és az országos adatokat is.

	Szigeti homokok		Natura 2000 területek		Ország	
	ha	%	ha	%	ha	%

Vizsgálatból kizárt terület	772	94,72	1525394	77,73	4103130	44,16
Feltételelesen alkalmas terület	0	0,00	91380	4,66	576091	6,20
Alkalmas terület	43	5,28	298767	15,22	3855787	41,50
Kiválóan alkalmas terület	0	0,00	46870	2,39	755607	8,13
Összesen	815	100,00	1962411	100,00	9290615	100,00

A vizsgálatból kizárásra kerültek az erdőterületek és a természetes gyepek, ami közel 90 %-a a területnek. A tervezési terület egy része továbbá része a Duna-Ipoly Nemzeti Parknak, így ezek a területek is kizárásra kerültek az erdőtelepítési vizsgálatnál. Az az alig több mint 5 %-nyi terület közepesen alkalmas erdőtelepítésre, elsősorban véderdő telepítésre, mezővédő erdősávok kialakítására.

Környezeti érzékenység

A környezeti érzékenységet három tényező összegzéséből állítottuk elő, ezek:

- élővilág-érzékenység,
- talajérzékenység,
- vízbázisok érzékenysége.

A tényezők kapcsán azt vizsgáltuk, hogy adott tulajdonság jelen van-e az egyes területi egységeken avagy nincs.

A környezeti érzékenység szintézis térkép azt mutatja, hogy a három tényezőtől hány fed át adott helyen. A vizsgálatból kizártuk a mesterséges felszíneket.

Az élővilág érzékenységet a jogi oltalom alatt álló területek, az ökológiai hálózat területei, a Natura 2000 területek és az ex-lege területek alkotják.

A talaj érzékenységét az erózió mértékével fejeztük ki. Az eróziós térkép készítésekor azt a módszert alkalmaztuk, amely tulajdonképpen nem az erózió állapotának felmérésére, hanem a talajvesztés lehetséges mértékének becslésére épül. Ezek alapján 2 t/ha/év mennyiség felett érzékenynek tekintettük a területet.

A környezeti érzékenység harmadik összetevőjeként a területtel kapcsolatos vízvédelmi szempontokat vizsgáltuk, ami során a nitrátérzékeny és a felszín alatti vízvédelmi területeket vettük számba.

A fentiek értelmében az alábbi kategóriákat alakítottuk ki:

- nem érzékeny terület,
- legkevésbé érzékeny terület,
- érzékeny terület,
- legérzékenyebb terület.

A terület környezeti érzékenysége a tervezési területen az alábbi táblázat szerint alakul. A táblázatban az összehasonlíthatóság kedvéért nemcsak az adott terület adatait helyeztük el, hanem a teljes Natura 2000 terület adatait és az országos adatokat is.

	Szigeti homokok		Natura 2000 területek		Ország	
	ha	%	ha	%	ha	%
Nem érzékeny terület	7	0,85	23770	1,21	3255279	35,02
Legkevésbé érzékeny terület	10	1,22	905517	46,12	4177749	44,95
Érzékeny terület	804	97,93	1025916	52,25	1844314	19,84
Legérzékenyebb terület	0	0,00	8285	0,42	17014	0,18
Összesen	821	100,00	1963488	100,00	9294356	100,00

A Szigeti homokok Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Terület egész területe érzékeny élővilág- és vízvédelmi szempontból. A Szentendrei-sziget teljes egésze vízbázisvédelmi védőterület, Budapest ivóvízkészletének nagy részét az itt lévő kutak biztosítják.

Élővilág-védelmi szempontból a kijelölt Natura 2000 terület köré koncentrálnak a védendő értékek, ezek a területek részben jogi oltalom alatt is állnak (NP területek), részei az Nemzeti Ökológiai Hálózatnak és egyben részei a Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT) rendszerének.

Ökotípusos földhasználati meghatározottság

Miután értékeltük az egyes tényezőket (pontértéket adtunk 0-3 között – 0: vizsgálatból kizárt, 1: leggyengébb -> 3: legmeghatározóbb) megvizsgáltuk, hogy az egyes területi egységeken hogyan alakul a három tulajdonság kombinációja és azok dominanciája. Az egyes ökotípusokat az alábbi algoritmussal alakítottuk ki:

1. „jó illetve kiváló termőképességű agrárterületek”
Ezt a minősítést kapta egy terület, ha a szántóföldi alkalmasság 3-as volt és a többi kategória kisebb vagy egyenlő, mint 2.
2. „gyenge illetve közepes termőképességű agrárterületek”:
a szántóföldi alkalmassági dominancia erősebb az erdőtelepítési dominanciánál, a terület gyenge vagy közepes termőképességű. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha a szántóföldi alkalmasság 2-es volt és a többi kategória kisebb vagy egyenlő, mint 1.
3. „környezetileg érzékeny agrárterületek”:
jó, illetve kiváló termőképességű területek magas környezetérzékenységi meghatározottsággal, amit a földhasználat során mindenképpen figyelembe kell venni
Ezt a minősítést kapta egy terület, ha a szántóföldi alkalmasság 3-as volt, az erdészeti alkalmasság kisebb vagy egyenlő, mint 2, de a környezeti érzékenység szintén 3-as értéket vitt az ökotípus jellemzésébe.
4. „erdőtelepítésre javasolt területek”:
Ezt a minősítést kapta egy terület, ha az erdészeti alkalmasság 3-as volt és a többi kategória kisebb vagy egyenlő, mint 2.
5. „védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek”:
Az erdőtelepítési dominancia erősebb a szántóföldi alkalmassági dominanciánál, a terület erdőtelepítésre figyelembe vehető. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha az erdészeti alkalmasság 2-es volt és a többi kategória kisebb vagy egyenlő, mint 1.
6. „erdőtelepítésre javasolt, környezetileg érzékeny területek”:
Erdőtelepítésre indokolt területek magas környezetérzékenységi meghatározottsággal, amit a földhasználat során mindenképpen figyelembe kell venni. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha az erdészeti alkalmasság 3-as volt, a szántóföldi alkalmasság kisebb vagy egyenlő, mint 2, de a környezeti érzékenység szintén 3-as értéket vitt az ökotípus jellemzésébe.
7. „jó illetve kiváló agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek”:
A területnek az erdőtelepítési és a szántóföldi növénytermesztési alkalmassági dominanciája egyaránt jellemző, mindkét meghatározottsághoz kiváló adottságok tartoznak. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha mind a szántóföldi alkalmasság, mind az erdészeti alkalmasság 3-as volt és a környezeti érzékenység kisebb vagy egyenlő, mint 2.

8. „gyenge illetve közepes agrártermelési adottságú, vagy védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek”:

Mind az erdőtelepítési alkalmasság, mind a szántóföldi alkalmasság közepes. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha mind a szántóföldi alkalmasság, mind az erdészeti alkalmasság 2-es volt és a környezeti érzékenység kisebb vagy egyenlő, mint 1.

9. „környezetileg érzékeny, jó agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek”:

Mind erdőtelepítésre indokolt terület, mind a szántóföldi növénytermesztésre alkalmas terület, magas környezetérzékenységi meghatározottsággal, amit a földhasználat során mindenképpen figyelembe kell venni. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha mindhárom érték 3-as volt.

10. „gyenge agrártermelési és erdőtelepítési alkalmasságú, környezetileg érzékeny területek”:

A környezeti érzékenység dominál, vagy közepes és gyenge termelési adottságok esetén ugyanakkora súllyal határozza meg a területet. Ezt a minősítést kapta egy terület, ha a környezeti érzékenység 3-as vagy 2-es és a többi kategória kisebb vagy egyenlő, mint 2. Avagy a környezeti érzékenység 1-es vagy 0-ás és a többi kategória kisebb vagy egyenlő, mint 1.

A terület ökotípusos földhasználati meghatározottsága a tervezési területen az alábbi táblázat szerint alakul. A táblázatban az összehasonlíthatóság kedvéért nemcsak az adott terület adatait helyeztük el, hanem a teljes Natura 2000 terület adatait és az országos adatokat is.

	Szigeti homokok		Natura 2000 területek		Ország	
	ha	%	ha	%	ha	%
Vizsgálatból kizárt terület	5	0,61	12779	0,65	606270	6,53
Jó illetve kiváló termőképességű agrárterületek	0	0,00	66053	3,37	1137101	12,24
Gyenge illetve közepes termőképességű agrárterületek	0	0,00	151762	7,74	685599	7,38
Környezetileg érzékeny agrárterületek	0	0,00	220	0,01	750	0,01
Erdőtelepítésre javasolt területek	0	0,00	38492	1,96	640499	6,89
Védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek	0	0,00	33728	1,72	494606	5,32
Erdőtelepítésre javasolt, környezetileg érzékeny területek	0	0,00	350	0,02	1013	0,01
Jó illetve kiváló agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek	0	0,00	5521	0,28	71255	0,77
Gyenge illetve közepes agrártermelési adottságú, vagy védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek	5	0,61	124085	6,32	2077736	22,37
Környezetileg érzékeny, jó agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek	0	0,00	0	0,00	3	0,00
Gyenge agrártermelési és erdőtelepítési alkalmasságú, környezetileg érzékeny területek	363	44,27	795332	40,54	1722495	18,54

	Szigeti homokok		Natura 2000 terület		Ország	
	ha	%	ha	%	ha	%
Jelenlegi erdőterületek	447	54,51	733642	37,39	1852347	19,94
Összesen	820	100,00	1961964	100,00	9289674	100,00

A területnek a vizsgálható része a „Gyenge agrártermelési és erdőtelepítési alkalmasságú, környezetileg érzékeny területek” ökotípusba került, mivel az egész területre az jellemző, hogy mindhárom vizsgálati szempontból a közepes kategóriába esnek a területek, illetve erdőtelepítési szempontból nem vizsgálható a terület nagy része. A terület környezeti érzékenysége viszonylag magas, mivel két szempontból is (élővilág, víz) érzékeny a terület. Így a területen mindenképpen valamilyen extenzív művelés képzelhető csak el. Erre jó alap a természetes gyepek nagy kiterjedése, ahol nagy részben legeltetéssel hasznosítják a területeket. További előny, hogy a terület része az MTET támogatási rendszernek, így megfelelő pénzügyi alap áll rendelkezésre a gazdálkodók kompenzálására a természetkímélő gazdálkodásért cserébe.

1. 3. 2. Tulajdoni viszonyok

1. 3. 3. Területhasználat és kezelés

1. 3. 3. 1. Mezőgazdaság

A területet gyepgazdálkodás és szántóművelés jellemzi. A Natura 2000 terület Szigetmonostor községhatárba eső részén a gyepeket egy leányfalui gazda legelteti juhokkal, aki AKG támogatást is igényel. Pócsmegyer közigazgatási területére eső Natura 2000 területnek nincs kezelője és a legnagyobb problémát a cserjésedés, és az illegális személtlerakás jelenti. A legeltetés főként lovakkal történik. Tahitótfalu területén a Kék Duna TSZ végez legeltetést. Számos helyen a gazdálkodást a különböző természet- és vízvédelmi korlátozások befolyásolják, amelyet a gazdálkodók általában tudomásul vesznek. Az AKG-ban részt vevő gazdák aránya magas és a területen működő ÉTT is van.

Jelenleg igényelhető támogatások

Kedvezőtlen Adottságú Területek támogatása

Ez az intézkedés támogatási lehetőséget biztosít a kedvezőtlen természeti adottságokkal rendelkező területeken gazdálkodók részére a Tanács 1999. május 17-i 1257/1999/EK rendeletének 13-20. cikkelyei alapján.

A kedvezőtlen adottságú területek (KAT) támogatásának célja a fenti rendelet 19. cikkében, valamint 20. cikkében meghatározott, a gazdálkodás eredményességét kedvezőtlenül befolyásoló gazdasági, társadalmi és természeti tényezők (jövedelmezőségi tényezők, alacsony nép-sűrűség és mezőgazdasági foglalkoztatottság aránya, alacsony hozamú, nehezen művelhető földterületek, valamint kedvezőtlen vízgazdálkodási és talajszerkezeti tényezők, szélsőséges talajsavanyúság és szikesség) hatásainak részbeni kompenzációja.

A KAT támogatás a Natura 2000 támogatással együtt igényelhető.

A támogatás mértéke:

a) a 19. cikk alapján lehatárolt területeken 85,9 euró/ha/év, azaz megközelítőleg 23500Ft/ha/év,

b) a 20. cikk alapján lehatárolt területeken 10,94 euró/ha/év, azaz megközelítőleg 3000 Ft/ha/év.

A 19. cikk szerint lehatárolt területek összterülete 395 402 ha, amely az összes megművelt terület 6,3%-a, valamint az ország területének 4,25%-a. A 20. cikkely feltételeinek összesen 488 156 ha földterület felel meg, amely az összes megművelt terület 7,77%-a, valamint az ország területének 5,24%-a. A kedvezőtlen adottságú területek összterülete 883 558 ha, azaz Magyarország összterületének 9,5%-a, illetőleg a teljes megművelt terület 14%-a.

A Szigeti homokok Kiemelt Jelentőségű Természetmegőrzési Terület gazdasági, társadalmi és természeti adottságai alapján nem indokolt, hogy KAT besorolást kapjon, így a területen ez a kompenzációs támogatás nem igényelhető a gazdálkodók számára.

Agrár-környezetgazdálkodás

Az agrár-környezetgazdálkodás célja a természeti erőforrások okszerű, fenntartható biztosítása és az élelmiszerbiztonság elősegítése.

Az agrár-környezetgazdálkodási támogatás együtt igényelhető a Natura 2000 területek támogatásával, azonban a túlkompensációt el kell kerülni.

A Natura 2000 támogatások bevezetésének sikerességére következtethetünk, ha megvizsgáljuk, hogy az adott területen milyen a gazdálkodók elkötelezettsége a környezettudatos gazdálkodás iránt.

A Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (820 ha) egyben része az Agrár-környezetgazdálkodási Intézkedés Magas Természeti Értékű Területek rendszerének. A területen 5 gazdálkodó 13 parcellával vett részt az agrár-környezetgazdálkodási támogatásban. Ebből 12 parcella zonális, 1 parcella horizontális programban indult. Ezek területei az alábbiak szerint alakult:

Célprogram	Parcella (db)	Tám. ter (ha)
Gyepgazdálkodás élőhely-fejlesztési előírásokkal	11	179,5
Ökológiai szántóföldi növénytermesztés - átállás alatti 2.	1	1,96
Szántóföldi növénytermesztés élőhely-fejlesztési előírásokkal	1	2,45

1. 3. 3. 2. Erdőgazdálkodás

Az erdőállomány jellemzése

A Szigeti homokok elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület erdőállománya 174 alrészletben 582,82 hektáron helyezkedik el. Az alábbi táblázatok bemutatják a jelenlegi faállománytípusok területi kiterjedését, illetve a faállományban megvalósítandó fafajösszetétel, a célállomány területi kiterjedését.

Faállománytípus	Terület (ha)
01 Akácos	145,2
18 Egyéb lomb elegyes-akácos	51,1
07 Hazai nyáras-akácos	27,1
34 Akácos-erdeifenyves	26,0
27 Cseres-kocsányos tölgyes	25,8
14 Erdeifenyves	24,9
28 Kocsányos tölgyes-cseres	24,2

25 Fenyő elegyes-feketefenyves	18,3
36 Fenyő elegyes-akácos	17,6
04 Kocsányos tölgyes	15,8
29 Nemes nyáras-akácos	12,3
02 Hazai nyáras	8,2
21 Kőrises-kocsányos tölgyes	6,9
52 Tölgyes-erdeifenyves	5,9
33 Feketefenyves-cseres	5,5
08 Egyéb lomb elegyes-hazai nyáras	4,6
20 Fenyő elegyes-erdeifenyves	4,5
41 Egyéb lomb elegyes-erdeifenyves	3,3
05 Egyéb kemény lombos	2,7
24 Egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyes	2,4
09 Feketefenyves	2,3
26 Egyéb lomb elegyes-feketefenyves	1,3
35 Elegyes-fűzes	1,2
31 Tölgyes-kőrises	1,0
56 Fenyő elegyes-kocsányos tölgyes	0,5
13 Akácos-hazai nyáras	0,3
16 Cseres	0,2
Nincs adat	143,6
Összesen	582,7

Távlati célállománytípus	Terület (ha)
18 Egyéb lomb elegyes-akácos	135,1
05 Egyéb kemény lombos	129,8
02 Hazai nyáras	83,5
04 Kocsányos tölgyes	44,4
21 Kőrises-kocsányos tölgyes	32,3
16 Cseres	4,5
01 Akácos	3,8
12 Nemes nyáras	3,0
07 Hazai nyáras-akácos	1,3
30 Fűzes	1,2
33 Feketefenyves-cseres	0,2
Nincs adat	143,6
Összesen	582,7

A Szigeti homokok Natura 2000 terület erdőterületeinek nagyobb része állami tulajdonban (317,5 ha), a többi pedig magántulajdonban (265,2 ha) van. Az erdőgazdálkodók személyét az erdészeti adattár tartja nyilván. A véderdők fenntartásában a Pilis Parkerdő Zrt. illetékes. Pócsmegyer Natura 2000 területén az áthatolhatatlan akácerdőben nem végeznek erdőgazdálkodási tevékenységet. Szigetmonostorra szintén a bozótos akácos jellemző.

Az erdőterület egyharmada része az itt található védett természeti területnek (190,42 ha), míg kétharmada nem védett Natura 2000 erdőterület (392,3 ha).

A kezelési üzemmódról elmondható, hogy az erdők kétharmada vágásos erdő (382,3 ha), egy csekély rész faanyagtermelést nem szolgáló erdő (56,82 ha) és egy meglehetősen nagy részéről a területnek nem áll rendelkezésre adat (143,6 ha).

Rendeltetés szerint a területen vannak védelmi rendeltetésű, gazdasági rendeltetésű és egészségügyi-szociális, turisztikai rendeltetésű erdők. Ezek területi megoszlását az alábbi táblázat mutatja be:

Erdők rendeltetése	Terület (ha)
110 Talajvédelmi erdő	203,2
112 Honvédelmi érdekeket szolgáló védő erdő	50,4
122 Védett természeti területen lévő erdő	136,3
211 Faanyagtermelést szolgáló erdő	1,3
302 Parkerdő (üdülő, sport, turisztika, kiránduló és sétaterület)	47,9
Nincs adat	143,6
Összesen	582,7

1. 3. 3. 3. Vadgazdálkodás, halászat, horgászat

Vadgazdálkodás

A terület a II/1. Börzsöny-Nógrád-gödöllői nagyvadas vadgazdálkodási körzetben helyezkedik el. A körzet két legjelentősebb vadfaja a gímszarvas és a vaddisznó, amelyek létszáma dinamikus módon növekszik. Mellettük szigetszerű foltokban dámszarvas illetve muflon, valamint nagy állomány nagyságú, de gyenge minőségű őz állomány található. Az apróvad a területen visszaszorulóban van, így a velük való gazdálkodás sem jelentős kisebb térségeket leszámítva. A vadgazdálkodásra erősen rányomja bélyegét Budapest közelsége, és az ebből adódó – a vadgazdálkodás szempontjából kedvezőtlen hatású – kiránduló- és üdülőforgalom. A vadgazdálkodási tervezési szempontok a nagyvadfajok állománycsökkentésére és az apróvadfajok állomány nagyságának növelése érdekében történő élőhelyfejlesztésre és predátor-kontrollra koncentrálnak.

A területet érintő vadgazdálkodási egységek kódszáma, neve és telephelye:

13-571010-1-4-1 Szentendre Szigeti Vadásztársaság (Tahitótfalu)

A terület vadállományának értékelése az érintett vadászatra jogosultak 10 éves adatai alapján:

Vadfaj	A körzet jellemző állomány-sűrűsége (pld/100 ha)	A terület jellemzői				A vadfajok vadgazdálkodási jelentősége
		Állománysűrűség (2000-2009)		Hasznosítási sűrűség (1999-2008)		
		pld/100 ha	trend	pld/100 ha	trend	
Gímszarvas	1,27	0,04	stagnáló	0,01	stagnáló	kicsi

Dámszarvas	0,21	0,65	stagnáló	0,17	stagnáló	közepes
Őz	2,02	1,48	stagnáló	0,35	stagnáló	közepes
Muflon	0,25	0,00	-	0,00	-	nincs
Vaddisznó	1,63	0,22	növekvő	0,51	növekvő	közepes
Mezei nyúl	1,84	1,19	csökkenő	0,37	stagnáló	kicsi
Fácán	4,59	1,91	csökkenő	0,30	stagnáló	kicsi
Fogoly	0,38	0,47	csökkenő	0,00	-	nincs

(Adatforrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár, SZIE-VMI, Gödöllő, 2009)

A területen a gímszarvas, a dám és az őz állománynagysága és hasznosított mennyisége az évek közötti ingadozás mellett állandónak tekinthető. A vaddisznó esetében azonban mind a becsült létszám, mind a terítékre kerülő egyedek száma növekszik. Az apróvadfajok állománya az állandónak tekinthető hasznosítási arány ellenére is csökken, vadgazdálkodási jelentőségük kicsi.

A vízivadfajok, mint a terítékre kerülő vetési lúd és tőkés réce vadászati jelentősége kicsi, a természetvédelmi korlátozások miatt a Duna közelsége ellenére is.

A területen vadgazdálkodási szempontból jelentőséggel bíró egyéb vadászható fajok: balkáni gerle, örvös galamb, szarka, dolmányos varjú, szajkó, róka, borz, nyest, házi görény, aranyaskál, kóbor kutya, kóbor macska.

A területet érintő természetvédelmi előírások alapján korlátozott, illetve engedélyhez kötött a mesterséges vadtenyésztés és kibocsátás, vadászati és vadgazdálkodási berendezések létesítése, a vadászatok módja, ideje és helye (pl.: vízivad), a vadföldek létesítése és művelése, az élőhelyfejlesztési beavatkozások bizonyos köre.

A vadgazdálkodási tervek iránymutatásai alapján a területen a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével a dámszarvas létszáma és így vadgazdálkodási jelentősége tovább növelhető, ahogyan az őz esetében is lehetőség van az ökológiai adottságoknak köszönhetően a létszámuk gyarapítására. A vaddisznó törzsállománya nem jelentős, azonban a bevándorlások miatt intenzív vadászata indokolt, ezzel a vadkár problémák is enyhíthetők. A gímszarvas váltóvadtént van jelen, a vele való gazdálkodás nem tervezhető. Az apróvadfajok állománysűrűségének növelésére a lehetőségek korlátozottak, azonban kedvező hatás érhető el az élőhelyfejlesztéssel, valamint a ragadozó fajok létszámának csökkentésével.

Érvényben lévő vadgazdálkodási tervek:

II/1. Börzsöny-Nógrád-gödöllői nagyvadas körzet vadgazdálkodási terve. Érvényesség: 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Szentendre Szigeti Vadásztársaság (13-571010-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényesség: 2017-ig. Kelt: 2007. március 27. Jóváhagyta: Fővárosi és Pest Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

A vadászatra jogosultak adott vadászati évre szóló éves vadgazdálkodási tervei.

1. 3. 3. 4. Vízgazdálkodás

A Szentendrei-sziget európai jelentőségű vízbázis, amely kerítéssel körülvett, őrzött terület, ahová csak engedéllyel lehet belépni.

Szigetmonostor területén egykori mesterséges tó medre található. A vizét a Dunából szivattyúzták 2 oldalról, hogy táplálják a tavat, de a szivattyúzás felhagyása óta a tó kiszáradt, és begyepesedett.

1. 3. 3. 5. Turizmus

Legjellemzőbbek a lovas tanyák és már golfpályát is kialakítottak.

1. 3. 3. 6. Ipar

Ipari fejlesztés nem tervezett.

1. 3. 3. 7. Infrastruktúra

Pócsmegyer fejlesztési elképzeléseiben szerepelt egy aszfaltozott út, amely Surányból vezetett volna a faluba. A Natura 2000 terület érintettsége miatt az érintett NPI elutasította. Szigetmonostor híd-építési terveinek ellentmond, hogy ezzel megszűnne a település elzártsága és a terület értékét jelentő nyugalom.

1. 3. 3. 8. Települési viszonyok, területfelhasználási konfliktusok

Általános adatok: a Natura 2000 terület Pócsmegyer területét 171,330 ha-on érinti, ami a település területének 13,11 %-a, Szigetmonostort 517,549 ha-on, ami területének 63,11 %-a és Tahitótfalut 131,191 ha-on érinti, ami területének 3,35 %-a. A Natura 2000 területen a három település 20,89, 63,11 és 16 % arányban osztozik.

Településrendezési leírás: Pócsmegyer terve nem jelöli a Natura 2000 lehatárolást. A települések Natura területei a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal átfednek. A tervek a Natura 2000 területet mezőgazdasági terület, mezőgazdasági terület-gyep, védelmi erdőterület (meglévő, tervezett) és gazdasági erdőterület településfelhasználási egységbe sorolják. Jellemzően a Szentendrei-sziget védett vízbázisvédelmi övezetébe is beletartoznak. A településeket nem érinti jelentősebb közlekedési infrastrukturális elem.

Horányt (üdülőterület) belterületbe vonták az EU-s támogatottságot élvező csatornaberuházás miatt. Szigetmonostort közrefogják a Natura 2000 és vízbázis területek, ezért nem áll rendelkezésre elegendő fejlesztési terület. A DINPI-vel jó a kapcsolata a településeknek.

2 Felhasznált irodalom

- Bérces S., Szél Gy., Ködöböcz V., Kutasi Cs., Szabó K., Fülöp D., Péntes Zs. & Peregovits L. (2007): A magyar futrinka. – A Kárpát-medence állatvilágának kialakulása, MTM, Budapest, 107–124.
- Csima P., Csősz M., Gergely A., Kabai R., Kiss G., Nagy I. R. & Udvardi A. (2002–2003): Kisoroszi, Tahitótfalu, Pócsmegyer és Szigetmonostor településszerkezeti tervei. Kötelező alátámasztó szakági munkarészek. Tájrendezés, természetvédelem, általános tájvédelem. – Kézirat. Szent István Egyetem Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, Budapest
- Fitos E., Kovács E., Krizsanóczy M., Petrányi G. & Gergely A. (2002): A Kecskesziget élőhely-térképezése. – Kézirat. Szent István Egyetem Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, Budapest
- Gergely, A. (2008): A HUDI20047 Natura 2000 terület élőhely-térképezése / „Szigeti homokok”. – Kutatási jelentés
- Hahn, I. (1997–1998): A Szentendrei-szigeti mintaterület élőhely-térképezése és leírása. A Duna-Tisza köze aktuális élőhely-térképezése program 1. sz. területe. Összehasonlító anyag. – Kézirat, Vácrátót
- Kenyeres, Z., Nagy, B. & Bauer, N. (2008): Distribution and habitat requirements of *Arcyptera microptera* (Fischer de Waldheim, 1833) in Hungary – *Articulata* 23(2): 25–36.
- Marosi S. & Somogyi S. (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere. – Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest
- Seregélyes T., Standovár T., Szollát Gy., S.Csomós Á. (1993): A Duna-Ipoly Nemzeti Park előkészítő munkái. Botanikai feltárások. A Szentendrei-sziget növényzete, botanikai értékei és természetvédelmi zónabeosztása. – Kézirat. Budapest
- Szél, Gy., Bérces Sándor, Kutasi Cs. & Ködöböcz V. (2006): A magyar futrinka (*Carabus hungaricus* Fabricius, 1792) hazai elterjedése és élőhelyei (Coleoptera: Carabidae). – *Praenoria Folia Historico-naturalia* 9: 45–80.
- Zsolt, J. (1943): A Szentendrei-sziget növénytakarója. – *Index Horti Bot. Univ. Budapest.* 6: 3–18.

<http://geo.kvvm.hu/tir/>

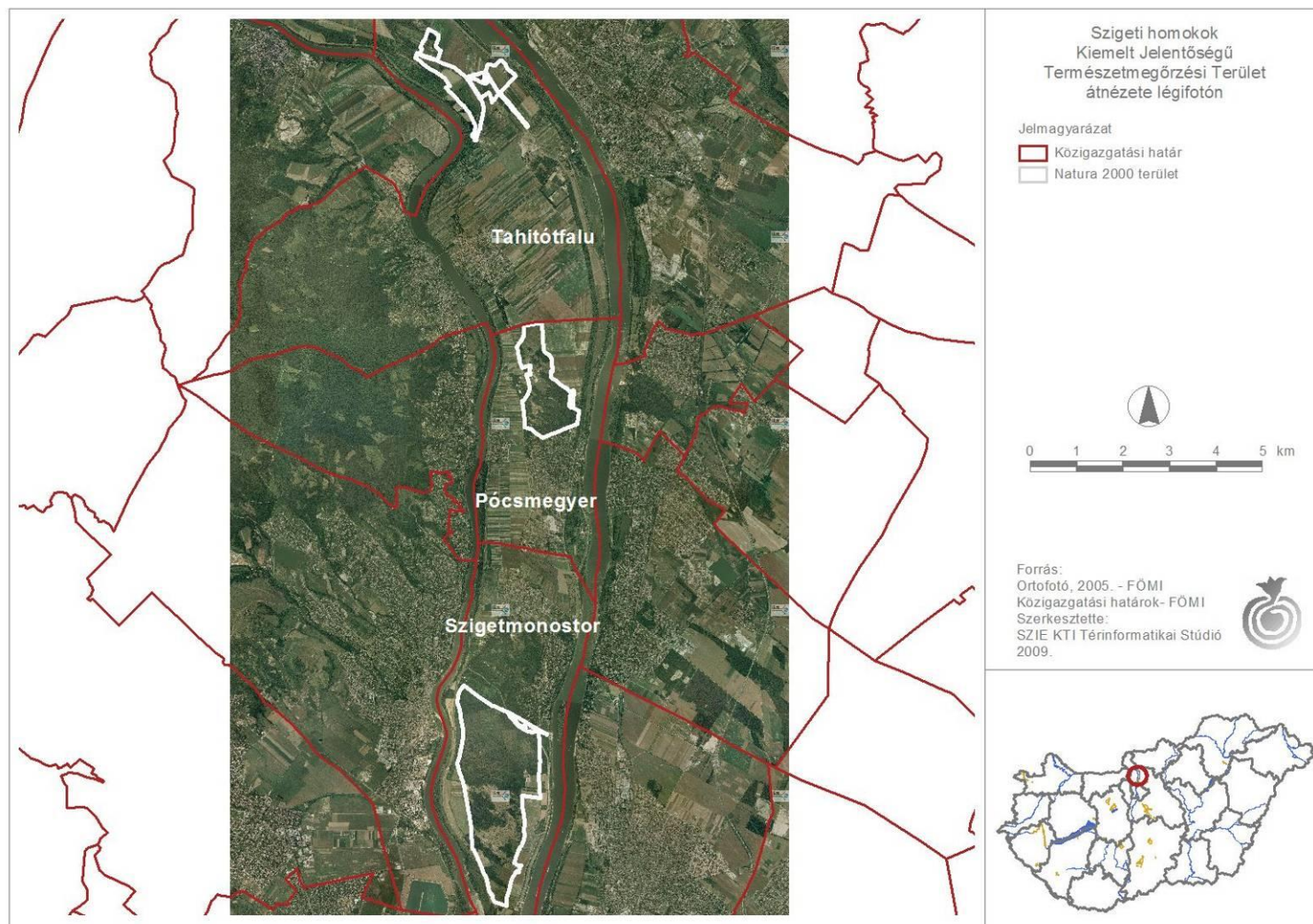
http://edktvf.zoldhatosag.hu/tartalom/termved/tv_natura.html

A kijelölt Natura 2000 területek adatlapjai (Cntryhu2008.mdb)

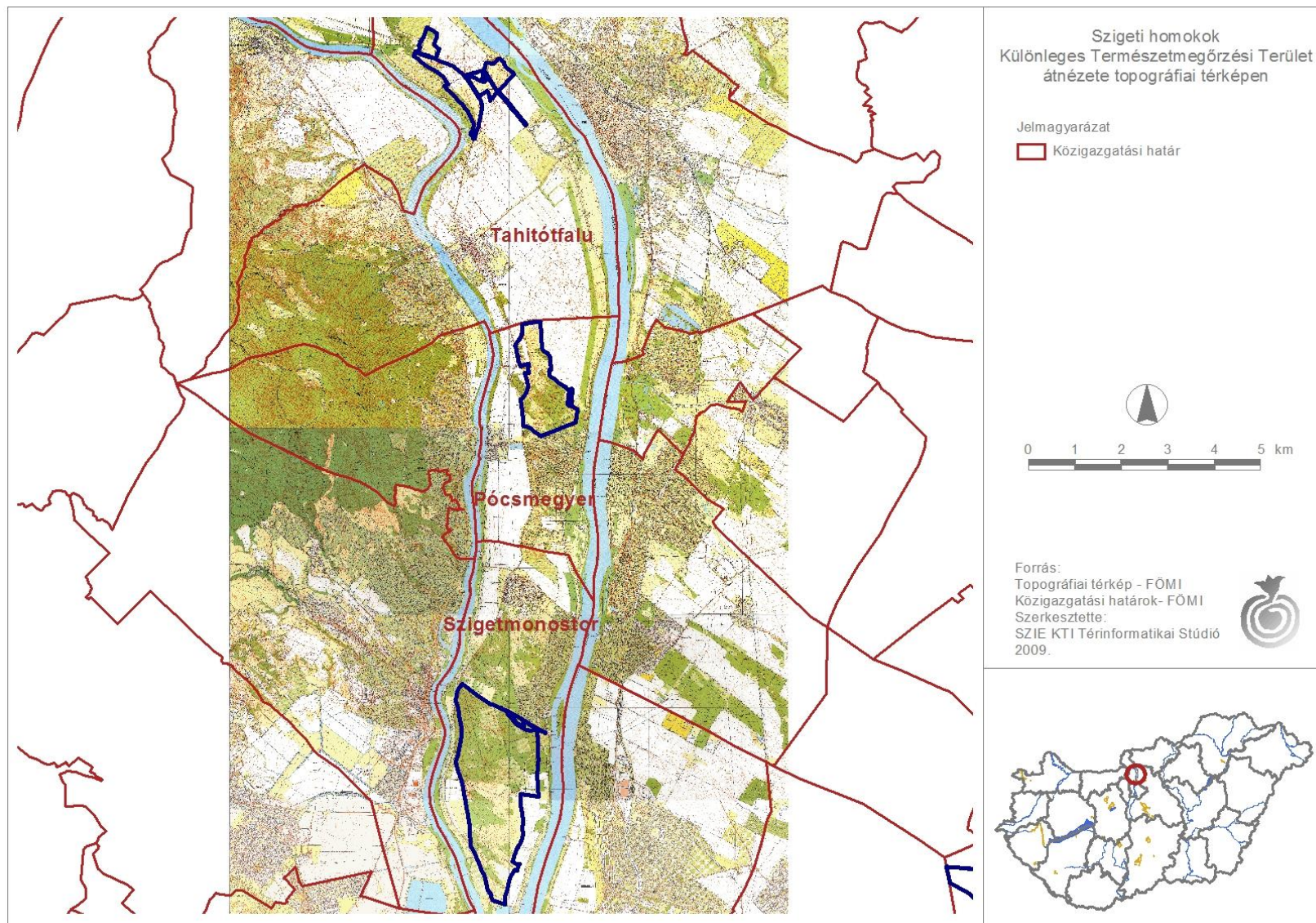
A kijelölt Natura 2000 területek térinformatikai fedvénye (Natura 2000 shape)

Országos védett területek határa

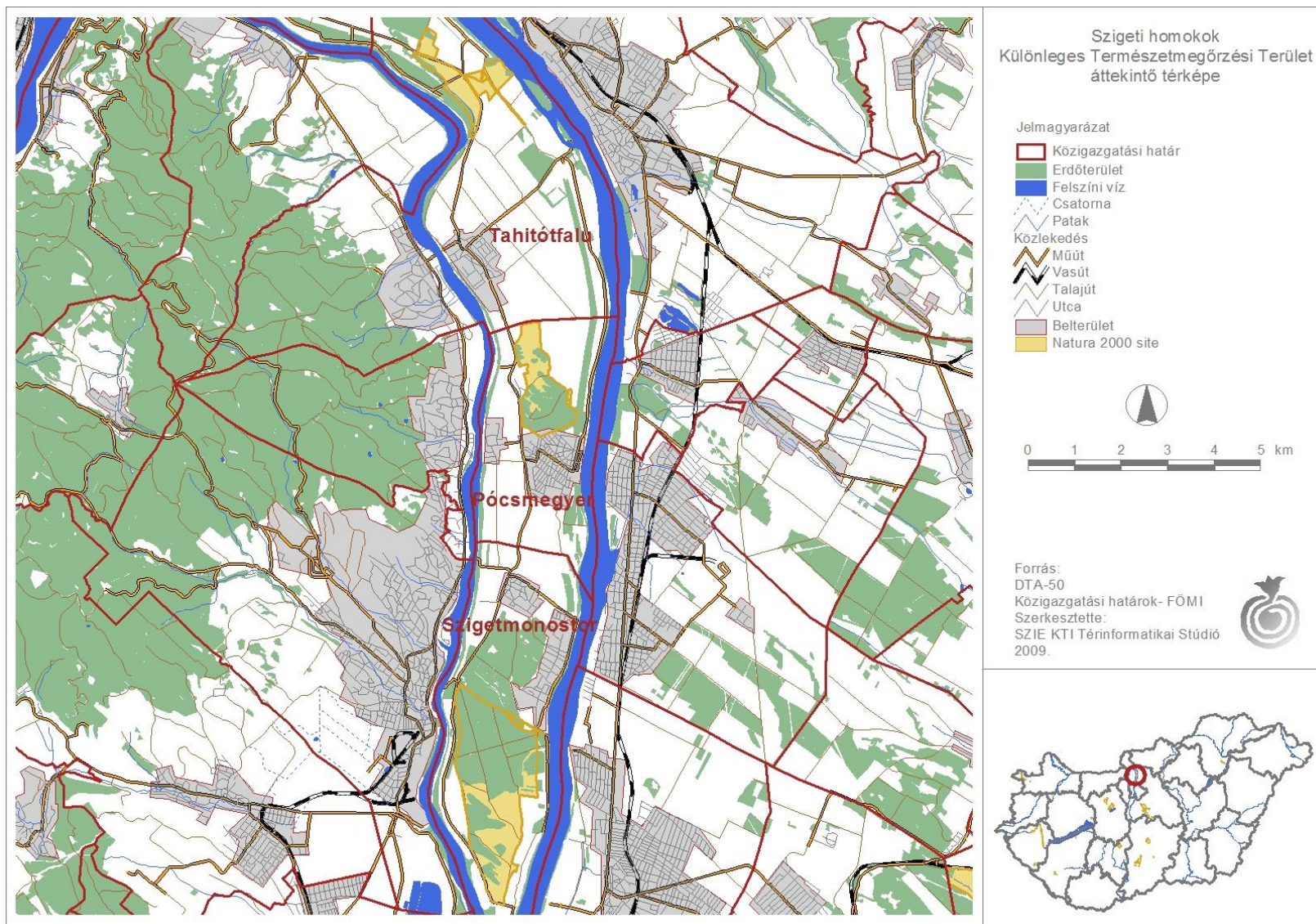
MELLÉKLETEK

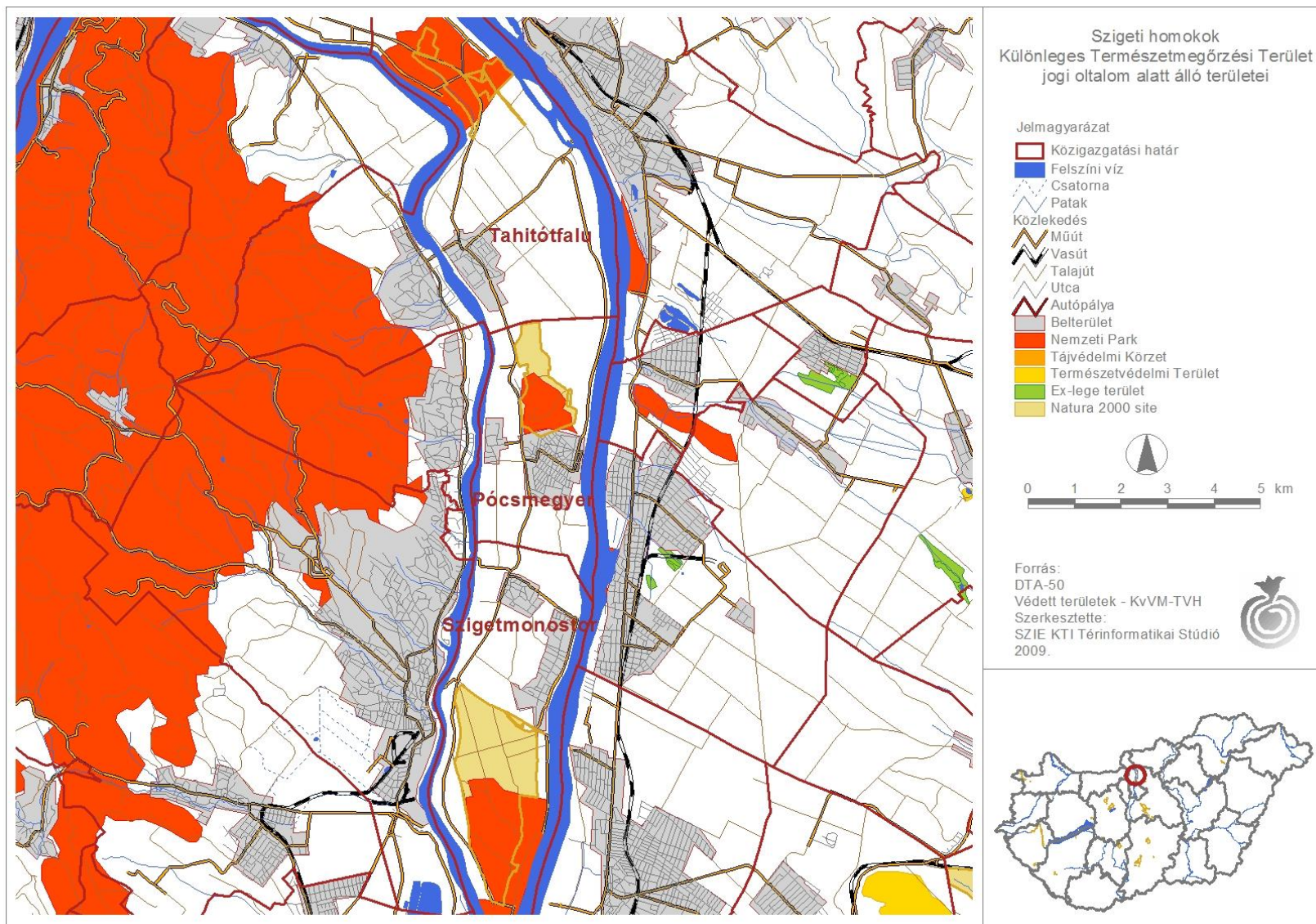
1. sz. melléklet A tervezési terület átnézeti légifotója

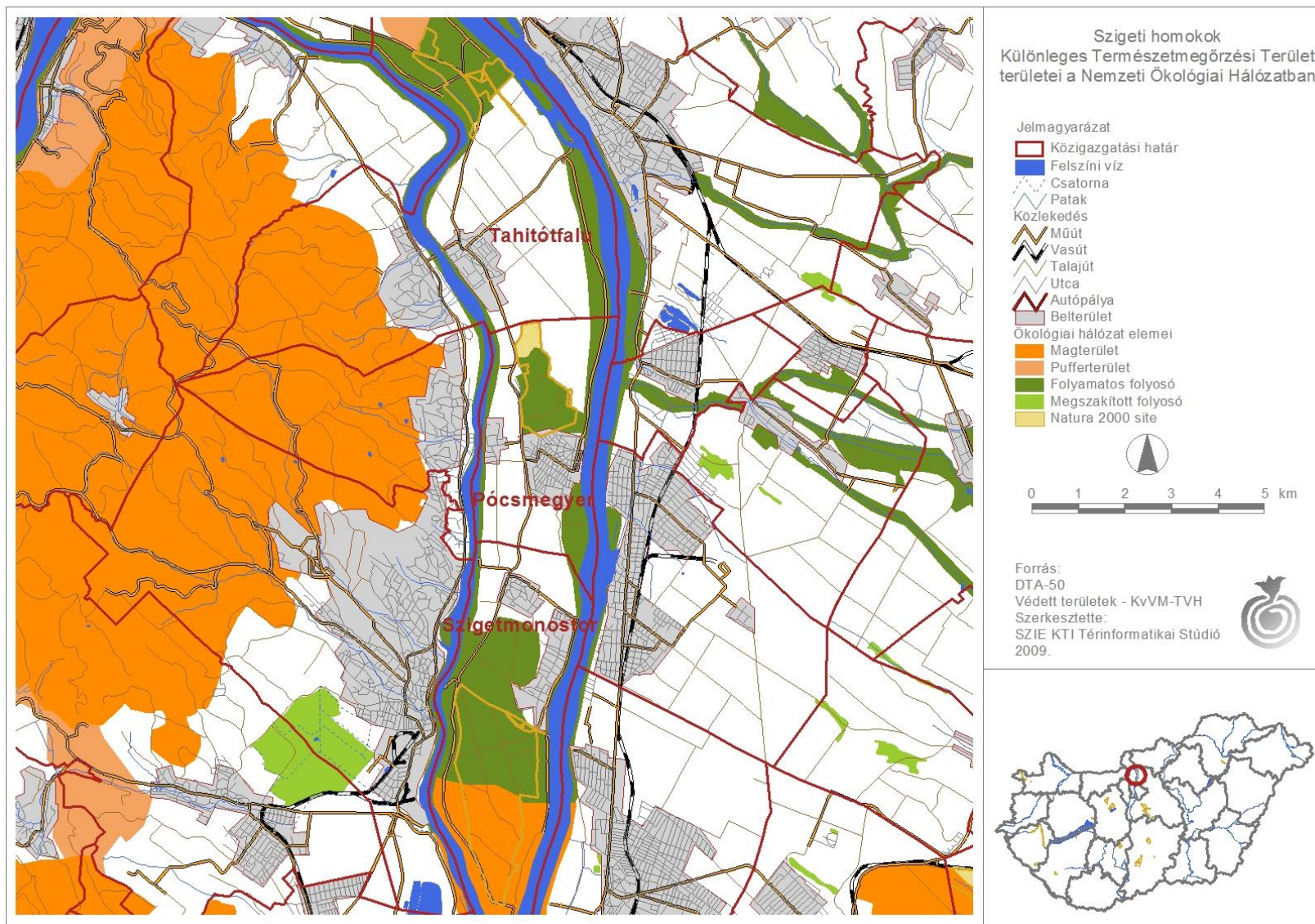
2. sz. melléklet: A tervezési terület átnézeti topográfiai térképe

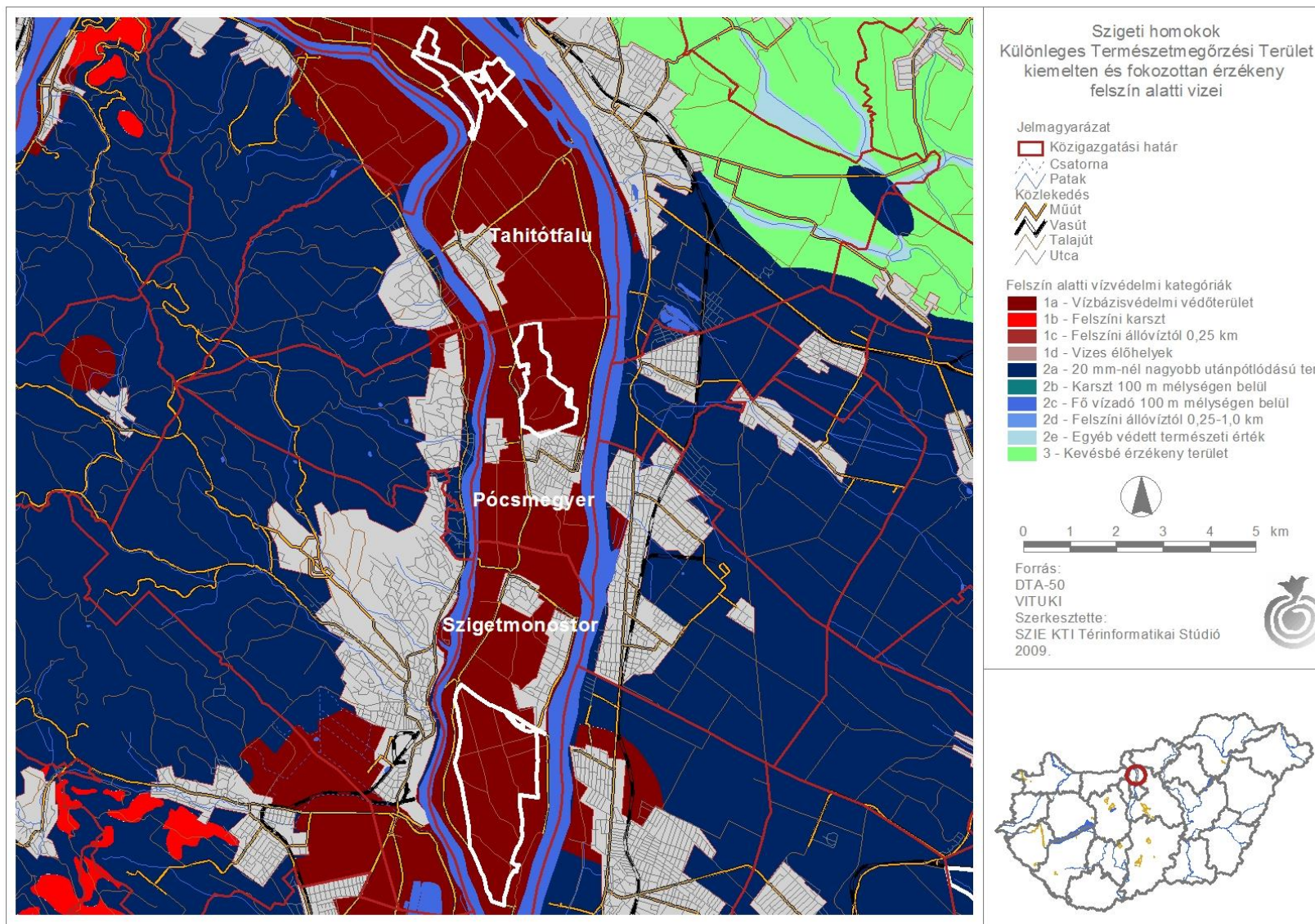
3. sz. melléklet: A tervezési terület DTA-50 átnézetű térképe

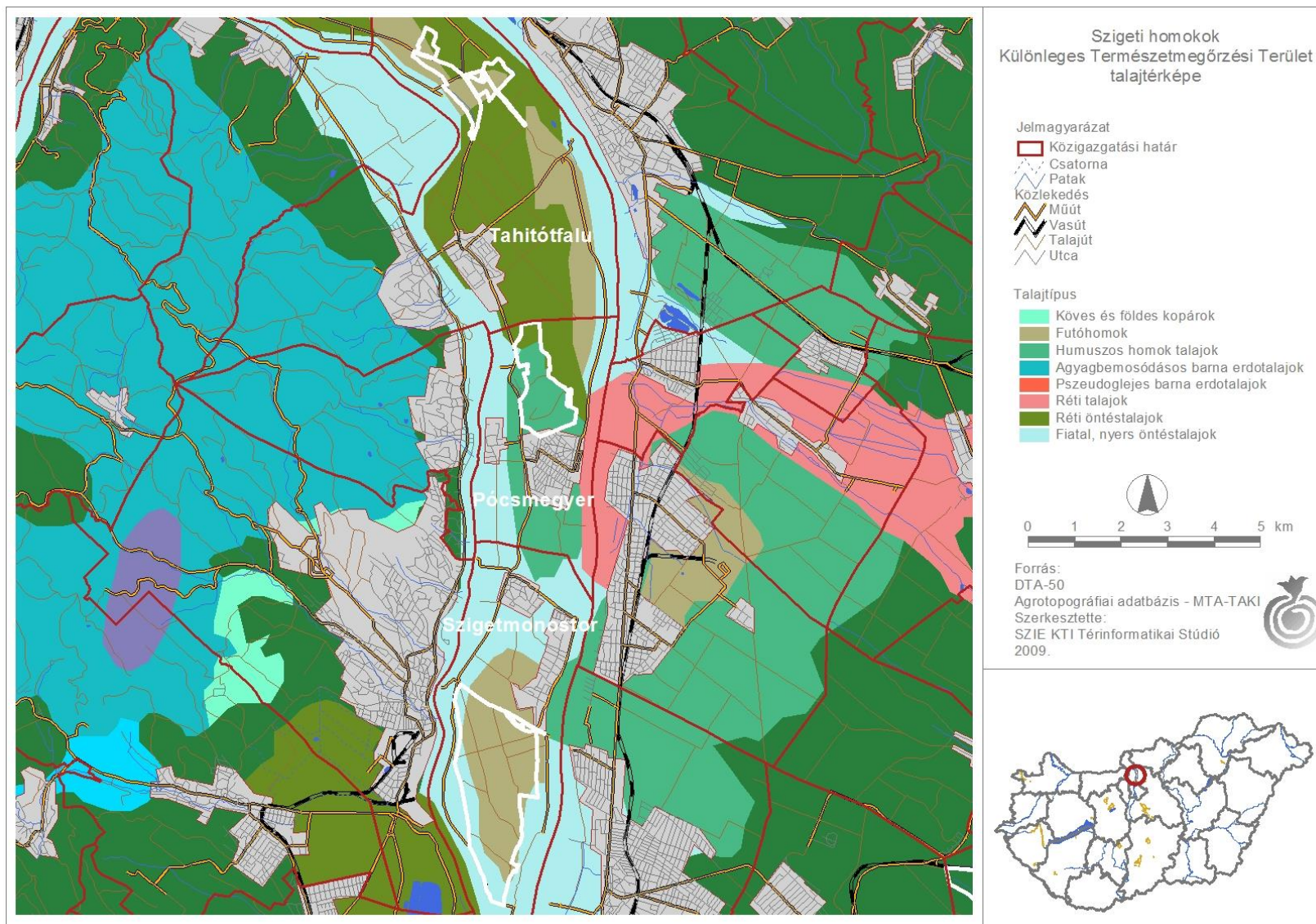
4. sz. melléklet: A tervezési terület jogi oltalom alatt álló területei

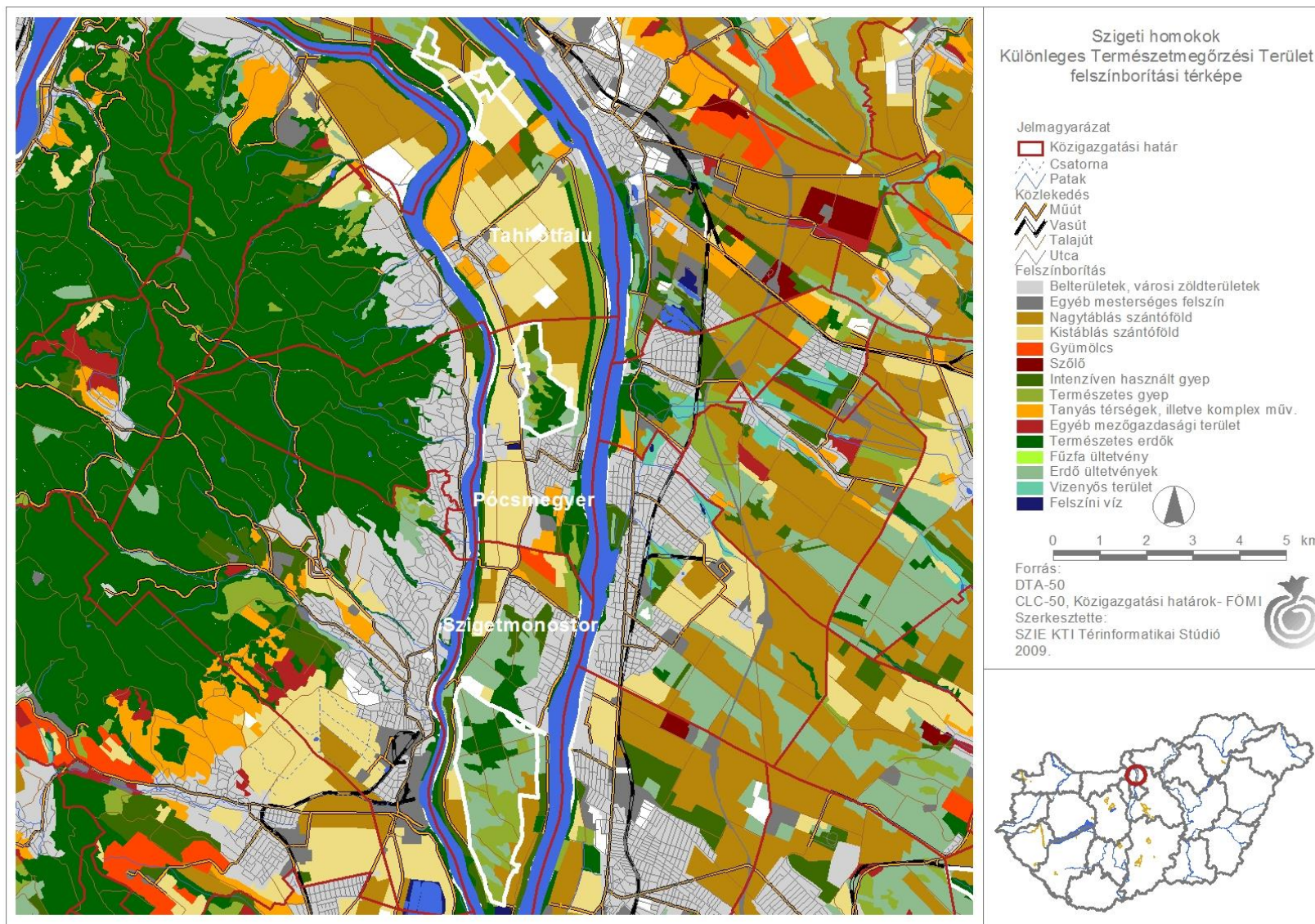
5. sz. melléklet: A tervezési terület érintettsége az országos ökológia hálózatban

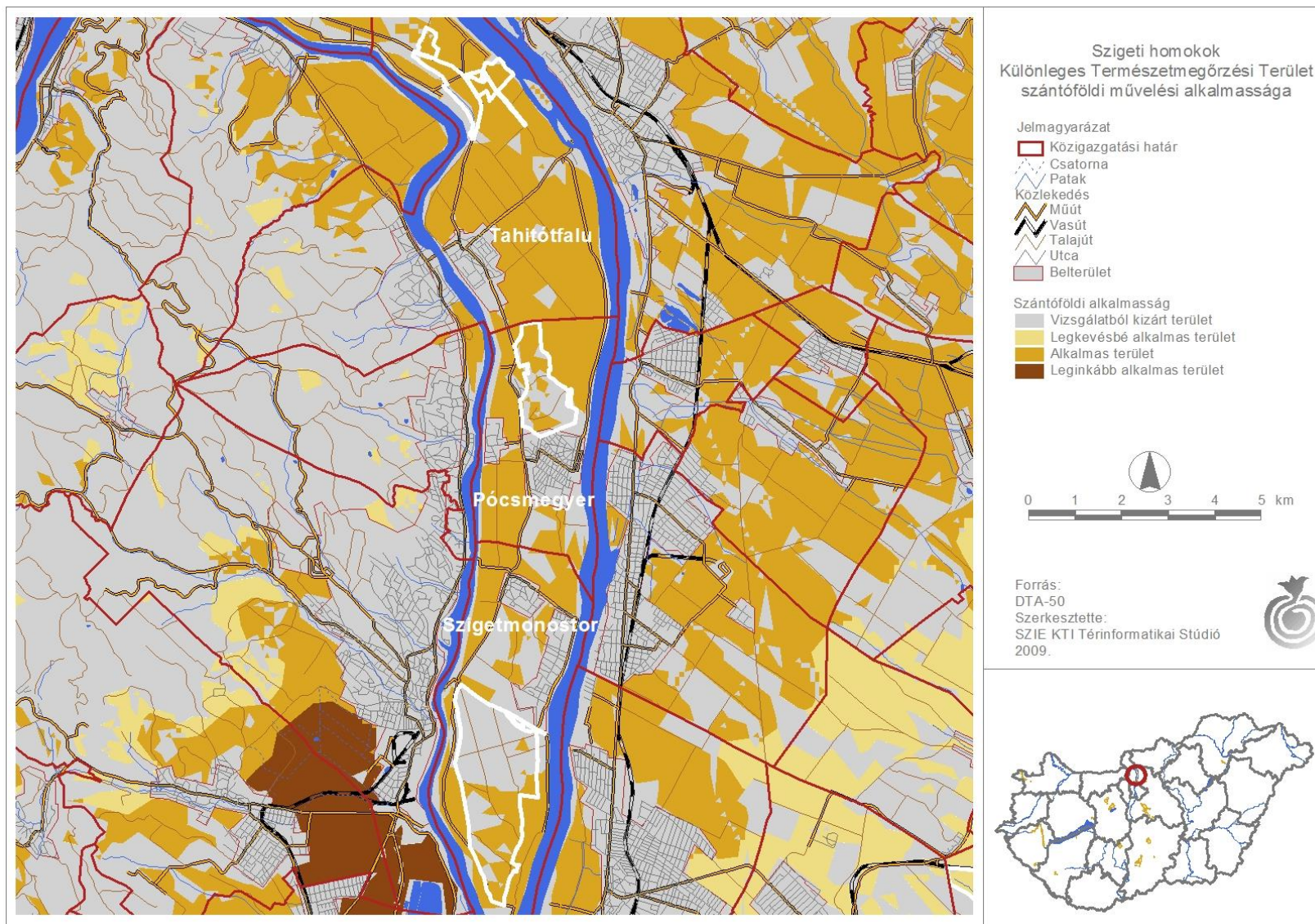
6. sz. melléklet: A tervezési terület kiemelten és fokozottan érzékeny felszín alatti vizei

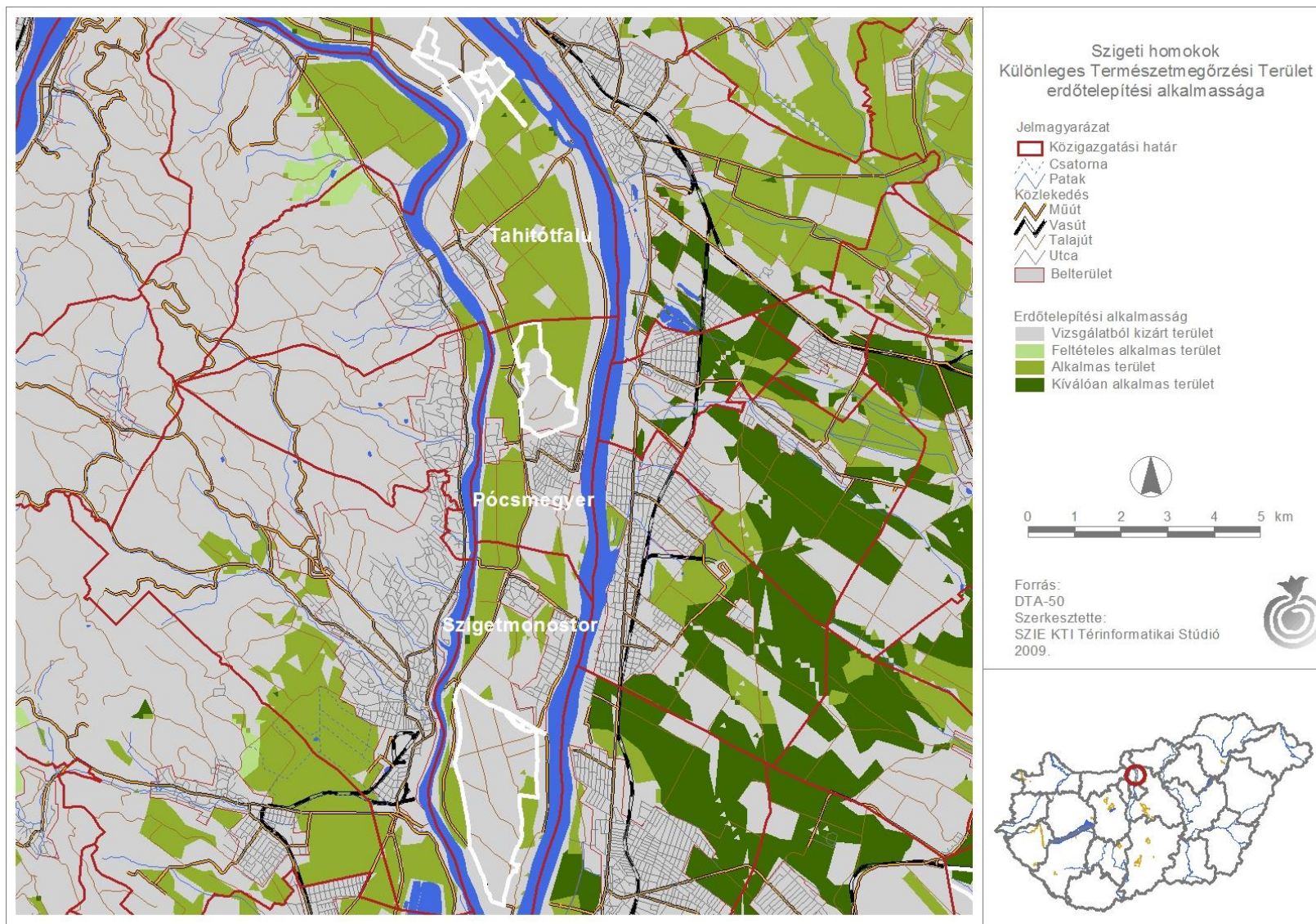
7. sz. melléklet: A tervezési terület talajtérképe

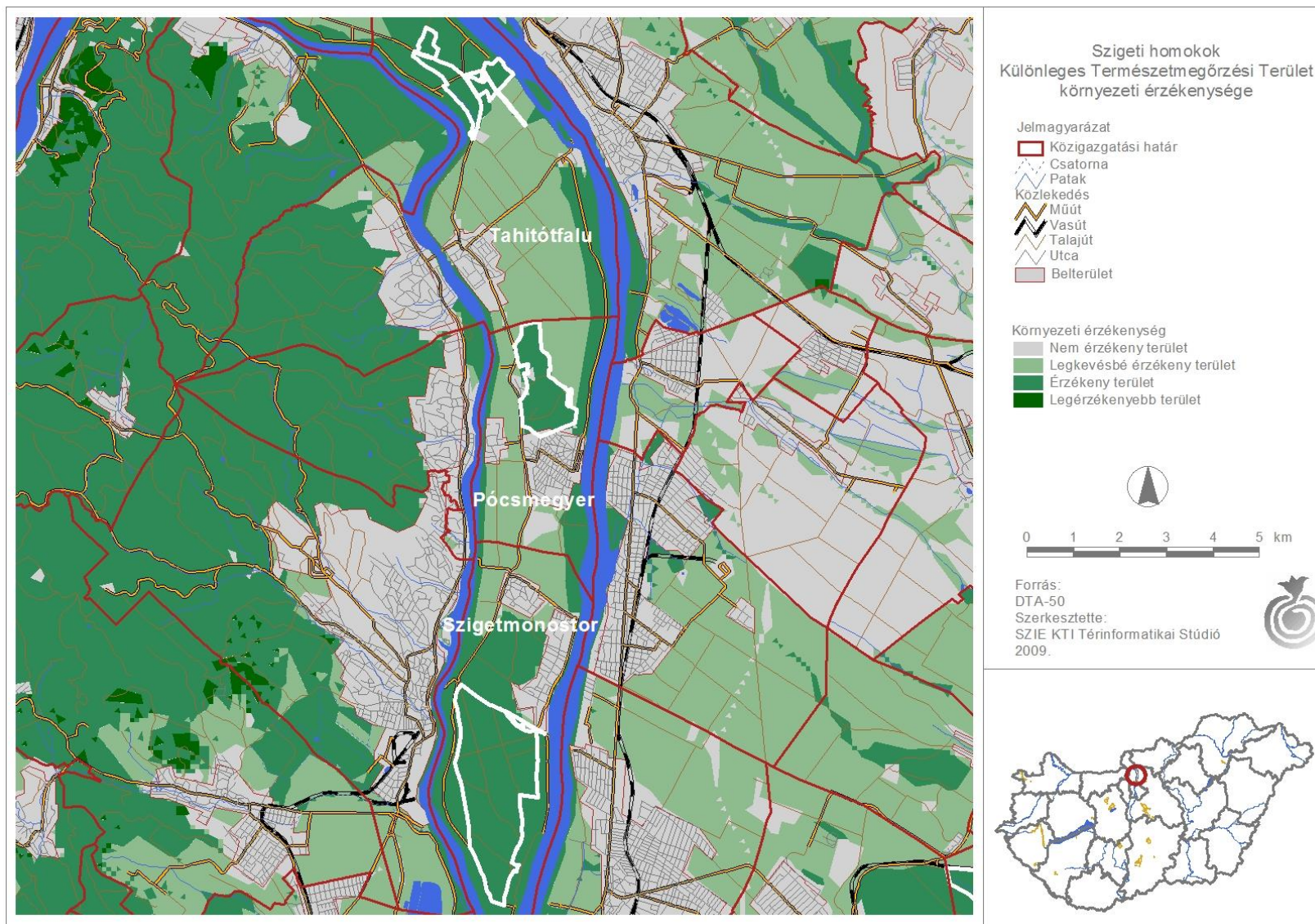
8. sz. melléklet: A tervezési terület felszínborítási térképe

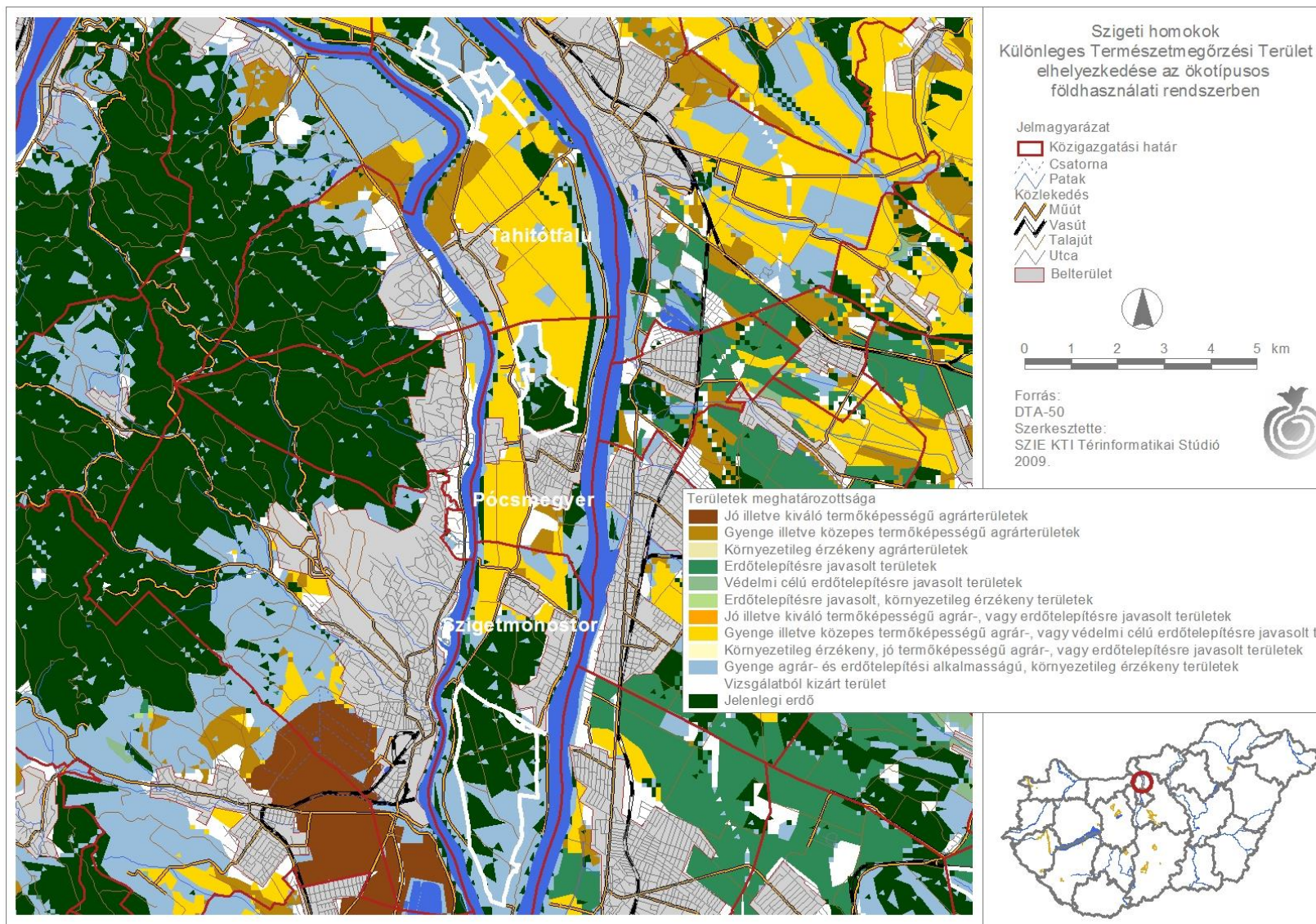
9. sz. melléklet: A tervezési terület szántóföldi művelési alkalmassága

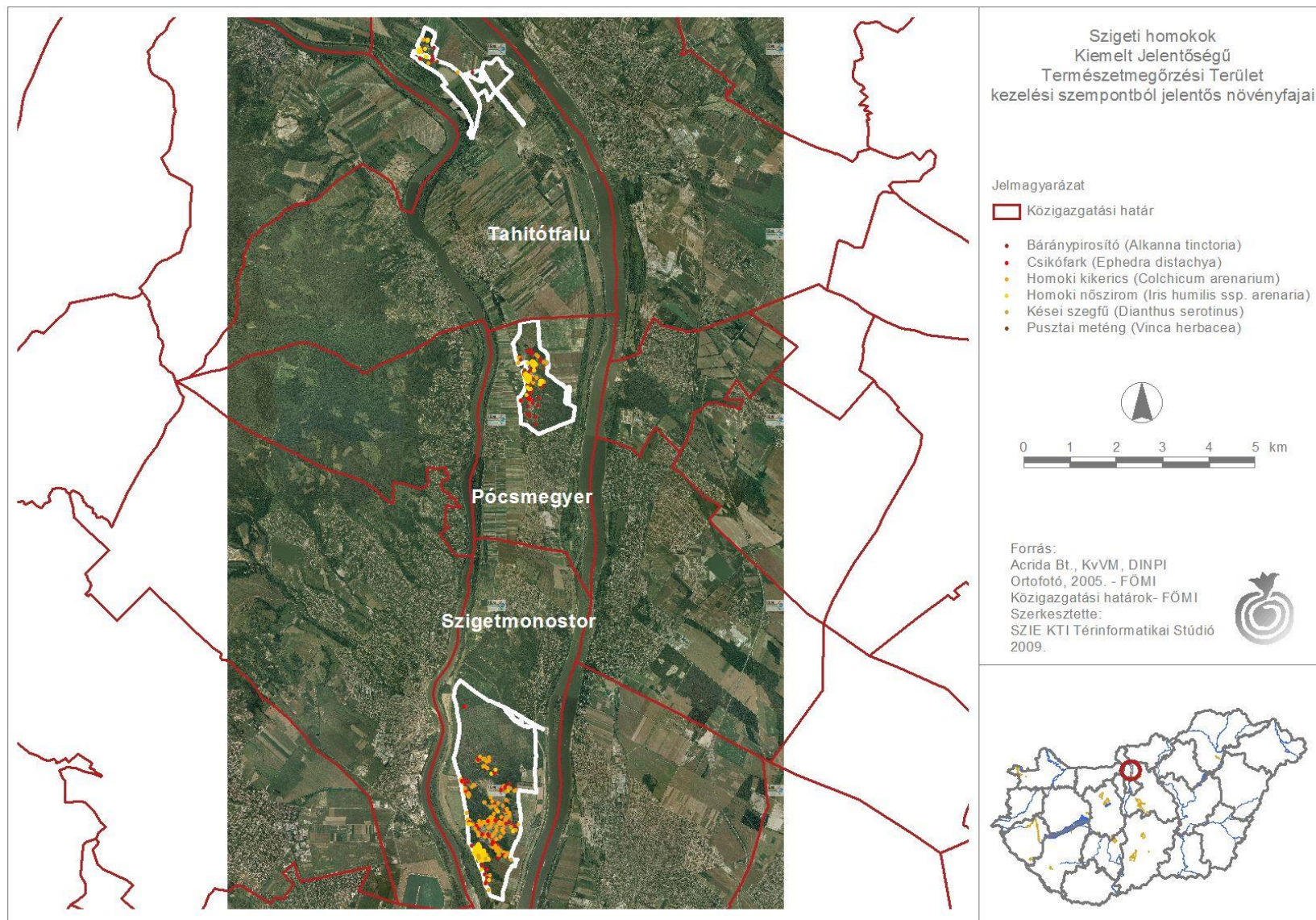
10. sz. melléklet: A tervezési terület erdőtelepítési alkalmassága

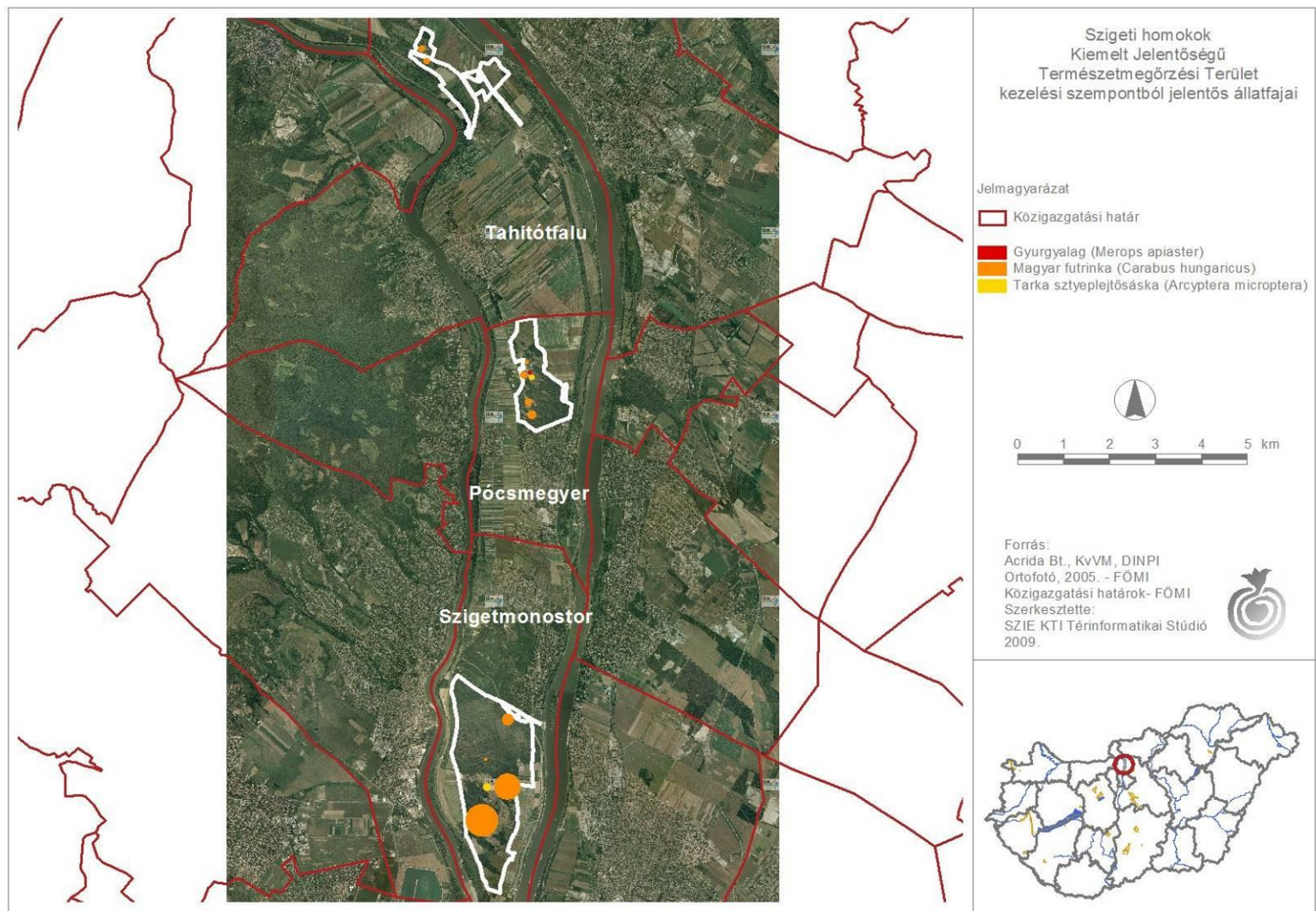
11. sz. melléklet: A tervezési terület környezeti érzékenysége

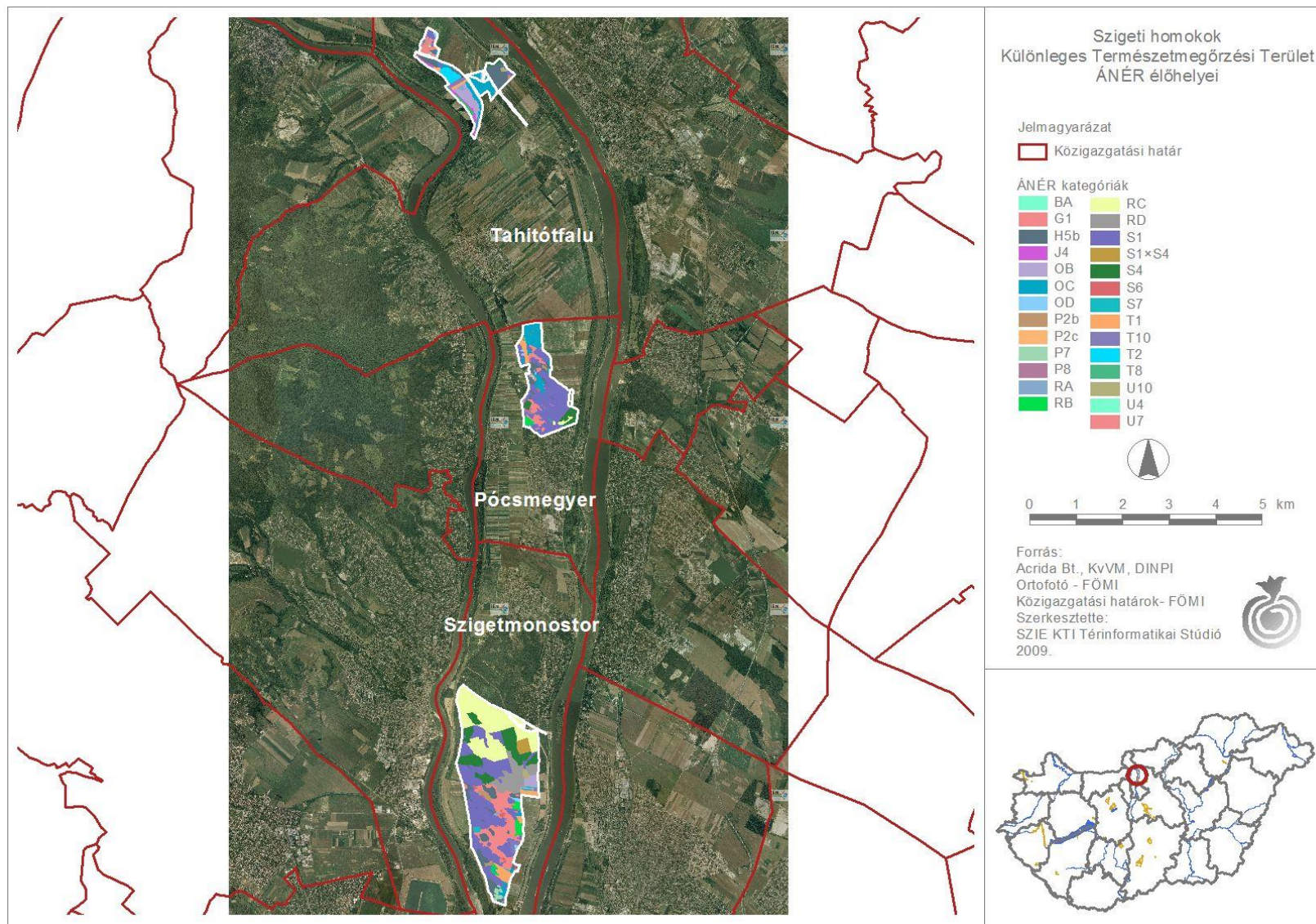
12. sz. melléklet: A tervezési terület elhelyezkedése az ökotípusos földhasználati rendszerben

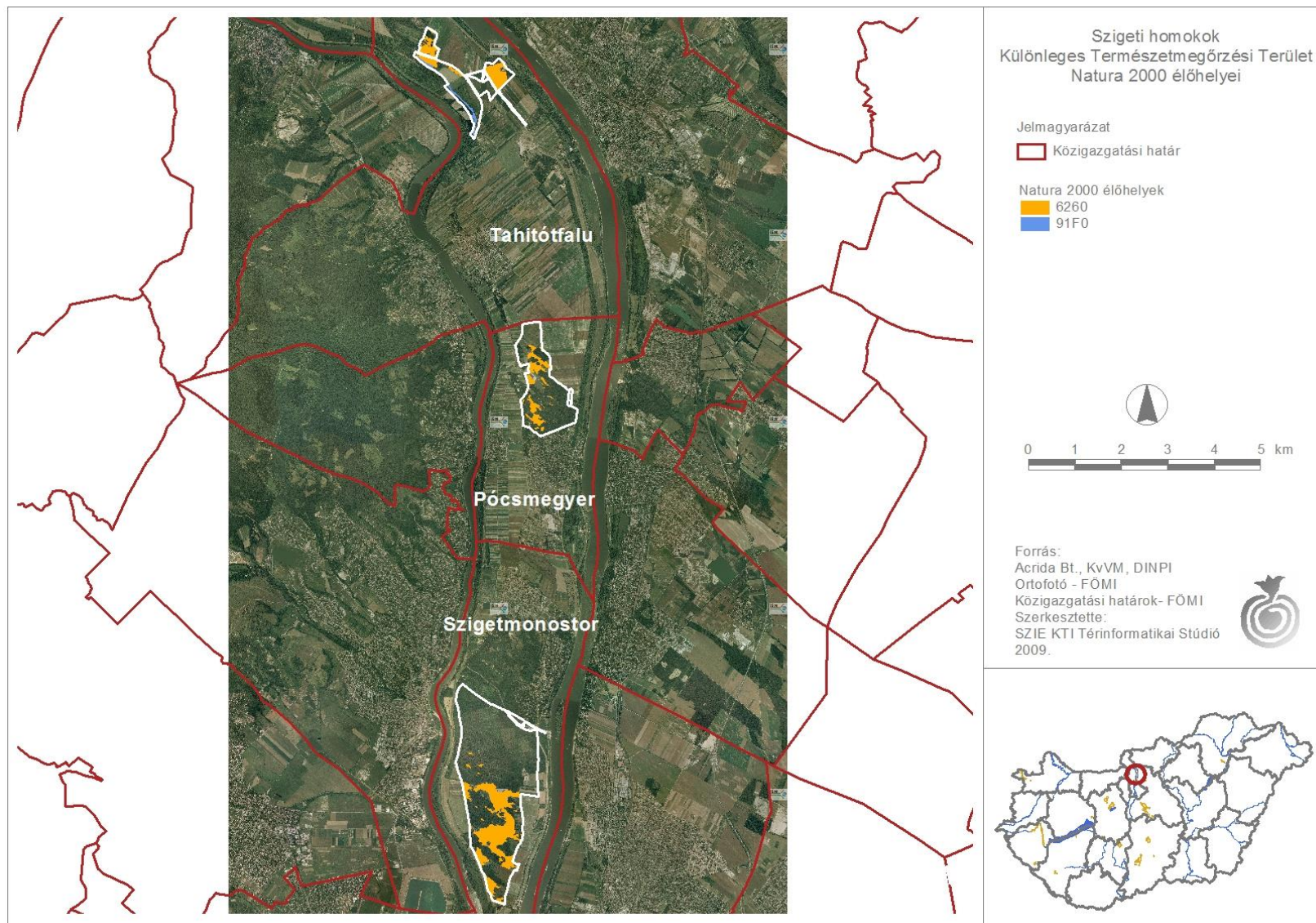
13. sz. melléklet: A tervezési terület kezelési szempontból jelentős növényfajainak elterjedése

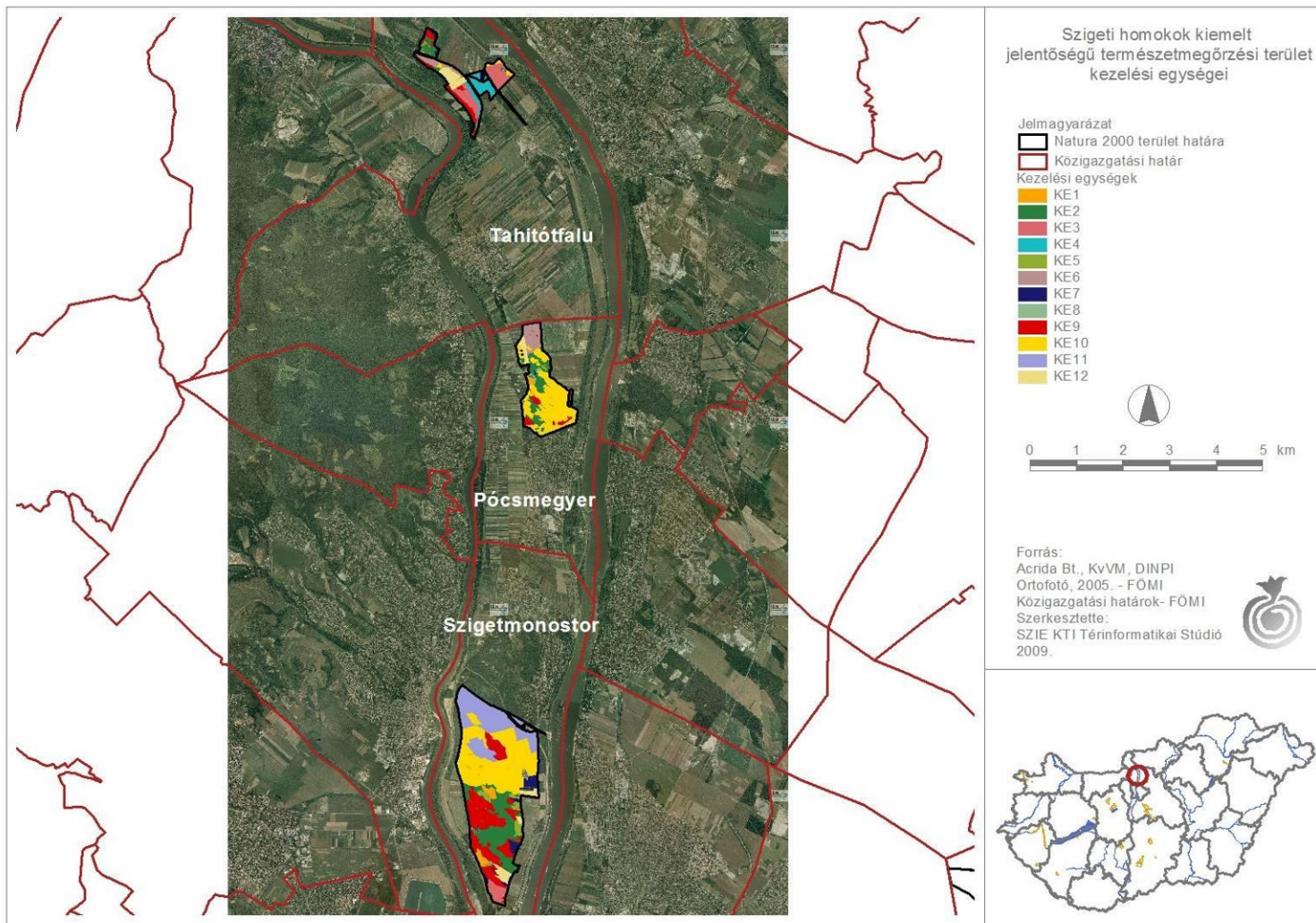
14. sz. melléklet: A tervezési terület kezelési szempontból jelentős állatfajainak elterjedése

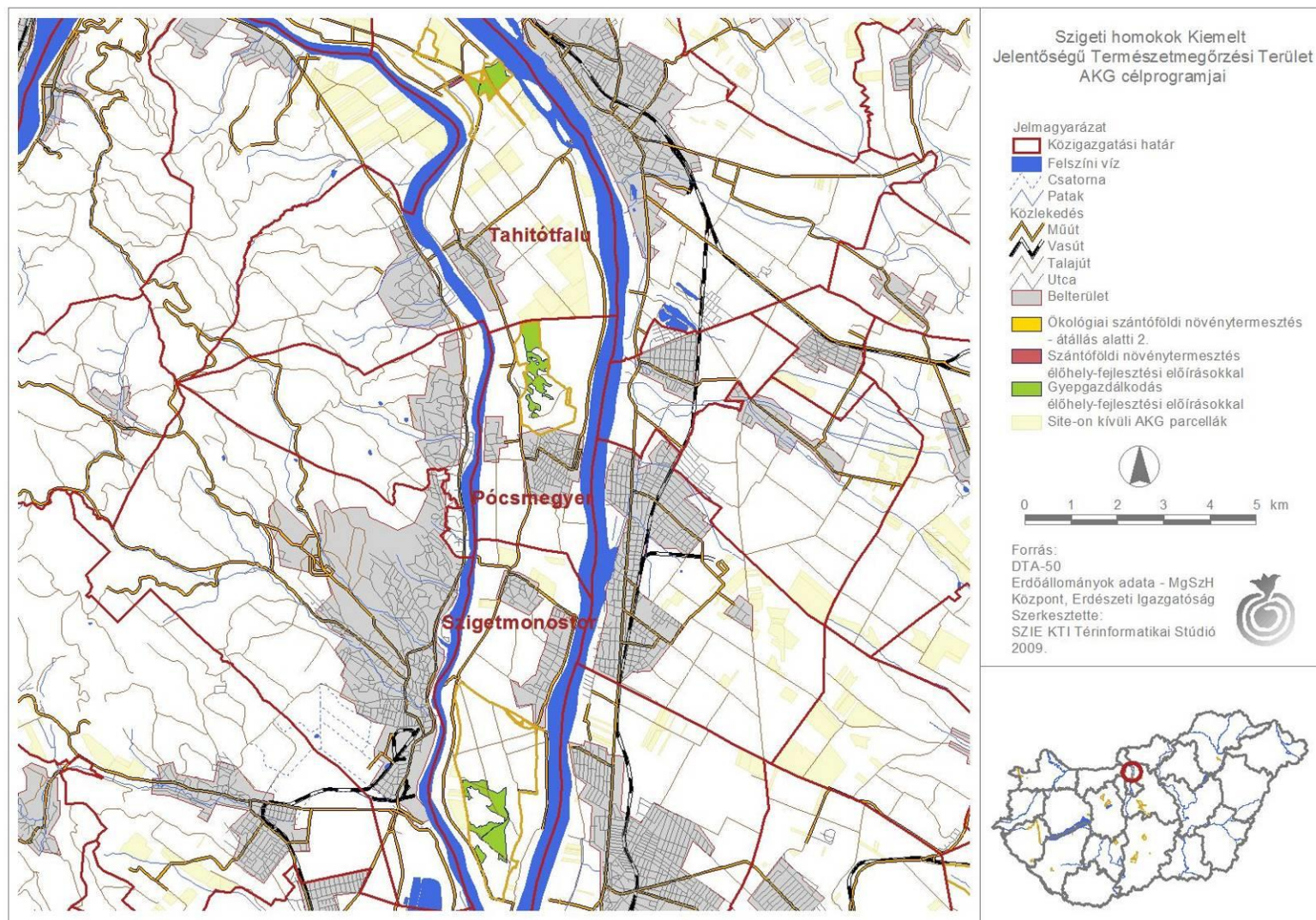
15. sz. melléklet: A tervezési terület Á-NÉR élőhelyeinek térképe

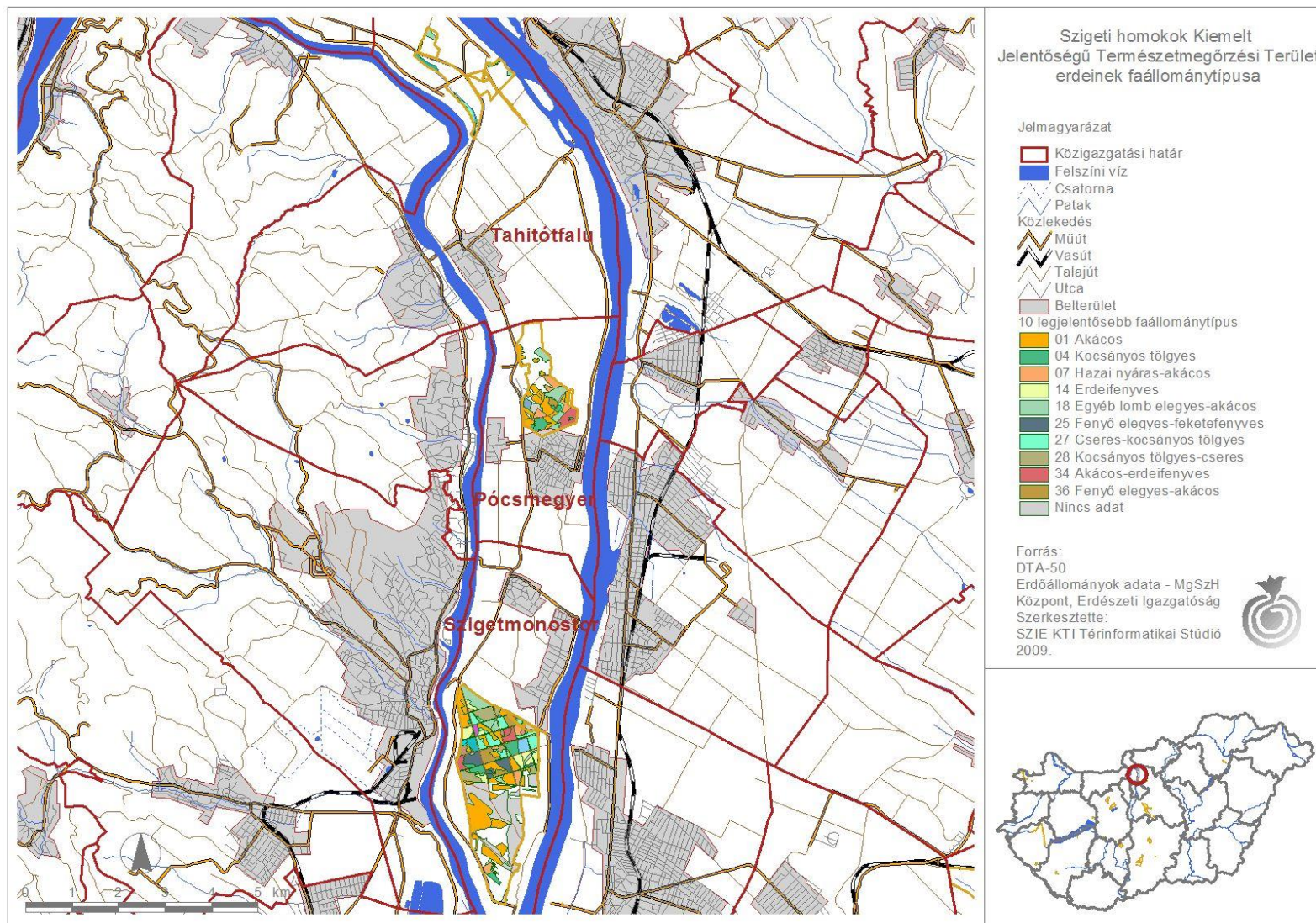
16. sz. melléklet: A tervezési terület NATURA 2000 élőhelyeinek térképe

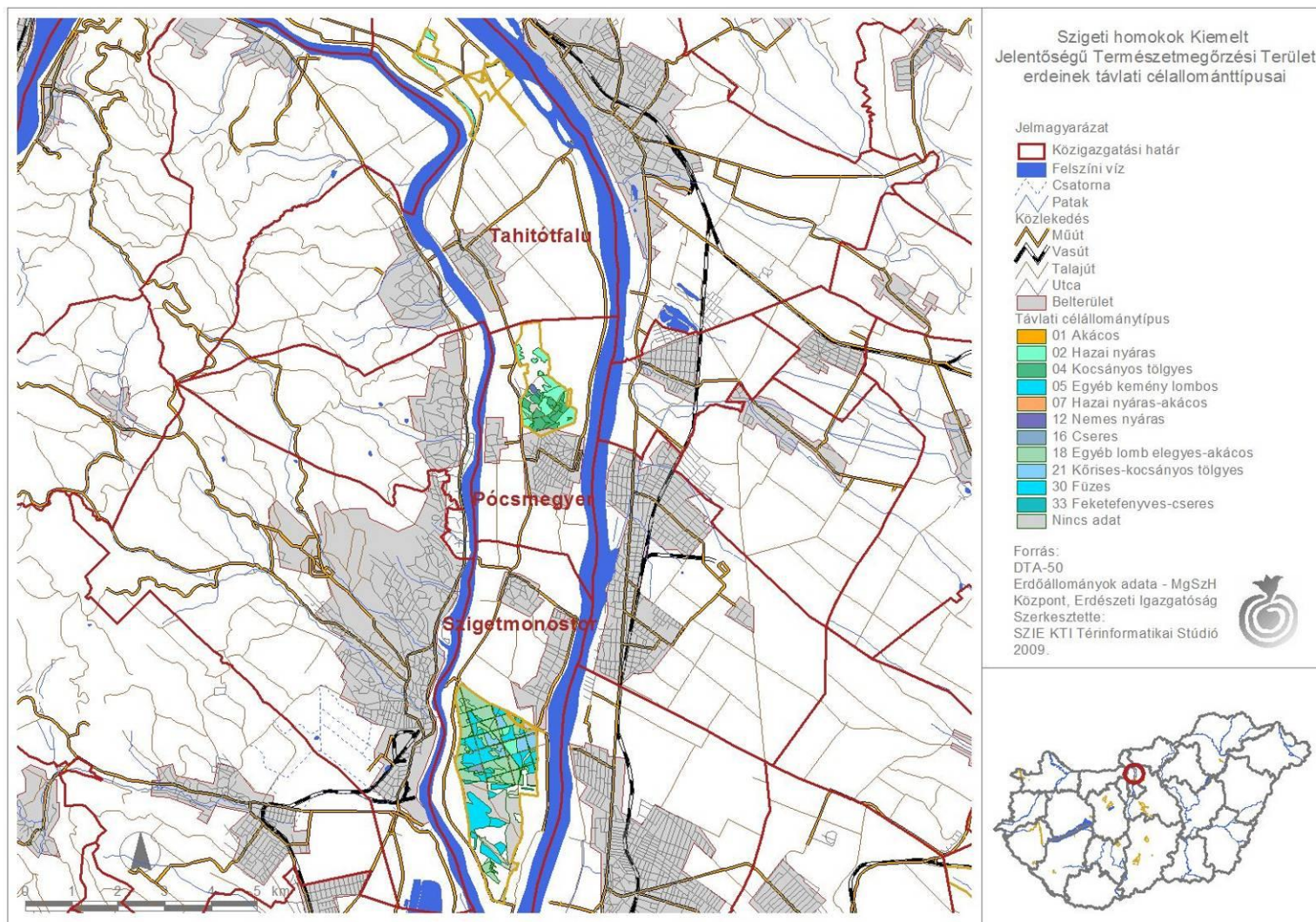
17. melléklet A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

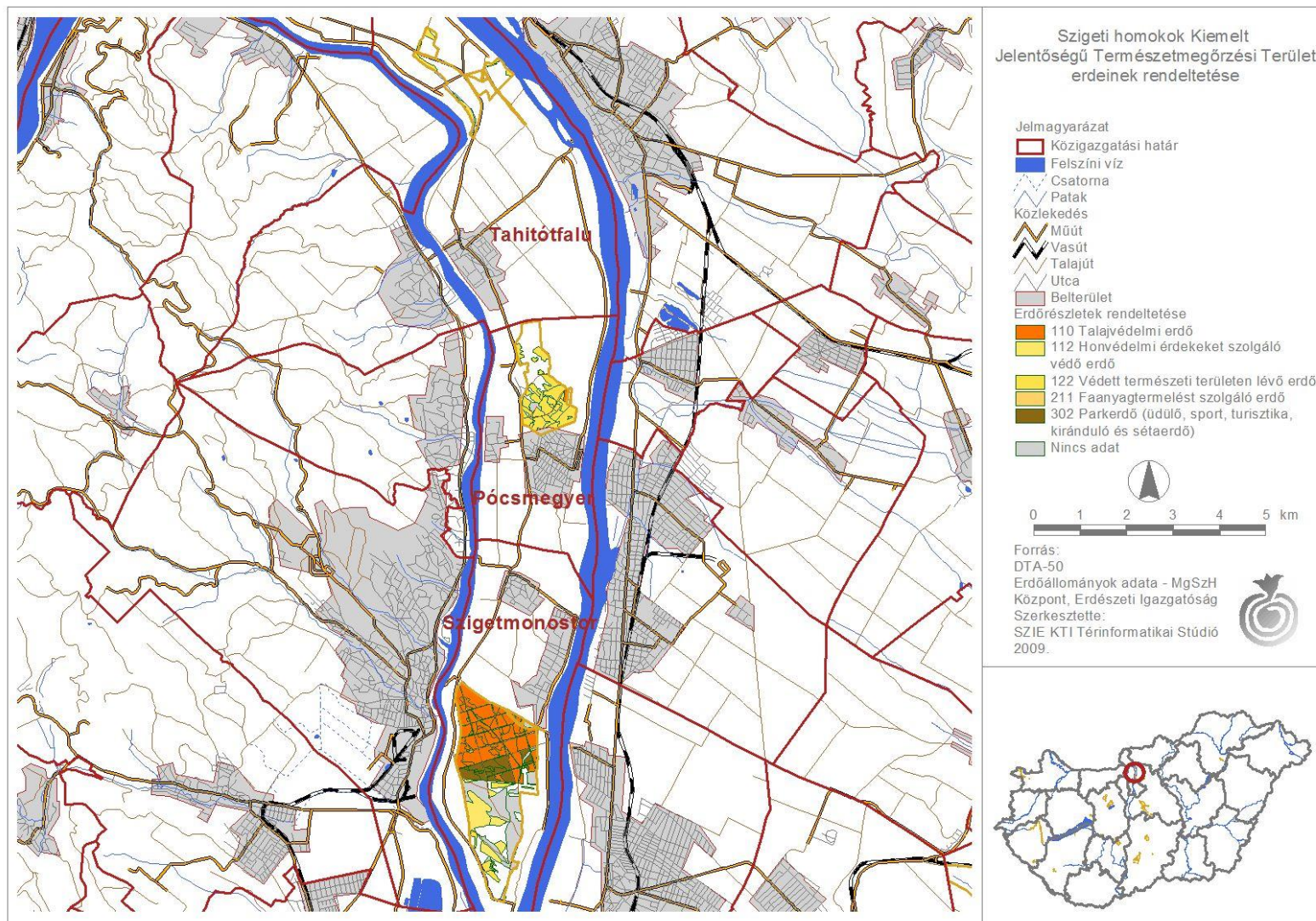
18. sz. melléklet: A tervezési terület AKG célprogramja

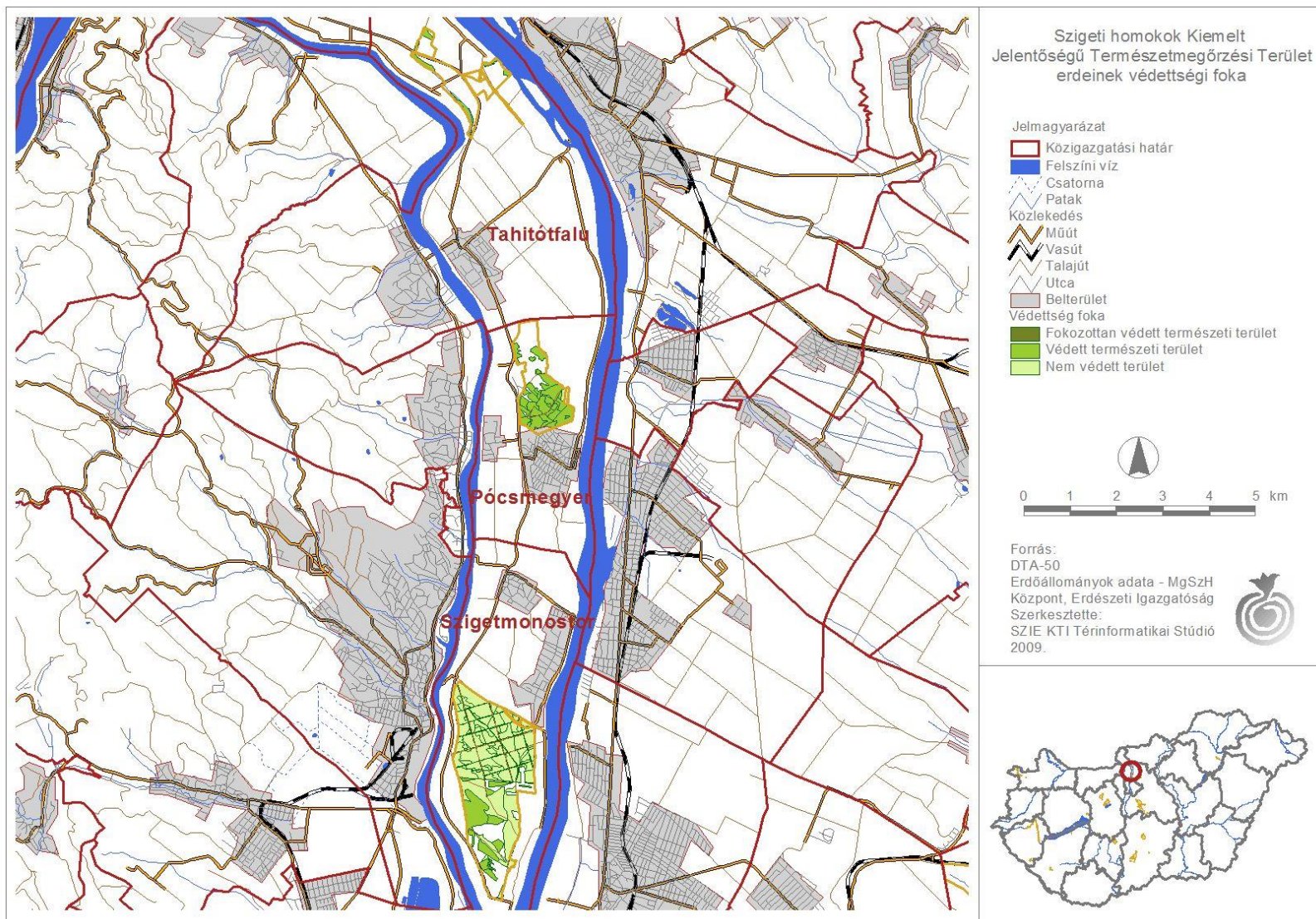
19/1. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek faállomány típusai

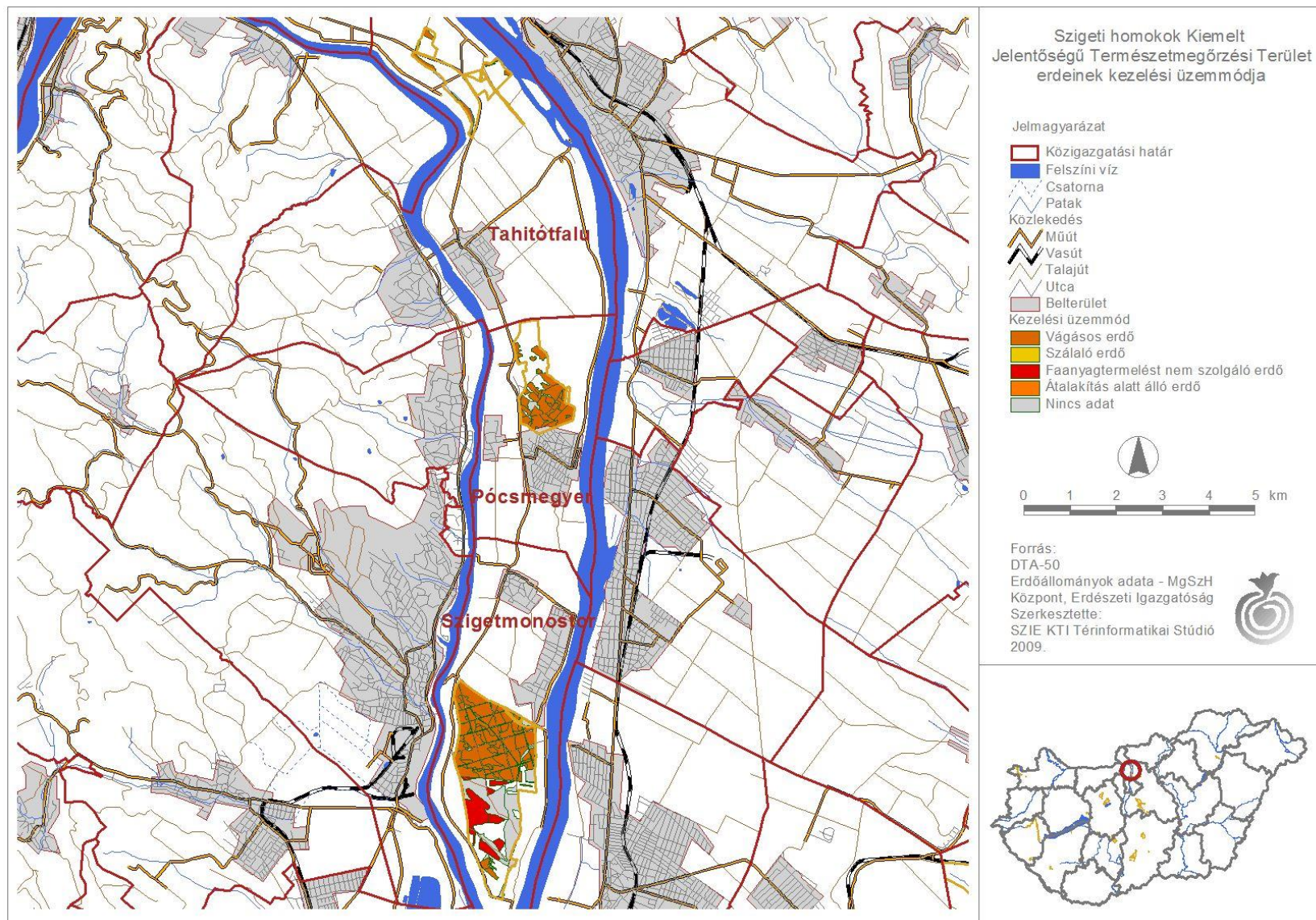
19/2. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek célállomány típusai

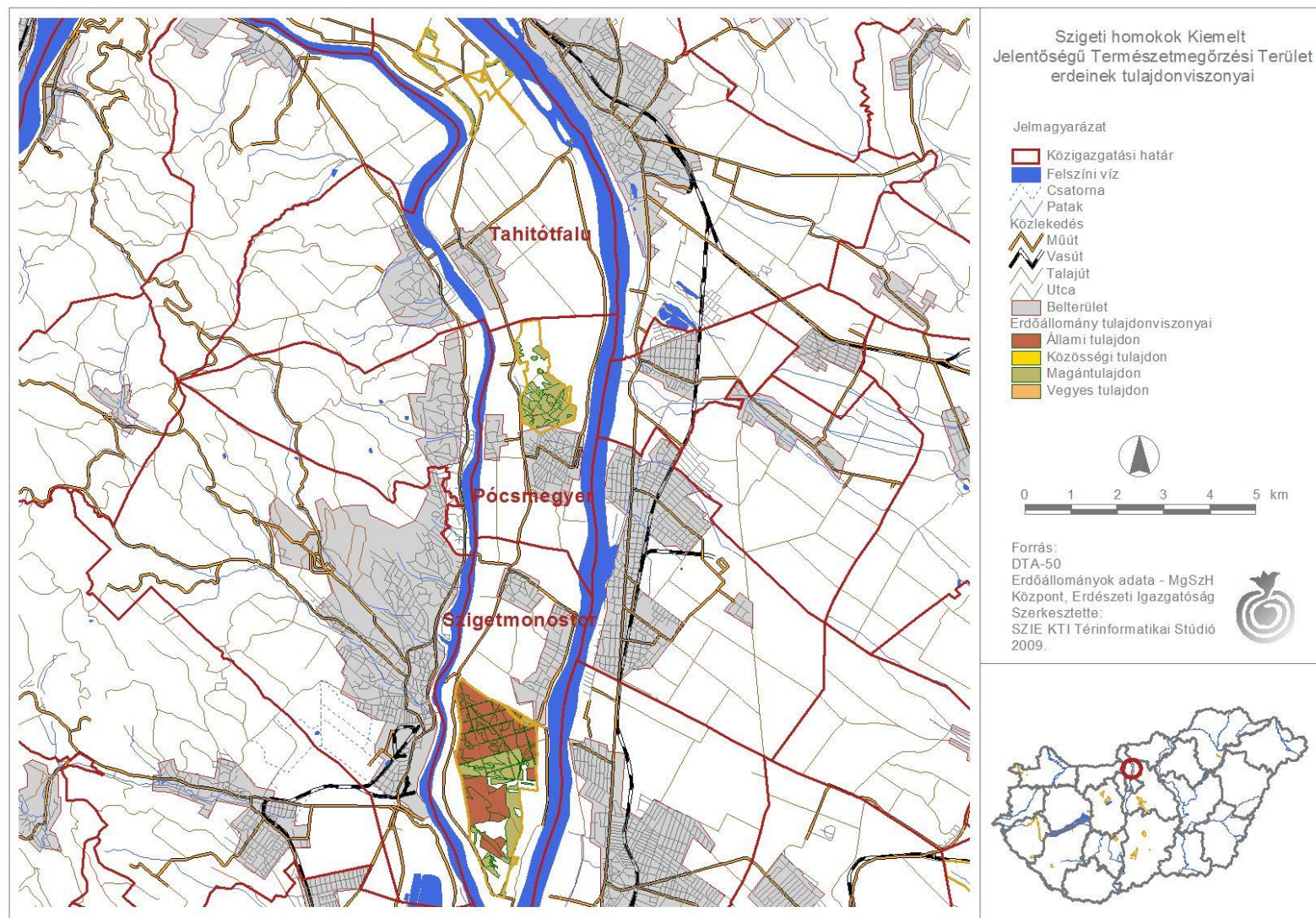
19/3. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek rendeltetése

19/4. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek védettségi foka

19/5. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek kezelési üzem módja

19/6. sz. melléklet: A tervezési terület erdeinek kezelési tulajdonviszonya

Natura 2000 területek egységes kezelési előírásai

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés tilos.
SZ02	Évelő szálás pillangós takarmánynövények teljes területének kijelölt legalább 50%-án az első növedék június 30. után vágható le, a teljes terület másik legfeljebb 50%-án az első növedék április 25-ig vágható le.
SZ03	Kalászos gabonák betakarítása esetén min. 25 cm-es tarlót kell hagyni.
SZ04	A betakarítást követően tarlőhántás, illetve tarlóápolás kötelező.
SZ05	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ06	Évelő szálás pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszátlan területet kell hagyni, a tábla szélével érintkezően.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell az illetékes KöTeViFét. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül a természetvédelmi szerv köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ08	Repce esetén a teljes repceterületnek az illetékes állami természetvédelmi szerv által kijelölt legalább 5, de legfeljebb 10%-án a madarak téli táplálékának biztosítása céljából a hőeltakarítás kötelező.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ10	Szántóföldön trágyaszarvas kialakítása tilos.
SZ11	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ12	A parcella szélein legalább 6 m széles növényvédő szer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ13	A parcella szélein legalább 20 m széles növényvédő szer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ14	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók, kivéve a Natura 2000 területen kívül eső határos szántókon.
SZ15	A táblán egy gazdálkodási évben csak egyszeri alkalommal szabad gyomirtó szert használni.
SZ16	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ17	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ18	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.
SZ19	Rágcsálójirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások
SZ20	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.
SZ21	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ22	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.
SZ23	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
SZ24	Vegyszeres gyomirtás tilos, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést.
SZ25	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 2 ha.
SZ26	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 5 ha.
SZ27	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 10 ha.
SZ28	Szalma- vagy szénakazal max. magassága 5 m lehet.
SZ29	5 évente legfeljebb egyszer végezhető középmély lazítás, max. 25 cm mélységben.
SZ30	Talajkímélő gazdálkodást kell folytatni, a talajművelés mélysége legfeljebb 10 cm lehet.
SZ31	Istállótrágya kijuttatásának mértéke, éves átlagban nem haladhatja meg a 100 q/ha-t.
SZ32	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.
SZ33	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 170 kg/ha/év mértéket.
SZ34	Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.
SZ35	5 év átlagában a következő vetésszerkezet betartása kötelező fővetésű növények tekintetében: legalább 30% kalászos gabona, legalább 20% szálaspillangós takarmánynövény (szálaspillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke), legalább 10% zöldugor, legfeljebb 25% egyéb kultúra.
SZ36	Kijelölt területen évelő szálaspillangós takarmánynövényeket (évelő szálaspillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke) kell termesztetni legalább 5 évig.
SZ37	A lucerna felülvetése 5 év alatt egy alkalommal végezhető augusztus-szeptember hónapban.
SZ38	5 év átlagában a következő vetésszerkezet betartása kötelező fővetésű növények tekintetében: legalább 20% kalászos gabona, legalább 20% szálaspillangós takarmánynövény (szálaspillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke), legalább 20% zöldugor, legalább 10% őszi repce, legfeljebb 20% egyéb kultúra.
SZ39	Szemes kukorica, napraforgó, kertészeti kultúra, rizs, dohány, szudánifű termesztése nem megengedett.
SZ40	Fás szárú energetikai ültetvény, energiafű, kínai nád, olasz nád telepítése tilos.
SZ41	Fóliasátras és üvegházhasználat termesztés tilos.
SZ42	Öntözés tilos.
SZ43	Melioráció tilos.
SZ44	Meszezés tilos.
SZ45	Drénezés tilos.
SZ46	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 m-es szegélyben talajművelés nem végezhető.
SZ47	Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások
SZ48	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ49	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.
SZ50	Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
SZ51	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.
SZ52	Mezőgazdasági földterület első erdősítése támogatható.
SZ53	Agrár-erdészeti rendszerek kialakítása támogatható.
SZ54	Őshonos fafajokból és cserjefajokból álló erdő telepítése, korábbi erdőterületen lehetséges.
SZ56	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes homoki gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.
SZ57	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes rétekről aratott magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.
SZ58	Magvetést nyár végén vagy ősszel kell elvégezni.
SZ59	Telepítés előtt műtrágya és bármilyen szerves trágya kijuttatása tilos.
SZ60	Tájidegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos.
SZ61	A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.
SZ62	A vetést követő egy vagy két évben júliusi tisztító kaszálást kell végezni a nedves szántó gyomfajainak visszaszorítására.
SZ63	A telepítést követő második évtől évi kétszeri kaszálás (május-júniusban, illetve augusztus-szeptemberben), valamint a kaszálást követő sarjülegeltetés szükséges az aranyvessző és a nád visszaszorítására, valamint a cserjésedés megakadályozására.
SZ64	Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gye kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék használata tilos, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők.
SZ65	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amelynek őshonos cserjékből vagy fákból álló sövénynek vagy fasornak kell lennie. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességét kizárólag mechanikai eszközökkel kell biztosítani.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY03	Műtrágyázás nem megengedett.
GY04	Tápanyag-utánpótlás tilos, kizárólag telepítéskor és felülvetéskor megengedett legfeljebb 90 kg/ha nitrogén hatóanyag mennyiség kijuttatása.
GY05	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kijuttatása tilos.
GY06	A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
GY07	Szerves trágyázás nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendezelő használata tilos.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY100	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások
GY101	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY102	Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY103	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY104	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY105	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
GY106	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
GY107	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.
GY108	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
GY109	A terület max. 30%-a kezelhető tisztító kaszálással.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY111	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
GY112	Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos.
GY114	Mezőgazdasági földterület első erdősítése támogatható.
GY115	Agrár-erdészeti rendszerek kialakítása is támogatható.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tüzpázták létesítése nem megengedett.
GY16	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
GY17	Cserjeirtás nem megengedett.
GY18	Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY24	A jogszabályellenes, illegális gypégetést meg kell akadályozni.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes KÖTEVIFE engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben szórtan jelentkező őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerint érintett NPI-nak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell.
GY33	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.
GY34	A terület túllegeltetése tilos.
GY35	Legeltetési sűrűség minimum 0,1 ÁE/ha.
GY36	Legeltetési sűrűség minimum 0,2 ÁE/ha.
GY37	Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 ÁE/ha.
GY38	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 ÁE/ha.
GY39	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 ÁE/ha.
GY40	Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 ÁE/ha.
GY41	Legeltetési sűrűség 0,6-1,0 ÁE/ha.
GY42	A legeltetési sűrűséget a működési területében érintett NPI-gal egyeztetni szükséges.
GY43	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY44	Március 15. és május 31. között a legeltetés tilos.
GY45	Téli legeltetés a KÖTEVIFE engedélye alapján lehetséges.
GY46	Szakaszoló legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése az érintett NPI-gal.
GY47	Villanypásztor használata nem megengedett.
GY48	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem haladhatja meg a 5-ha-t.
GY49	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem haladhatja meg a 20 ha-t.
GY50	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem haladhatja meg a 50-ha-t.
GY51	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 5-ha-nál.
GY52	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 20-ha-nál.
GY53	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 50-ha-nál.
GY54	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 100-ha-nál.
GY55	Villanypásztor csak a működési terület szerint érintett NPI írásos véleménye alapján alkalmazható.
GY56	Inváziós növényekkel fertőzött gyepekben csak a mentesítést követően lehet legeltetni.
GY57	Legeltetési terv készítése és egyeztetése a működési terület szerint érintett NPI-gal.
GY58	A gyepon legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 10%-át.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások
GY59	A gyepon legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át.
GY60	A gyepon legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 30%-át.
GY62	Kaszáló sarjülegeltetése megengedett a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos.
GY63	Sarjülegeltetést ugyanazon a területen csak minden második évben lehet alkalmazni.
GY64	Sarjülegeltetést ugyanazon a területen csak minden harmadik évben lehet alkalmazni
GY65	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY66	Legeltethető állatfaj: juh.
GY67	Legeltethető állatfaj: kecske.
GY68	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY69	Kaszálás június 15. után lehetséges.
GY70	Kaszálás június 30. után lehetséges.
GY71	Kaszálás július 15. után lehetséges.
GY72	Kaszálás augusztus 1. után lehetséges.
GY73	Kaszálás augusztus 10. után lehetséges.
GY74	Kaszálás szeptember 1. után lehetséges.
GY75	Kaszálás október 1. után lehetséges.
GY76	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő kaszálási terv készítése kötelező, egyeztetése a területért felelős, a természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő, a működési terület szerint érintett NPI-vel, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY77	A gyepterület évente csak egyszer lehet kaszálni.
GY78	A gyepterület évente legalább kétszer kell kaszálni.
GY79	Napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés tilos.
GY80	Természetkimélő kaszálási módszert kell alkalmazni: a kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni.
GY81	Vadriasztó lánc használata kötelező.
GY83	Szénát a kaszálást követően 1 hónapon belül le kell hordani a területről.
GY84	3 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárzúzásánál, kaszálásánál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárzúzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárzúzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY85	10 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárzúzásánál, kaszálásánál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárzúzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárzúzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY86	50 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárzúzásánál, kaszálásánál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárzúzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárzúzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY87	Mozaikos kaszálás folytatása, egybefüggő kaszált terület nem haladhatja meg az 5 ha-t, vagy a terület 30%-át. A kaszálások között legalább 1 hétnek el kell telnie.
GY88	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY89	5-10% kaszálatlan terület meghagyása parcellánként.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások
GY90	10-15% kaszátlan terület meghagyása parcellánként.
GY91	15-20% kaszátlan terület meghagyása parcellánként.
GY92	20-30% kaszátlan terület meghagyása parcellánként.
GY93	A parcella max. 50%-a hasznosítható kaszálással.
GY94	A kaszátlan területet kaszálásonként más helyen kell kialakítani.
GY95	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.
GY96	A kaszátlan területet a földön fészkelő fokozottan védett madarak fészke körül kell kialakítani.
GY97	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezelni
GY98	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszátlan területbe bele tartozhatnak.
GY99	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell az illetékes KÖTeViFét. A talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani a természetvédelmi szerv javaslata alapján.

Kód	Vizes területekre vonatkozó előírások
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V02	Nyílt vízfelületek hínárvágással történő mozaikos (max. 2 ha) kialakítása kötelező.
V03	Felhagyott tőzegbánya-területek kezelésmentesen kell tartani.
V04	Tilos a kaszálás.
V05	Vegyszer használata kizárólag fainjektálás során lehetséges.
V06	A működési terület szerint érintett NPI által kijelölt területen tilos a nádaratás.
V07	A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos.
V08	Nyílt vízfelületek kialakítása legeltetési állattartás segítségével.
V09	Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes KÖTEVIFE engedélye alapján lehetséges.
V10	Halastavak medrének meszezése tilos.
V11	A vízi növényzet irtása nem engedélyezhető.
V12	Tókaszálás tilos.
V13	Nyílt vízfelületek hínárvágással történő mozaikos (max. 2 ha) kialakítása kötelező.
V14	A vízi növényzet és a part menti növényzet irtása (vágás, nádégetés, cserjék kivágása) tilos.
V15	Nyílt vízfelületek kotrása nem engedélyezhető.
V16	A halastavak medrének kotrásából származó iszap a parton nem deponálható, azt a területről el kell szállítani.
V17	Április 1. és július 15. között tókaszálás tilos.
V18	Hínárvágással kell nyílt vízfelületet kialakítani, ahol egy kitisztított folt területe nem lehet 5 hektárnál nagyobb.
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.

V20	A halastavak népesítése az összes halfajra vonatkoztatva évi 100-400 kg/ha között lehet – kivéve a zsenge és előnevelt ivadék, valamint az anyaállomány kihelyezését.
V21	A víz leeresztésének megkezdése előtti 30. naptól trágyázni nem szabad.
V22	A természetes hozam javítására legfeljebb 10 t/év/ha istállótrágya használható.
V23	A természetes hozam javítására legfeljebb 5 t/év/ha szerves trágya használható.
V24	A természetes hozam javítására a tavakban csak istállótrágya alkalmazható.
V25	Horgászvízként és halastóként hasznosítani tilos.
V26	A területen élő és táplálkozó madarak riasztása csak korlátozottan végezhető, (15%-os idő és 20%-os területi korlát), ezt a kötelezően elkészítendő madárriasztási tervben konkrétan is meg kell jeleníteni. A területi korlátozás (20%) tőegységenként értendő.
V27	Halastavak nyílt vízfelületein csérek, szerkők, sirályok megtelepedését segítő mesterséges fészkelő szigetek kialakítása és karbantartása szükséges (részletek: 33/2008. (III. 27.) FVM rendelet a nem termelő beruházásokról).
V28	Védett récefajok megtelepedését segítő mesterséges ládák kihelyezése halastavak part menti növényzetébe és szegélyeibe, nádasokba, növényzettel borított szigetekre (részletek: 33/2008. (III.27.) FVM rendelet a nem termelő beruházásokról).
V29	A halastóra a működési területével a működési terület szerint érintett NPI által jóváhagyott „madárriasztási tervet” kell készíteni és alkalmazni.
V30	A halastóterület 5%-át (tőegységenként, a 20%-os riasztási korlátozáson felül) kíméleti területnek kell nyilvánítani (tógazdaság üzemeltetője működési terület szerint érintett NPI-vel egyeztetve), ahol mindennemű madárriasztás tilos.
V31	A halastavakat elválasztó gátak és csatornák növényzetét egy kaszanyom szélességben szabad kaszálni középen, hogy mindkét oldalon maradjon legalább 1-1 m kaszálatlan sáv.
V32	A halastavakat elválasztó gátak és csatornák hosszának 20%-a kíméleti terület, ahol gépjármű és szervezett közlekedés tilos.
V33	A szaporodási időszakban a tó feltöltését követően a – tervezett lehalászási időszakoktól eltekintve – a tó vízszintje legfeljebb 20 cm-t ingadozhat.
V34	A tavasszal szárazon álló tavakat július 15-ig nem lehet feltölteni.
V35	Vízborítás és szint fenntartása, a területen mindennemű vízelvezetés tilos.
V36	A halastavakat – az őszi lehalászású és az ivadéknevelő tavak kivételével – legkésőbb április 30-ig fel kell tölteni.
V37	A halastavakat – az őszi lehalászású és az ivadéknevelő tavak kivételével – legkésőbb április 1-ig fel kell tölteni.
V38	Őszi lehalászású tavakon április 1. és július 15. között a vízszint ingadozása nem haladhatja meg a napi 5 cm-t.
V39	Őszi lehalászású tavakon április 30. és június 15. között a vízszint ingadozása nem haladhatja meg a napi 5 cm-t.
V40	Csak a keskeny nádszegéllyel rendelkező, illetve nádszegéllyel nem rendelkező tavakat szabad tavasszal és nyáron leeresztetni, illetve feltölteni a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetve.
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetve kell kialakítani.

V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerint érintett NPI-gal értesíteni kell.
V43	A nádaratás befejeztéről értesíteni kell a működési terület szerint érintett NPI-ot.
V44	A hagyásfoltok kialakítását a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetve kell kijelölni.
V45	November 1. és február 28. között lehet nádaratást folytatni.
V46	December 1. és február 28. között lehet nádaratást folytatni.
V47	December 15. és február 28. között lehet nádaratást folytatni.
V48	A nyílt vízfelszín kialakítás érdekében a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetve, annak írásos hozzájárulásával vegetációs időben is végezhető nádvágás elsősorban kézi módszerrel (pl.: kézi adapteres kaszával).
V49	A nádas 10-20%-át nem szabad learatni.
V50	A nádas 20-30%-át nem szabad learatni.
V51	A nádas 30-40%-át nem szabad learatni.
V52	A hagyás foltokat évente eltérő helyen kell kialakítani.
V53	A hagyásfoltot 5 évig fenn kell tartani, az 5. évben aratása kötelező, és a következő hagyásfoltot eltérő helyen kell kialakítani.
V54	A területen nádgazdálkodást kell végezni.
V55	Nádgazdálkodás a területen tilos.
V56	A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.
V57	A betakarítás során a nád rizómjának megsértését kerülni kell.
V58	Nádat deponálni, válogatni a területen tilos.
V59	A nádaratást végzőnek, a nád aratásához, a rendelkezésére álló nádvágó gépek közül mindig a talaj és hidrológiai adottságainak megfelelő gépet kell használni.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötöző anyagot köteles használni.
V61	A nádszegély kontrollált égetését december 1. és február 15. között kell elvégezni, a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetve és annak felügyeletével.
V62	A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintjének megváltoztatása tilos.
V64	Mezőgazdasági földterület első erdősítése támogatható.
V65	Agrár-erdészeti rendszerek kialakítása támogatható.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E01	A Natura 2000 rendeltetés átvezetése további, illetve (a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében) elsődleges rendeltetésként.
E02	A jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró (2009. évi XVIII. tv. szerinti) szabad rendelkezésű erdők és fásítások részletes állapotleírása és a változások vezetése.
E03	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeleiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok előírása.
E04	Közösségi jelentőségű fajpopulációk és élőhelyek, továbbá a természetes és természetszerű erdők 200 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének tiltása.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése a teljes területen.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E08	Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli vagy teljes korlátozás elrendelése.
E11	A fával nem, vagy gyengén fedett területek (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó) egyéb részlet szerinti lehatárolása. (szükség esetén az erdőrészlet megosztásával).
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszeget létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E14	A kijelölt területen az erdőneveléssel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenység elhagyása (beleértve a közelítést és készletezést is).
E15	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E16	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meg hagyása.
E17	A ritka fajhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E18	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok minden egyedének megkímélése.
E19	Fokozottan védett madárfaj fészkének (madárfajtól függően) 100-300 m-es sugarú körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása vagy teljes tiltása.
E20	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén legalább 20 cm átmérőt elérő álló vagy/és fekvő holtfa folyamatos fenntartásának biztosítása.
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, 30 cm mellmagassági átmérő feletti odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák folyamatos fenntartásának biztosítása.
E22	Az egyéb részletek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) teljes vagy részterületének háborítatlanságát biztosítani kell.
E23	Az erdőrészleteken belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek teljes védelmét, háborítatlanságát biztosítani kell.
E24	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E25	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E26	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E27	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.
E28	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágásokat minden esetben az őshonos fafajok javára kell elvégezni.
E29	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok minden egyedének megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E30	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolításai.
E31	A táj- és termőhelyhonos fafajú faállomány tarvágásos véghasználatokor csak mikrotarvágások (az összefüggő vágásterület legfeljebb 0,25 ha) végezhetők úgy, hogy a felújítás alatt álló részterületek összege a részlet területének 35%-át ne haladja meg.
E32	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás tilalma.
E33	A fahasználattal érintett területen összefüggően legfeljebb 0,5 ha véghasználati terület alakítható ki és tartható fenn, legalább 2 db, a természetes erdőtársulásra jellemző főfafajokból származó életképes magászóró fa meghagyásával.
E34	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E35	Tájhonos fafajú állományok véghasználat során az idős állomány legalább 5%-ának visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló, egészséges hagyásfa csoportok formájában.
E36	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% fedettséget biztosító elszórt hagyásfák és hagyásfa csoportok visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E37	A hagyásfák fenntartása.
E38	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E39	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozást kell megállapítani.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészleten belül csak kötélpálya, facsúszda, lófogat, állati erővel vont közelítő kerékpár, szán vagy a rakomány emelve történő közelítésére alkalmas más eszköz használható.
E41	Felnyíló erdők esetében véghasználat jellegű fakitermelés csak abban az esetben végezhető, ha a záródás 30% alá csökken és az erdő felújítását meg kell kezdeni.
E42	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés tiltása.
E43	Mesterséges felújítás, illetve kiegészítés esetén géppel csak részleges tala-jelőkészítés végezhető.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E44	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítést és a tuskózást kerülni kell.
E45	A vágásterületen történő égetés tilos.
E46	Felújítás csak táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal történhet.
E47	Őshonos fafajú faállomány csak táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal újítható fel.
E48	Őshonos fafajú faállomány csak természetesen (magról, illetve sarjról) újítható fel.
E49	Idegenhonos fafajú faállomány csak természetesen újítható fel.
E50	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása csak táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállománytípussal végezhető.
E51	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása csak táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállománytípussal végezhető.
E52	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazható.
E53	Az erdősítések során a közösségi jelentőségű élőhelynek, illetve a természetes erdőtársulásnak megfelelő természetes elegyfajok biztosítására kell törekedni.
E54	Mesterséges erdősítés során legalább 3 tájhonos fafaj szálankénti vagy csoportos - a termőhelynek is megfelelő - elegyítése szükséges.
E55	A terület természetes erdőtakarója felnyíló erdőtípusba sorolható, így már a 30%-os záródást elérő erdősítést is sikeresnek lehet tekinteni.
E56	Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a táj- és termőhelyhonos fafajok minden tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése a cél.
E57	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során hangsúlyt kell fektetni a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméletére, valamint a talajtakaró megővására.
E58	Tájidegen fafajokból álló erdősítés legalább 20% elegyarányban tájhonos fafajokkal elegyítendő.
E59	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a táj- és termőhelyhonos fafajok minden egyedének meghagyása kívánatos (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E60	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.
E61	Meghatározott szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítandók.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítása nem kívánatos, azok más művelési ágban (pl. gyepterület) hasznosítandók.
E63	Totális gyomirtó szerek használata csak intenzíven terjedő fafajok ellen, ellenőrzött körülmények között engedélyezhető.
E64	A környező gyepterületek védelme érdekében törekedni kell az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok jelenlegi területen túli terjeszkedésének megakadályozására. Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágý- és fásszáruak továbbterjedését lehetőleg mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) kell megakadályozni.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E65	Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással. Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.
E66	A tűzpáztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.
E67	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók.
E68	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezést csak különleges esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) szabad végezni.
E69	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét minden esetben be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó, a vegetációs időszakban erdei rakodó (erdőtörvény 9. § c) pont) létesítése tilos. (EKV41)

Alkamazott kommunikációs eszközök és eredmények

A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

Felhasznált kommunikációs eszközök

A Szigeti homokok Natura 2000 terület Szigetmonostor, Pócsmegyer és Tahitótfalu településeket érinti, legnagyobb része Szigetmonostor közigazgatási határán belül, attól délre, a Szentendrei-sziget déli részén található. Egy-egy kisebb rész Pócsmegyer és Tahitótfalu határában fekszik. A Szentendrei-sziget évszázadok óta lakott településeinek a hagyományos mezőgazdasági tevékenység mindinkább visszaszorul. Állattenyésztéssel és kertészeti tevékenységgel egyre kevesebben foglalkoznak. A rendszerváltás idejére kialakult egyik tájhasználati forma, a kisparcellás növénytermesztés, napjainkra jelentősen visszaszorult. A korábbi legeltetésre alapozott állattenyésztés szintén visszaszorulóban van, helyét az alakuló lovas farmok nem veszik át. A tájhasználat másik jellegzetes formája a két nagy kiterjedésű zártkertes településrész, amelyen időszakosan lakott hétvégi házak találhatók.

A Szigeti Homokok Natura 2000 területen a fenntartási tervek elkészítéséhez kapcsolódóan 2009. február 23-án és március 4-én összesen három félig strukturált interjú, illetve egy rövid terepbejárás készült, továbbá három gazdálkodóval vettük fel a kapcsolatot 2008 decemberében a SZIE KTI természetvédelmi mérnök szakos hallgatóinak közreműködésével. 2009 júliusában került sor egy részletekbe menő terepbejárásra a DINPI munkatársainak közreműködésével, amelynek során több újabb helyi érintettel vettük fel a kapcsolatot. Az interjúk során felkerestük a Natura 2000 terület által legnagyobb mértékben érintett települések, Szigetmonostor és Pócsmegyer önkormányzatát, a KDV-KÖVIZIG Központi Igazgatóságát. Megkerestük Tahitótfalu Önkormányzatát is, amely szintén illetékes a Szigeti Homokok Natura 2000 területen, amint a Fővárosi Vízművek Zrt.-t, a Pilisi Parkerdő Zrt.-t és a Duna-Ipoly Nemzeti Park illetékes természetvédelmi őrét is.

A félig strukturált interjúkon túl a másik fontos kommunikációs eszköz a területen az egyeztető fórum lesz, amelyet a nyár folyamán szervezünk. Az egyeztető fórum jelentősége elsősorban abban rejlik, hogy ennek révén az érintettek egy nyílt tervezési folyamatba kapcsolódhatnak be, megoszthatják egymással és a tervezőkkel a véleményüket a fenntartási tervekről, változtatásokat javasolhatnak. Mindezzel nem csak javulhat a terv szakmai színvonala (hiszen több szempontot fog tükrözni), de növekedhet a terv helyi elfogadottsága is. A fórumokat megelőzően a legfőbb érintettek számára postai vagy elektronikus úton megküldjük a terv egyeztetési változatát, illetve az érintett települések önkormányzatait megkérjük az egyeztetési változat kifüggesztésére. A fórumokra meghívjuk a települések vezetőit, a helyi gazdálkodókat, az erdőtulajdonosokat és -kezelőket, egyéb tájhasználókat, a hivatalos szervek és kezelők részéről pedig a falugazdászokat, az erdőfelügyelőket, a vízügyi szerveket és az illetékes nemzeti park igazgatóság munkatársait. A fórumon elhangzottakat folyamatosan dokumentáljuk, és a javaslatokat a terv második változatába beépítjük. Természetesen a terv véleményezésére írásban, a projekt honlapján (www.naturater.hu), illetve e-mailben vagy postai úton továbbítva is lehetőség lesz.

A kommunikáció címzettjei

A Szigeti homokok Natura 2000 területen a kulcsérintettek Szigetmonostor, Pócsmegyer és Tahitótfalu önkormányzata, a helyi gazdálkodók, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága, a Fővárosi Vízművek, valamint a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. Kisebb mértékben érintett a Pilisi Parkerdő Zrt., valamint a települések lakossága.

Az interjúk alapján úgy tűnt, Szigetmonostor, Pócsmegyer és Tahitótfalu önkormányzata között együttműködő a kapcsolat. A Fővárosi Vízművek és az önkormányzatok között szintén gyakori és rendszeres a kapcsolattartás (a nemzeti park igazgatósága és a gazdálkodók is részesei ennek bizonyos mértékig). Ennek oka azonban nem a Natura 2000 kijelölés, hanem a vízbázis védelem okán fennálló közös érintettség. Mivel a települések viszonylag kicsik, a gazdálkodók között jó a kapcsolat, amint a DINPI-vel való kapcsolat is. A Pilisi Parkerdő Zrt.-vel a kapcsolat sokkal formálisabb, mivel az erdők lezárt területen fekszenek; mióta nincs munkatársa az erdésznek a Szentendrei-szigeten, azóta a kapcsolat tovább formalizálódott. Az érintettek között a Natura 2000 kapcsán csak kisebb konfliktusról kaptunk információt, és ez sem a Szigeti Homokok, hanem a partmenti Natura 2000 sávot érinti.

A Natura 2000 program nagyvonalakban ismert az érintettek körében, egyetlen interjúalanyaunk számára sem volt újdonság. A Natura 2000 mögött meghúzódó koncepció, illetve a területkijelölések mikéntje és a védendő értékek köre is ismert, és ezek iránt az információk iránt alapvető igény él az érintettekben. A legtöbb megkérdezett a Natura 2000 programhoz közvetlen előnyt nem kapcsol, annak ellenére, hogy a Szentendrei-sziget egyik fő vonzereje a szép környezet és az érintetlen természet, amivel a kérdezettek tisztában is vannak. Általánosságban tartanak attól, hogy a program újabb megkötéseket, szabályokat jelent, amint ezt a gazdálkodók is és az önkormányzatok is megtapasztalták. További aggodalom, hogy ezt a gyepterületekre járó kompenzáció nem képes ellentételezni. A gazdálkodás során a természetvédelmi szempontokat nem minden esetben veszik figyelembe; az intenzív legeltetés (túllegetetés), taposás, a nem megfelelő módszerekkel végzett cserjeirtás és a területek felhagyása egyaránt természetvédelmi problémákat okoz. A másik konfliktusokozó humán tevékenység az időszakos és illegális homok- és kavicsbányászat, valamint a folyópartok tisztítása, használata, a lovaglás, az illegális szemétkerítés. A Natura 2000 kapcsán növekvő idegenforgalomra vagy más gazdaságilag is érezhető haszonra nem számítanak. A környezet- és természetvédelemből fakadó előnyöket a kérdezettek a védett vízbázisokhoz kapcsolják. De ennek megítélése alapvetően vegyes, mivel ezt korlátozásként élik meg az érintettek.

Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az országos szinten érintett hatósági és területi kezelő szervekkel (mezőgazdasági, erdőgazdasági és vízgazdálkodási témában) a projekt felépítésének megfelelően a projekt vezetői konzultáltak, a kapcsolattartás e szervekkel a projekt során folyamatos. Az FVM-mel, az MgSzH Erdészeti Igazgatóságával és a VKKI által megbízott ÖKO Zrt.-vel tartott egyeztetéseket a II. negyedéves jelentésben dokumentáltuk részletesen. A helyi szinten érintett hatósági és területi kezelő szervekkel való egyeztetést beágyaztuk a területi kommunikációs folyamat menetébe. Az interjúk során egyeztettünk a falugazdász központtal, a vízügyi szervekkel és az erdőfelügyelővel, s amennyiben lehetőséget kaptunk rá, személyesen is felkerestük ezeket az érintetteket. Kiemelt figyelmet kapott az interjúzás során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársaival való egyeztetés: az eddigi tapasztalatok, nehézségek és a tervezett természetvédelmi beavatkozások alapos megismerése érdekében személyes találkozóra és több órás terepi bejárásra került sor a DINPI helyi munkatársaival, továbbá június folyamán ötletbörzét is szerveztünk az Igazgatóság kollégáinak bevonásával, ahol a Natura 2000 programhoz kapcsolódó anyagi kompenzációt kiegészítő lehetséges ösztönzőkről gondolkodtunk közösen.

EMLÉKEZTETŐ

a „NATURA 2000 területek fenntartásai tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” c. projekt keretében tartott
Natura 2000 ötletbörzéről a DINPI-nál
Budapest, Költő utca 21.
2009. július 6. 9:30-12:00

A találkozón részt vettek

Janata Károly	DINPI
Csihar László	DINPI
Baranyai Zsolt	DINPI
Csáky Péter	DINPI
Lelleiné Kovács Eszter	MTA-OBKI
Schneller Krisztián	VÁTI Kht.
Pataki György	SZIE KTI
Kalóczkai Ágnes	SZIE KTI
Megyesi Boldizsár	SZIE KTI

A találkozón elhangzottak összefoglalása

Megyesi Boldizsár köszöntötte az egybegyűlteket, ismertetve a rendezvény háttérét és célját, amelyen három fejlesztési terv részleges egyeztetése zajlott le. Ennek megfelelően a három terület szerint haladunk sorban.

Veregyházi medence Natura 2000 terület:

Csáky Péter: Egyik belterületi helyrajzi szám hiányzik: Szada 2500/47.

Kérdései:

1. Miért kell talajvizsgálat évente?
2. Puffer területeken, szántókon is kötelező ez, vagy azokon nem?

Lelleiné Kovács Eszter: az AKG alapján alakította ki ezt az előírást. Mivel a terület egy részén intenzív kertészeti kultúra található, ma precíz hatásvizsgálathoz szükséges a rendszeres talajvizsgálat, különösen a nitrogén és a foszfor tartalmat kell vizsgálni.

Kérdések ennek kapcsán:

- Ki fizeti ezt?
- Milyen egységekben kell végezni a talajvizsgálatot (táblánként, blokkonként)?
- Mely területeken, társulásokban kell ezt végezni (csak a láp területeken, gyepeken, honnan kell mintát venni?)

Megállapodás:

- azt kell leírni, hogy milyen gazdálkodás lenne a kívánatos, pld. az állattartás a gyepterületeken.
- A kaszálás jól tenne a területnek.
- Ha lesz N2000 támogatás, akkor fokozódni fog a művelés.

- A láp területeknek a vízszintemelés tenne jót, ezért érdemes lenne az árkok kotrását megszüntetni; ez ügyben a víztársulat is meg kell keresni.

Csáky Péter:

1. A tápanyag tartalom vizsgálatot racionalizálni kell, mivel szinte mind kívülről mosódik be a lapretekre.
2. Szárzúzást nem engedne a lápréteken, csak a kaszálást, és két hetet adna a széna behordására

Baranyai: erdő területen nem lehet legeltetni (ezt tehát ne tartalmazza a terv), de a tisztásokon igen, amint fás legelőkön is

- Homoki szántóra, és általában a területekre nem érdemes, tehát ne is kelljen éves terveket készíteni.

Baranyai: a program eleve szűkre szabja hogy mit mikor lehet csinálni? Jelenleg a gazda nem tud igazodni a szigorú szabályok miatt az időjárás változásaihoz. Ez akkor valósulhatna meg, ha a gazdáknak módja lenne folyamatosan egyeztetni a természetvédelmi szakemberekkel (örökkel), így értelmesebben lehetne tervezni a gazdálkodást. A falugazdász hálózat erre jelenleg nem valószínű, hogy alkalmas lenne, mivel főcélja a termelés támogatása.

- Téli sás kártékony, élőhely pusztító hatása van. Lápréteket, nádasokat tesz tönkre. „*Megeszi a nedves lápréteket*” / ha ez itt jelölő faj, akkor speciális kezelést igényel: egy részt ki kell jelölni, ahol meg lehet tartani.
- Homoki szántókon nem lehet és nem érdemes mezsgyét hagyni (nadrágszík parcellák) → elegendő megszabni, hogy mekkora területenként kell mezsgyét kialakítani.
- Legeltetni: csak birkával, (vagy nyúllal), szürke magyar marhával nem!!!
- Gyomirtás: invazív fajok (asclepia, etc) ellen lehet, hogy hagyni engedélyezni kellene a szer használatot, („csak a kapa nem elég”), szigorúan csepegés mentes technológiával, a vegyszer használat előírásait figyelembe véve.
- Nedves gyepek: angol, perje fűmagtermesztésből magától kialakul a jó gyepek, ha folyamatosan kaszálják, a tervezői javaslat, hogy a terület más részeiről származó kaszálékkal való takarás nem reális cél. Olyan fűmag keverék, amely hosszú életű fűből áll, nem jó, de a lucerna is jól bevált a visszagyepesítésben.
- Kiemelten fontos cél lenne: a homoki gyepek kaszálása.

Erdők:

- A jelenlegi különböző telepített erdőket termeljék le, azt követően pedig őshonos fajokkal történjen az újratelepítés (tápanyag utánpótlás legfeljebb a homoki szántókon lehetséges, ha ez indokolt)
- Erdősítés illetve újratelepítés esetén talaj előkészítés ne engedélyezett, kivétel a gyökér szaggatást újratelepítés esetén.
- (Kérdés: Akácos esetén mit lehet tenni ebben az esetben, ugyanígy nemes nyár, celtis, fenyő sem lesz telepíthető mélyszántás nélkül – merül fel a konzultáción.)
- A fasorokban, facsoportokban az őshonos fafajok telepítését támogatni kell. Nem kötelező a telepített idegen-fajok lecserélése, de azt támogatni kell, különösen ha egy gazdálkodó hajlandó kocsányos tölgyet telepíteni.
- Égetni még engedéllyel se lehessen (őszi kikerics miatt).
- Gépi megközelítés tilalma – a terv szerint.

Baranyai Zsolt: Ezzel szemben, mivel ez nem megvalósítható kijelölt utakon engedélyezni kell a gépi megközelítést és az égetést is, november 1 és március 1. között. Ennek az ellenőrzése nehéz, de elvileg van rá protokoll (lásd Csévharaszi LIFE program). Kérdés, hogy van-e erre kapacitása a természetvédelemnek?

- Holt fák jelenléte, leltára: nem feltétlen kell évente, elég ötévente, főleg tölgyesekben a program elején és végén.
- Újulat kérdése: ez igazából csak tölgyesekben lenne érdekes, de az gyakorlatilag nincsen. Ugyanígy a gazdálkodási mód váltás sem reális elvárás jelenleg.
- Termőhelynek megfelelő őshonos fafajjal történjen erdőtelepítés.
- Ne legyenek nagy területű tarvágások, intenzív erdőgazdálkodás.

Érintettek:

Pataki György: volt-e egyeztetés a terület használókkal? Válasz: nem, de kapcsolatban vannak (jobbára konfliktusok miatt a Szada Park Kft. –vel, a szadai, mogyoródi, veresegyházi önkormányzattal, néha magánszemélyekkel, vízgazdálkodási társulattal (annyit ért el a DINPI, hogy a védett területen nem kotorták az árkokat.)

Pataki György: érdemes-e a helyieket bevonni az egyeztetésbe?

Válasz: ha lehet, akkor igen (ahol elérhetőek a tulajdonosok, ott érdemes).

Baranyai: az a kérdés ki akar gazdálkodni?

Szada határában a szántók tulajdonosait érdemes lenne megkeresni.

Mogyoród 051/2 melegkedvelő tölgyes és homoki gyep, nagyon értékes, de nincs benne a Natura 2000 kijelölésben.

Zámolyi medence Natura 2000 terület

Nem tárgyaltuk részletesen.

Velencei hegység Natura 2000 terület

A korábbi ismeretekhez, illetve a kommunikációs tervben foglaltakhoz képest új információ nem hangzott el.

Lajoskomáromi löszvölgyek Natura 2000 terület

A korábbi ismeretekhez, illetve a kommunikációs tervben foglaltakhoz képest új információ nem hangzott el.

Az emlékeztetőt összeállította: Megyesi Boldizsár

DINPI

Telenet i/v

2009. február 6.

Javitsa Károly	DINPIg	0630-663-4621	Javitsa Károly
Kardoskai Agnes	SZIE - KTI	06-20-488-3567	Kardoskai Agn
Schneller Krisztián	VAT Kft	06 30 4506042	Schneller Krisztián
Pataki György	SZIE KTI	06 30 3486659	Pataki György
Lelkeiné Kovács Eszter	MTA ÖBK	0670 5313102	Lelkeiné Kovács Eszter
MECSEI BOLDIZSAR	PHIEKTI	0670 375-1669	Mecsei Boldizsár
Csikó Gábor	DINPIg	0630 6634-672	Csikó Gábor
Csikó Péter	DINPIg.	0630 6634653	Csikó Péter
Boranyai Zoltán	DINPIg	0630 663 4637	Boranyai Zoltán

EMLÉKEZTETŐ
**A Szigeti Homokok Natura 2000 területre készülő fenntartási terv egyeztető
fórumáról**

Időpont: 2009.08.26. 17 óra

Helyszín: Szigetmonostor Község Önkormányzata (Szigetmonostor, Fő u. 26.)

A jegyzőkönyvet készítette: Kelemen Eszter és Gergely Márta és Megyesi Boldizsár (SZIE-KTI).

Résztevők:

Szabó Csilla, Pilisi Parkerdő Zrt.

Csépányi Péter Pilisi Parkerdő Zrt.

Borda Sándor Szentendrei-sziget Vadásztársaság

Tóth Kinga, Fővárosi Vízművek Zrt.

Dömény József Fővárosi Vízművek Zrt.

Nagyházi Miklós gazdálkodó

Kohleb Norbert gazdálkodó

Kohleb Ottó gazdálkodó

Losonczy Bálint gazdálkodó

Palotai Ferenc gazdálkodó

Molnár Zsolt, polgármester, Szigetmonostor

Ágoston György, Kék Duna Szövetkezet

Szalai Levente, Gézáné Kék Duna Szövetkezet

Szente László, gazdálkodó

Dr. Magyar Gábor, gazdálkodó

Podmaniczky László, SZIE-KTI

Kelemen Eszter, SZIE-KTI

Gergely Márta, SZIE-KTI

Marticsek József, MME

Faragóné Huszár Szilvia, VÁTI Nonprofit Kft.

Megyesi Boldizsár, SZIE-KTI

Megyesi Boldizsár köszöntötte a résztvevőket, és megnyitotta a fórumot. A fórum célja, hogy a Szigeti-homokok Natura 2000 terület érintett gazdálkodói, önkormányzatai, lakosai, a terület további kezelői a fenntartási tervről kialakult véleményüket, észrevételeiket a tervezőkkel személyes találkozó során megvitassák. A fórumon elhangzott javaslatok rendszerezve, a jegyzőkönyv végén találhatóak, amint az észrevételekre adott válaszok egy része is.

Az egyeztető fórum a „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” c. Tervezési munka része, amely projektet a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium megbízásából végzi a SZIE-KTI, a VÁTI Non-profit Kft. és a Acrida Bt.

Bevezető előadások, hozzászólások:

Faragóné Huszár Szilvia (VÁTI Kht.) ismertette a Natura 2000 jogszabályi háttérét, a projekt célkitűzéseit, annak tartalmát, várható kimenetelét. Bemutatta továbbá a fenntartási tervek készítésének folyamatát, illetve a projekt során vizsgált Natura 2000 mintaterületek kijelölésének szempontjait.

Az egyik helyi polgármester felvetette, hogy a terv írásbeli véleményezésére adott szeptember 15-i határidő túlságosan szoros, szükség volna a határidő meghosszabbítására. Továbbá reményét fejezte ki, hogy a fórumon elhangzó, illetve az írásos visszajelzésekben megfogalmazott javaslatokat a tervezők figyelembe fogják venni a terv átdolgozásánál.

Kenyeres Zoltán természetvédelmi szakértő előadásában bemutatta a Szigeti-homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület kiemelkedő természeti értékeit és azok megőrzésének legfontosabb szempontjait. Három erősen elkülönülő területből áll a Szigeti-homokok Natura 2000 terület. A homoki élőhelyek és életközösségek elsősorban az alapkőzet miatt sérülékenyek, kitéttek a felszínbolygatásnak, a taposásnak és az inváziós fajok terjedésének. A természetes és természet-közi élőhelyek mára jelentős mértékben visszaszorultak, a természetvédelmi szempontból jelentős nyílt és zárt homokpusztagyepet pedig különösen veszélyeztetik az inváziós fajok gyors terjedése. A fás területek nagy része akácos, amelyek átalakítása csak jelentős költségek révén, s az őket körülvevő gyepek zavarásával volna lehetséges. A terület mindezek ellenére jelentős természetvédelmi értékekkel bír. Élőhely szintű értékek találhatók a pannon-homoki gyepek és puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, valamint láperdők formájában. A faj szintű értékek közül kiemelkedik többek között a homoki vértő, a kései szegfű, a csikófark, továbbá a tarka sztyeppplejtőskáka, a szarvasbogár, a magyar futrinka, vagy a gyurgyalag. A kezelési javaslatok a gyepterületek vonatkozásában elsősorban a sérülékeny gyepek háborítatlanságára, a gyomosodó gyepek kaszálására és legeltetésére terjednek ki, míg a fás területek esetében a nem őshonos állományok lecserélését célozzák meg.

Podmaniczky László (SZIE) a fenntartási terv felépítését és tartalmát mutatta be röviden, majd részletesen ismertette a tervben megfogalmazott kezelési javaslatokat. A projekt egyik fontos céljaként az érintettek minél szélesebb körének bevonását jelölte meg, mivel a helyben élők, gazdálkodók tevékeny segítsége nélkül a természetvédelmi célok nem valósíthatók meg. Kiemelte, hogy a bemutatott kezelési javaslatok, a készülő fenntartási tervek még csak tervezetnek tekinthetők, a jövőben (várhatóan 2013-tól) válhatnak programmá, mindaddig azonban nem jelentenek a meglévő előírásokon felül kötelezettségeket a gazdák számára. A fenntartási terv életbe lépésének az is feltétele, hogy nemzeti, vagy EU forrásból kompenzációt tudjanak biztosítani a gazdálkodóknak a előírások betartásáért. Az 1698/2005 EC rendelet 38. §-a értelmében ugyanis kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelem kiesés mértékéig. A rendeleti alap tehát biztosított, a jövőbeni feladatot a megfelelő forrás megtalálása jelenti. A fenntartási terv jelenlegi változata 12 egymástól eltérő kezelési egységet állapít meg a Szigeti Homokok Natura 2000 területre. A kezelési egység olyan területeket jelent, amelyek egységes kezelése indokolt, s az előírások tekintetében nem térnek el egymástól. A fenntartási tervek jelenlegi formájukban az agrár-környezetgazdálkodási program logikája szerint épülnek fel, így

tartalmaznak kötelező előírásokat, választható előírásokat, valamint komplex, az élőhelyek fejlesztésére irányuló lehetőségeket. A Natura 2000 program egész struktúráját legjobban az Érzékeny Természeti Területek támogatási rendszeréhez lehetne hasonlítani, bár Natura 2000 programban a vállalt EU-s kötelezettség miatt több az előírás, kötöttség.

Marticsek József (MME) hozzátette, hogy a jelenlegi rendeletek és a fenntartási terv tervezett kezelési javaslatai között ellentétek lehetnek, de ennek orvoslása a jövőben meg fog történni. Hangsúlyozta a fenntartási terv előnyét az általános rendeletekkel szemben. A fenntartási terv ugyanis területspecifikus vagyis figyelembe veszi a terület speciális adottságait. A projekt célja egy Natura 2000 program előkészítése, így a fenntartási tervek csak a program elindulása után lesznek kötelezőek, illetve választhatók, a program indulása pedig a források rendelkezésre állásától függ.

Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője először általános észrevételeket tett a terv kapcsán. Fontosnak tartják, hogy ha a most készülő fenntartási terv még csak javaslat, akkor ez a fenntartási terv szövegében is így legyen megfogalmazva, a tervet olvasva ugyanis az olvasó számára kötelező érvényűnek tűnnek a megfogalmazott előírások. Érdemes lenne a fenntartási tervben is megjegyezni, hogy az előírások csak akkor lépnek életbe, ha a programszinten, jogszabály által is bevezetik a terveket.

További általános észrevétel, hogy a Szigeti-Homokok fenntartási terv tervezete sok olyan erdőkre vonatkozó javaslatot tartalmaz, amely más, erdőkre vonatkozó rendeletekben, is benne foglaltatnak. Ezek a rendeletek ugyanakkor változnak, s előfordulhat, hogy nem a legfrissebb előírásokat veszi át a terv. Emiatt logikusabb volna, ha az előírások szövszerinti átvétele helyett az adott kezelési egységnél az adott rendeletre vagy más mérvadó jogszabályra hivatkozna a terv, amelyből a vonatkozó előírásokat átvenni javasolja. A fenntartási terven elegendő lenne az ezeken túlmutató megállapításokat, előírásokat megfogalmazni.

Podmaniczky László válaszként elmondta, hogy a tervben jelenleg szereplő előírások közül az válik kötelezővé, ami a tervezés fázisából a program fázisába lép, itt viszont még nem tart a projekt.

Marticsek József (MME) megerősítette, hogy csak akkor válhatnak kötelezővé (választhatóvá) a fenntartási tervben megfogalmazott kezelési javaslatok, ha a kompenzáció forrása is biztosított. A különböző egyéb erdő-gazdálkodásra vonatkozó előírásokkal harmonizált tervet kíván alkotni a konzorcium, ezért vannak átfedések, valóban ahivatkozások használata lehet, hogy szerncsésebb lenne.

A Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője ezután konkrét előírásokra mutatott rá, amelyek jelenlegi formájukban nem betarthatók. Pl. a terv előírja, hogy fakitermelés esetében a közelítő nyom nem lehet 10 cm-nél mélyebb (erre vonatkozó kezelési javaslat nem található), ez az előírás azonban homokos talajon nem betartható. Visszaulva az előző témára (a fenntartási terv olyan előírásokat tartalmazzon, amit más rendeletek nem szabályoznak), felmerült, hogy azért is praktikus volna a különböző tájhasználati szabályok közötti átfedés minimalizálása, mert így nagyobb összegű támogatást lehetne felvennie a tájhasználóknak. Pl. jelenleg az AKG és a Natura 2000 támogatás gyepterületeken átfed. Így aki mindkettő támogatást igényelte, az megkapja a Natura támogatást, de az AKG összegét annyiival csökkentik, amennyi a Naturás kifizetés (tehát a támogatások kiütik egymást). Ezeket a visszasságokat elkerülendő volna érdemes az előírások közötti átfedést csökkenteni.

Marticsek József (MME) elmondta, hogy az előírásokat három csoportra lehet osztani: kötelező (a szinten tartás érdekében mindenki számára betartandó) előírások, a választható (a terület állapotának javítását szolgáló, nem kötelező) előírások, valamint a komplex fejlesztési, terület-átalakítási előírások (pl. élőhelyrekonstrukció), a gazdálkodáshoz lehet tehát igazítani a kezeléseket, amelyekhez igazodik a kompenzáció is.

Marticsek József és Podmaniczky László válaszukban kifejtették, hogy a későbbiekben, amikor az AKG-s programokhoz hasonló formában megjelenik egy Natura 2000 program, a fenntartási tervben foglalt kezelési előírásokat és a többi vonatkozó előírás rendszert harmonizálni fogják az illetékes szervek. Az alapot szántó és gyepek esetében az agrár-környezetgazdálkodási program, erdők esetében pedig a erdő környezetvédelmi program jelentené, amelynek megjelenése az ősszel várható.

Gazdálkodó1 elmondta, hogy a gyepek kialakulásában közrejátszott a legeltetés, ezért ha azzal felhagyunk, illetve megváltoztatjuk az addigi művelésmódot, akkor biztos, hogy tönkremennek. Legeltetés hiányában megindul a cserjésedés, vagy a megnőtt biomassza miatt berohad a fű és csökken a fajszám, vagy a kaszálás miatt csökken a területen maradó tápanyag, s szintén csökken a fajszám. Ezért a legeltetést látja az egyetlen kivezető megoldásnak, s a külterjes gazdálkodásban bízik.

Kenyeres Zoltán válaszként megjegyezte, hogy a legtöbb kezelési egység esetében a legeltetés kívánatos kezelési mód, csupán a legérzékenyebb gyepeken szükséges az érintetlenség biztosítása.

Gazdálkodó2 jónak, logikusnak tartja a fenntartási tervet, a kezelési javaslatokat, de megjegyezte, hogy a helyrajzi számok hibásak, nem beazonosíthatóak. Olyan listát szeretne kézhez kapni, amely falunként felsorolja a Natura 2000 hatálya alá tartozó helyrajzi számokat, s térképen is megjeleníti, hogy mely helyrajzi szám milyen előírások alá esik. Továbbá nem tartja logikusnak utak szerepeltetését a Natura 2000 területek között. A szemléltetés kedvéért példát is mondott. Csőtörés esetén a vízűgyes szakemberek nem fognak a területi korlátozásokkal (Natura 2000 rendelet) törődni, hanem megjavítják a hibát, akár a terület rongálásával is. A művelésből kivont területek Natura 2000 területekké nyilvánítását sem tartja ésszerűnek. Fontosnak tartaná a helyrajzi számok, területek tisztázását, mert nem tudják, hogy miről beszélnek, melyik területre vonatkoznak a kezelési előírások.

Másik fontos dolog, amire a terv bevezetése előtt figyelmet kell fordítani, az az előírások összehangolása más futó programokkal. Jelenleg ugyanis a már hatályban lévő előírások között sincs összhang (pl. a DINPI elvárásai, az AKG program, a SAPS vagy a Natura 2000 gyepekre vonatkozó előírások között). A fennálló ellentmondások miatt a gazdálkodók könnyen kerülhetnek olyan helyzetbe, hogy a különböző programokat ellenőrző hatóságok megbüntetik őket (pl. a támogatási összeg kimerülése miatt elmaradt cserjeirtás esetében, vagy a gyepek kaszálása miatt).

Podmaniczky László elmondta, hogy tudnak az anomáliákról a helyrajzi számok vonatkozásában, s a kijelölés pontosítása a konzorciumnak is érdeke. A konzorcium a KvVM-től mint megbízótól a legfrissebb helyrajzi számos listával dolgozott. Sajnos az előírások helyrajzi számokra való átültetése technikai okok miatt (nincs megfelelő helyrajzi számos fedvény) nem megoldható. A különböző programok és a Natura 2000 előírások közti ellentmondásokkal kapcsolatban törekednek az átfedések kiszűrésére fog születni a jövőben. Végső célként az fogalmazható meg, hogy a Natura 2000 területeken a fenntartási tervben szereplő előírások jelentsék az alapot, s minden egyéb támogatási program erre az alapra épüljön. A jelen egyeztető fórum célja azonban – az előírások harmonizálása helyett – az, hogy elfogadott kezelési javaslatok szülessenek, mert a program fázisban már nem lesz, nem lehet ellentmondás.

A Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője javasolta, hogy az AKG lehetne az alap, s arra plusz vállalásként (plusz támogatásért), piramis-szerűen épülhetne a Natura 2000 fenntartási terv. A tervben pedig nem szabad ugyanazt megfogalmazni, mint amit a hasonló programok előírnak.

Marticsek József (MME) A Natura 2000 területen gazdálkodók elényben részesülnek, ha belépnek az AKG-ba, mert ezeken a területeken érdemesebb finanszírozni ilyen jellegű programokat. Ez jelenleg is így van, és valószínűleg így is fog maradni.

Az egyik érintett önkormányzat munkatársa érdeklődött, hogy figyelembe vették-e a helyi rendezési tervet.

Faragóné Huszár Szilvia kifejtette, hogy a rendezési terveket a tervezés során figyelembe vették. A Natura 2000 a hatályos rendezési terveket nem írja felül, ellenben ha új rendezési terv születik valamely településen, abban figyelembe kell venni az időközben kijelölt Natura 2000 területeket, és a kijelöléssel járó korlátokat (pl. beépítési tilalom).

Az egyik résztvevő megkérdezte, hogy a beszélgetést rögzíti-e valaki. További kérdésként merült fel, hogy a mintaterületek között, amelyeken jelenleg tervezés folyik, van-e ártéri terület.

Megyesi Boldizsár megnyugtatta a kérdezőt, hogy két diktafon veszi a beszélgetést, s írásbeli jegyzőkönyv is készül az elhangzottakról. A 20 kijelölt mintaterület között igazi ártéri terület nincsen, csak vizes területek (pl. Alsó-Zala-völgy).

A **Pilisi Parkerdő képviselője** bizonytalanságát fejezte ki a Natura 2000 fenntartási tervvel kapcsolatban, ugyanis a tervek nincsenek bekapcsolva a "rendszerbe", s egyelőre nem látható, hogyan viszonyul a terv a többi előíráshoz, rendelethez.

Szigetmonostoron folyamatosan készítik a körzeti erdőtervet és bárhogyan is alakul a fenntartási terv sorsa, elmondása alapján annak az előírásait kell a gazdálkodóknak betartani.

Ismét elmondta, hogy a fenntartási tervben lévő, erdőkre vonatkozó tervezett kezelési javaslatok nem adnak újat a gazdálkodónak, ugyanazt tartalmazza, mint a "erdőrendelet", az előírásokat pedig a körzeti erdőterv állapítja meg.

Marticsék József (MME) hangsúlyozta, hogy a fenntartási terv esetében egyelőre csak javaslatról van szó, amely csak azután válhat programmá, ha be tud ágyazódni a területhasználatot és támogatásokat szabályozó uralkodó eljárásrendbe. A különböző előírásokat jogszabály fogja összekapcsolni, s mivel a fenntartási tervekről ilyen jogszabály még nem született, nem lehet jelen pillanatban megmondani, mi lesz a viszony a különböző szabályozások között.

Podmaniczky László hozzátette, hogy az MgSzH Erdészeti Osztályától a 20 mintaterületre vonatkozó erdészeti üzemterveket megkapta a konzorcium, s igyekezett azokat a tervezés során figyelembe venni.

A **Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője** külön megbeszélést javasolt egy későbbi időpontban, amikor elkészül a friss üzemterv, hogy a friss adatok alapján pontról pontra beszélhessék át és aktualizálhassák a fenntartási tervben szereplő előírásokat.

Az egyes előírások véleményezése:

Még az előírások részletes megvitatása előtt felmerült a helyi érintettek részéről az igény egy nagyobb felbontású térkép iránt, a fenntartási tervben szereplő térkép ugyanis túl kicsi ahhoz, hogy be lehessen azonosítani az egyes kezelési egységeket. Szintén szeretnének az élőhelytérképből (az értékes területeket elhelyezkedését, koncentrációját mutató térképekről) kapni egy példányt.

Egy helyi érintett kérdezi, hogy lehet-e helyrajzi számos térképhez rendelni a kezelési egységeket és az előírásokat. Jelenleg ugyanis probléma, hogy a fórumon résztvevők nem tudják a területüket beazonosítani, mert nincs helyrajzi szám társítva hozzá. Mások hozzátesszik (Losonczi), hogy az is nagy segítség volna, ha MEPAR blokkokra lehetne vetíteni a kezelési egységeket.

KE-1 Az egyik érintett önkormányzat részéről elhangzott, hogy az önkormányzat elsősorban utak kapcsán érintett, így számukra az előírások nem okoznak különösebb problémát.

KE-2

A helyi érintettek furcsának találják, hogy lábon állva kell hagyni az akácot elszáradni a vegyszeres kezelés után.

Kenyeres Zoltán kifejtette, hogy ezt az indokolja, hogy a sérülékeny homokfelszínt minél kisebb mértékben zavarják a fák kivágásával és elszállításával. Ráadásul az akác kivágása esetén nem kerülhető el a sarjadzás, amivel még nagyobb területre terjed ki a nem kívánatos faj, mint az eredeti állománya volt.

Gazdálkodó4 kérdésként vetette fel, hogy az érintett területeken mennyi ideig tartana a legeltetési tilalom.

Podmaniczky László válaszában kifejtette, hogy a fenntartási tervek rendszeresen (várhatóan 6 évente) felülvizsgálatra kerülnek, amelynek során az előírások is változhatnak a terület akkori állapotának megfelelően. Azt azonban jelenleg nem lehet megmondani, hogy a legeltetési tilalom meddig maradna meg.

Marticsék József hozzátette, hogy a fenntartási tervekhez kapcsolódó monitoring tevékenységnek éppen emiatt – az előírások felülbírálnak a kapcsán – lehet igen fontos szerepe a jövőben.

Gazdálkodó5 (Kék Duna Szöv) jelzi, hogy ha legeltetési tilalmat vezetnek be bármely területen, az a terület a gazdálkodó számára teljesen értéktelenné válik.

Gazdálkodó4 (Kohlheb) felveti, hogy nem érti, hogy miért nem lehet egyes gyepterületeken legeltetni, miközben cross-motorosok és kvadosok büntetlenül zavarják az élőhelyet. Gazdálkodó2 hozzátette, hogy a kvadosok és a cross-motorosok ellen semmilyen eszközzel nem tudnak védekezni, s nem tudják őket a területről kitiltani. Gazdálkodó4 megjegyezte továbbá, hogy legeltetés nélkül a terület teljesen elvadulhat, becserjésedhet szerinte. Ugyanakkor a meglévő térkép alapján továbbra sem teljesen világos, mely területekre vonatkozna a legeltetési tilalom. Kéri a projekt szakembereit, hogy együtt tartsanak egy terepbejárást, s a területet bejárva beszéljék végig az előírásokat. A jelenlévők közül többen jelezték csatlakozási szándékukat.

Kenyeres Zoltán jelezte, hogy legeltetési tilalmat a legérzékenyebb, s egyben legértékesebb gyepekre javasol csak a terv, amelyek a volt katonai terület környékén találhatók.

A helyi érintettek jelezték, hogy mely helyrajzi számoknál tartják problémásnak a Natura 2000 terület kijelölését: Tahitótfaluban a 103/20, 110 hrsz-ek esetében, Pócsmegyerén pedig a 037/5, 038 (út), 040/2 (kivett terület), 040/3 (kivett terület), 040 ilyen nem lehet, 041 egy része művelésből kivett, 045 (út), 047 (út) hrsz-ek esetében.

Az egyik érintett önkormányzat munkatársa felvetette, hogy a GY21 előírás nem üti-e a területalapú támogatás feltételeit.

Marticsék József válaszában leszögezi, hogy egyeztetni foigják a többi rendelettel a fenntartási terv előírásait.

Végül megállapodás született, hogy a tervező a gazdálkodókkal közösen bejárja a területet, s megbeszéli az előírásokat a terepszemle során.

Az egyik érintett önkormányzat munkatársa (polgármester) felvetette, hogy az előírásokkal jelenlegi formájukban az a probléma, hogy a számonkérés oldaláról közelítenek a tájhasználat szabályozásához, s nem az előírások betartásának ösztönzését, díjazását tartják szem előtt.

KE-3

Problémás a juh legeltetéséhez kapcsolódó előírás (GY66). A gazdálkodók javasolják, hogy lóval is lehessen a területet legeltetni.

Podmaniczky László szerint a lóval történő legeltetés felvehető az előírások közé.

KE-4

Nincs különösebb probléma az itt szereplő előírásokkal.

KE-5

Gazdálkodó4 felvetette, hogy a galagonya cserjések miatt részesülnek előnyben a legelőhöz képest ezen a kezelési egységen. Javasolja, hogy cserjeirtás után lehessen legeltetni a területet, ahogyan más területein ő maga is teszi a NPI kérésére.

Az egyik érintett önkormányzat munkatársa megjegyezte, hogy az érintett gazdálkodó legelői nem a KE-5-ös kezelési egységbe tartoznak, ezért kéri tőle a NPI, hogy irtsa a cserjét.

Gazdálkodó4 válaszul megjegyezte, hogy szerinte a KE-2 kezelési egység semmiben sem különbözik a többitől, nem érti, ha másutt lehet legeltetni, akkor ott miért nem. Ez indokolja azt is, hogy közös terepszemlélt tartsanak az előírások véglegesítése előtt.

Podmaniczky László megnyugtatta az egybegyűlteket, hogy még nincs elkésve a javaslatok módosításával senki, a tervezési folyamat még nem zárul le.

KE-6

Gazdálkodó2 jelezte, hogy az AKG programban legeltetni csak június 15 után lehet, ami ellentétben áll az itt megfogalmazott előírással (GY69). Kérdésként merül fel, hogy ilyen esetben melyik szabályt kell betartani.

Marticsék József válaszában hangsúlyozta, hogy a fenntartási terv még nem lép életbe, s csak úgy fogják hatályba helyezni, hogy az ilyen átfedéseket és ütközéseket kiszűrik.

Gazdálkodó2 megjegyezte, hogy javasolja a juh mellett a lóval való legeltetést is a kezelési egységen. Kenyeres Zoltán elfogadta a javaslatot.

KE-7

Nem érkezett javaslat vagy ellenvetés.

KE-8, KE-9, KE-10, KE-11

Az erdős területekre vonatkozó előírásokat a konzorcium tagjai későbbi időpontban – a most készülő üzemterv véglegesítése után – fogják egyeztetni a Pilisi Parkerdő Zrt. munkatársaival.

KE-12

A szántókra vonatkozó előírások kapcsán nem érkezett javaslat vagy ellenvetés.

A **Szigetmonostori Vadásztársaság** képviselője elmondta, hogy a vadeltartó képesség miatt mindenképpen jónak tartaná a fenntartási tervek megvalósulását. Láttá ugyanis, hogyan ment tönkre a sziget egyik fele, a másik pedig hogyan javult. A sziget azon része, mely a nemzeti park gondozása alatt áll, sokkal rosszabb állapotban van, mint ami jelenleg nem védett. Ez a legeltetésnek és az időnkénti égetésnek köszönhető, amely egyértelmű javulást hozott az országos védelem alatt nem álló területeken.

Kérdést intézett a Fővárosi Vízművek Zrt-hez a vízvédelmi területeken kialakított tájidegen kerítések kapcsán. Több helyi érintett is egyetért abban, hogy a korábbi természetes, cserjéből kialakított sövény sokkal áthatolhatatlanabb volt, s számos állatnak nyújtott búvóhelyet, ellenben a most felépített kerítés előnyeit nem látják.

Fővárosi Vízművek Zrt. képviselője elmondta, hogy a kerítésépítés kapcsán a társaság képviseletében jelenlévők sajnos nem illetékesek. A fenntartási tervben szereplő – különösen a szántókhoz kapcsolódó – előírásokhoz hozzátette, hogy vízbázisvédelemhez környezetkímélő növényvédőszer használata szükséges, a mezőgazdasággal foglalkozók között a kíméletes mezőgazdasági technológiák népszerűsítése is kívánatos.

Megyesi Boldizsár lezárta a fórumot, megköszönte a részvételt.

FELJEGYZÉS

A mai napon terepbejárást tartottunk a Szigeti Homokok Natura 2000 területéhez tartozó Szigetmonostor 085/2 hrsz, KE 2 kezelési egységhez tartozó élőhely-foltján.

A résztvevők kölcsönösen és teljes körűen megismerték egymás területkezeléssel kapcsolatos álláspontját.

Jelen Feljegyzés 1 eredeti példányban készült.

Jelenlévők:

Név	Aláírás	Elérhetőség
D'KOHLEBÖTÖ	<i>[Handwritten signature]</i>	203305145
KENYERES ZOLTÁN	<i>[Handwritten signature]</i>	20/3489345

2016
Csongrád
Pannónia
32.

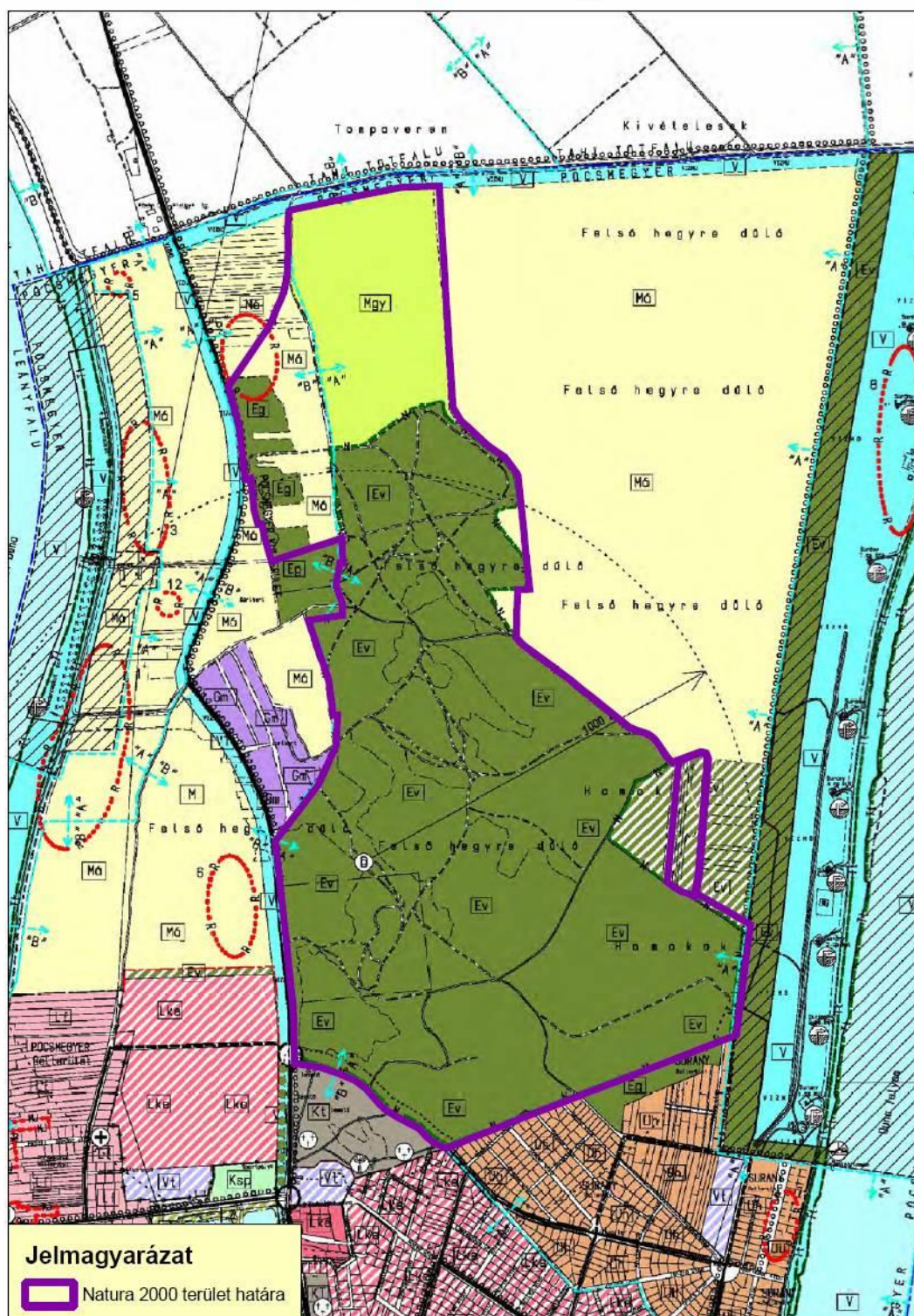
Megjegyzések:

A fentartási javaslat a hőmérséklet módosul: Kizárólag legeltetés
történi használat. Türelmetes tilos. A legeltetés során a domborzatot,
árvíznyomok gyepesítését követi.

Szigetmonostor, 2009. szeptember 11.

Az érintett település településszerkezeti terve

A Natura 2000 lehatárolás elhelyezkedése Pócsmegyer településszerkezeti tervén

A Natura 2000 lehatárolás elhelyezkedése Tahitótfalu településszerkezeti tervén

A fenntartási terv véleményezése

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. kormányrendelet szerint érintett véleményezők

Sor-szám	Elő-írás/Téma	Natura 2000 terület	Kezelési egység	Véleményező szervezet	Vélemény-azonosító	Kivonatos vélemény	Vélemény- módja L:levél F:fórum @:email
118.		Szigeti homok		Fővárosi Vízművek Zrt.	/1	A Szigeti homok Natura 2000 terület fenntartási tervéhez kapcsolódóan kérjük mérlegelni annak a lehetőségét, hogy a Szigeti homok Natura 2000 területeken, tekintettel a vízbázis védőterületekre (hidrogeológiai "A" és "B") a környezetkímélő növényvédő-szerek használata belekerüljön a tervbe.	L
132.		Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/1	A területen nincs Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyes, a fenntartási terv 3.2.1. fejezetében sem szerepel. Nincsen megemlítve: erdőterületen az illetékes I. fokú erdészeti hatóság: Fővárosi és Pest Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatóság. A tervezési és egyéb előírások fejezet B) pontjában tévesen az 1996. évi LIV. Tv-re hivatkoznak a jogszabályok között. Az új törvény 2009. évi XXXVII. Tv	L
133.	E06, E07, E08, E11, E18, E28, E34, E35, E52, E53, E54, E55	Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/2	Az erdészeti politikával és az érvényes erdészeti hatósági előírásokkal összhangban van.	L
134.	E02, E03,	Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági	140/3	Az erdőtvény eltérő módon szabályozza,	L

	E04, E05, E12, E17, E22, E32, E37, E38, E41, E47, E77			Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság		ellentétes szabályozó fenntartási terv szinten nem lehetséges.	
135.	E09, E10, E13-15, E16, E20, E21, E23, E24-27, E29, E39, E40, E42-46, E48, E49, E50, E56, E59-65, E70- 78	Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/4	Előírások csak akkor tehetők, ha az alábbi feltételek együttesen teljesülnek: - az érvényes szabályzókkal összhang- ban vannak - a terület kezelője azt önként vállalja - a felmerülő többletköltségeket a ke- zelőnek megtéríti - E19: 100m (Tvt.) - E30: erdőterületen nincsen erdőtele- pítés - E41: erdészeti termőhelyfeltárás alapján - E44: ha a megfelelő záródás magtar- tása engedi Az erdészeti hatóság nem tud egyetérteni a tarvágás és a teljes talajelőkészítés tiltásával.	L
136.		Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/5	A 3.2. Kezelési javaslatok fejezetben az er- dőgazdálkodás gyakorlatának gyökeres meg- változtatására olyan tiltások fogalmazódtak meg, amelyeknek nincs jogszabályi alapja és elemeiben az Evt. Rendelkezéseivel ellentétes, szakmailag nem megalapozott.	L
137.	E10	Szigeti homok	KE8	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/6	Az erdészeti hatóság által támogatható, de eltérő az Országos Erdőállomány Adattárban, Körzeti Erdőtervben foglalt előírás (pl. vég- használat) esetén nem tartható.	L
138.	E37	Szigeti homok	KE8	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/7	Az erdészeti hatóság által támogatható, az új Etv a hivatkozott helyen nem tárgyalja a kér- dést.	L
139.	E73	Szigeti homok	KE8	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/8	Az Evt. 7. § (1) bekezdés a-c pontjainak meg- felelően erdőtársulások esetén támogatható, azonban az Evt. 7. § (1) bekezdés d-f pontjá- nak megfelelő erdőtársulások esetén nem	L

						tudja támogatni az erdészeti hatóság. Az erdőgazdálkodás faállomány-típusoktól függően lehet vágásos ill. szálaló, amelyeknek megválasztása az erdőgazdálkodó joga, az erdészeti hatóság csak javaslattal élhet.	
140.	E04	Szigeti homok	KE9	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/9	Védett területen az NPI-vel egyeztetett helyen, nem védett Natura 2000 területen nem kell egyeztetni NPI-vel, nincs jogszabályi háttére.	L
141.	E43	Szigeti homok	KE9	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/10	Szerkezetátalakításra nem lehet kényszeríteni a gazdálkodót. Ahol akác állomány található az nem jelölő társulása és nem élőhelye a Natura 2000 területnek. Kezelése az Országos Erdőállomány Adattárban foglalt előírás szerint.	L
142.	E48	Szigeti homok	KE9	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/11	Jelen állapotban semmilyen életközösséget nem lehet fenntartani. Kezelése az Országos Erdőállomány Adattárban foglalt előírás szerint.	L
143.	E04	Szigeti homok	KE10	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/12	Védett területen az NPI-vel egyeztetett helyen, nem védett Natura 2000 területen nem kell egyeztetni NPI-vel, nincs jogszabályi háttére	L
144.	E39	Szigeti homok	KE10	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/13	Amennyiben az Országos Erdőállomány Adattárban foglalt előírás is ez.	L
145.	E40	Szigeti homok	KE10	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/14	Szerkezetátalakításra nem lehet kényszeríteni a gazdálkodót. Ahol nemesnyár, fekete fenyő, erdei fenyő vagy akác állomány található az nem jelölő társulása és nem élőhelye a Natura 2000 területnek. Kezelése az Országos Erdőállomány Adattárban foglalt előírás szerint.	L
146.	E65	Szigeti homok	KE10	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/15	Az Erdészeti hatóság műszaki átvétel során ellenőrzi a visszamaradó állomány minőségét és erdőterületen mint talajvédelmi hatóság az erdő talajának megfelelő állapotát.	L
147.	E04	Szigeti homok	KE11	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/16	Védett területen az NPI-vel egyeztetett helyen, nem védett Natura 2000 területen nem kell egyeztetni NPI-vel, nincs jogszabályi háttére	L
148.	E10	Szigeti homok	KE11	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági	140/17	Az erdészeti hatóság által támogatható, de	L

				Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság		eltérő helyen, nem védett Natura 2000 területen nem kell egyeztetni NPI-vel, nincs jogszabályi háttére.	
149.	E11	Szigeti homok	KE11	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/18	Minden erdőállomány nevelése során megkövetelt.	L
150.	E12	Szigeti homok	KE11	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/19	Az erdőállomány záródása az erdőrézsetben 0-100 %, többszintű állomány esetén 100%-nál több is lehet. Ha a faállomány átmenetileg nem hiányzik és az erdő egyik rendeltetése a talaj védelme 30%-ig megfelelő a záródása, amennyiben nem talajvédelmi a rendeltetés 50%-ig megfelelő záródás. Nem talajvédelmi erdők záródása az állománynevelés során általában 70%-ig megfelelő.	L
151.	E13	Szigeti homok	KE11	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/20	Amennyiben a célállomálynak megfelelő fajok megtalálhatók, ill. találhatók az alsó szintben.	L
152.	E45, E46	Szigeti homok	KE11	Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/21	Az erdészeti hatóság csak abban az esetben tud egyetérteni, ha az országos Erdőállomány Adattárban foglalt előírással megegyezik.	L
153.		Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/22	3.4.2. A Kommunikáció címzettjei: A jelen fenntartási tervvel érintett területekre a Földművelésügyi Minisztérium 60331/56/2000, 60331/57/2000. számon hozott határozatával jóváhagyott 2009. december 31-ig szóló környezeti erdőtervek vannak érvényben.	L
154.		Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatósági Hivatal Erdészeti igazgatóság	140/23	3.4.3 Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel: Tudomásunk szerint mindössze informális tárgyalást folytattak az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságával adatszolgáltatás ügyben. Egyszerűbb és szerencsésebb lett volna, ha az érintetteket bevonják a tervezési folyamatba. Az pedig nem egy 15 napos határidős felülvizsgálat.	L
184.		Szigeti homok		Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal	140/1	A szántókra vonatkozó előírások között egyes kategóriáknál nem egyértelműek az előírások. Nincs kellő indoklás a művelési ágakra vonat-	L

						kozó előírások részletezését, hogy azokat milyen szempontok alapján alakították ki. Az egyeztetés során tervezetből kimaradtak a mezőgazdasági célú vizek és vízi létesítmények kezelői, fenntartói a Vízgazdálkodási Társulatok. Mindenképpen fontosnak tartanánk az ő bevonásukat a tervezés folyamatába. Továbbá nem jelent meg az egyeztetési anyagban, a mezőgazdasági termelők érdekvéköpiseleti szerve az Agrárkamara sem.L	
229.		Szigeti homok		Közép-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal	175/1	A NATURA 2000 terület fenntartási tervével kapcsolatban a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet 4.§ (4) bekezdése alapján: Különösen fontos, hogy az érintett önkormányzatok- jelen esetben Pócsmegyer, Tahitótfalu és Szigetmonostor- településrendezési eszközeikben megfelelő jogi eszközökkel biztosítsák a területek maximális védelmét. Ennek kihangsúlyozását a települési önkormányzatok felé különösen fontosnak tartjuk.	L
167.		Szigeti homokok		Pest Megyei Földhivatal	160/1	Szigetmonostor település területén fekvő 062/10 hrsz-ú ingatlan tulajdoni lapján természetvédelmi illetve Natura 2000 jogi jelleg bejegyzés nem található.	L
168.		Szigeti homokok		Pest Megyei Földhivatal	160/2	A szigetmonostori 089 hrsz-ú ingatlan a nyilvántartási adatok szerint megosztásra kerül. A megosztás utáni helyrajzi számok: 089/1, 089/2, 089/3, 089/4, 089/5, 089/6, 089/7, 089/8, 089/9 és 089/10 hrsz.	L
169.		Szigeti homokok		Pest Megyei Földhivatal	160/3	A terv által érintett Tahitótfalu település külterületén fekvő 068 hrsz-ú földrészlet megosztásra került 068/6, 068/7, 068/8 és 068/9 hrsz-ú ingatlanokra.	L
197.		Szigeti homokok		Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	98/7	A kezelési egységek esetleges összevonhatóságát e terv esetében is érdemes megvizsgálni. A fajvédelmi intézkedéseknél nem Natura 2000 jelölő faj védelmére megfogalmazni intézkedést, nem biztos, hogy a fenntartási	L

						terv keretei között szükséges.	
222.	Általános	Szigeti homokok		Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Környezetvédelmi és Víziközmű Osztály	111/1	Egyetértő vélemény. A területen vízfolyás, vízkár elhárítási létesítmény, és az Igazgatóságunk vagyonkezelésében lévő ingatlan-tudomásunk szerint-nem található.	
632.	Ált.	Szigeti homokok	KE Erdők általában	PP Zrt.		Homokon nem lehet betartani azt az előírást, hogy a keréknyom max. 10 cm lehet.	F
633.	GY66	Szigeti homokok	KE 3	Gazdák		Problémás a juh legeltetéséhez kapcsolódó előírás A gazdálkodók javasolják, hogy lóval is lehessen a területet legeltetni.	F
634.	GY66	Szigeti homokok	KE 6	Gazdák		Kíváncos lenne, ha nem csak juhval lehetne legeltetni.	F
635.	GY21	Szigeti homokok	KE	Az egyik érintett önkormányzat munkatársa		Ne ellenkezik-e az előírás a területalapú támogatás feltételeivel?	F
636.	GY33	Szigeti homokok	KE2	Gazdák		Nem érthető, hogy lábon állva kell hagyni az akácot elszáradni a vegyszeres kezelés után.	F
637.	GY21	Szigeti homokok	KE2	Gazda		Mennyi ideig maradna fent az esetleges legeltetési tilalom? Ha tilos legeltetni, nem lehet gazdálkodni.	F
638.	GY21	Szigeti homokok	KE5	Gazda		Javasolja, hogy cserjeirtás után lehessen legeltetni a területet, ahogyan más területein ő maga is teszi a NPI kérésére.	F
735.	Általános	Szigeti homokok		Duna-Ipoly Nemzeti Park	98/15	A kezelési egységek esetleges összevonhatóságát e terv esetében is érdemes megvizsgálni. Az egyes kezelési egységek előírásai között, és azok indoklásában is több logikátlanságot, hiányosságot vélek felfedezni, ezek alapos áttekintése mindenképpen javasolható a korábban már említetteknek megfelelően.	

Ábrák, táblázatok

1. számú táblázat

<i>Szigeti homokok érintett helyrajzi számai</i>
<i>Pócsmegyer</i> 035, 036a, 036b, 036c, 037/3a, 037/3b, 037/3c, 037/3d, 037/3f, 037/3g, 037/3h, 037/4, 037/5, 038, 040/1, 040/2, 040/3, 040/4a, 040/4b, 040/4c, 040/4d, 040/4f, 040/4g, 040/4h, 040/4j, 041a, 041b, 041c, 042, 046a, 046b, 046c, 047, 048/1, 048/2, 049/20
<i>Szigetmonostor</i> 062/2, 062/3, 062/4, 062/5, 062/6, 062/8, 062/9a, 062/9b, 062/10a, 062/10b, 062/10c, 062/11a, 062/11b, 062/11c, 085/1, 085/2, 086a, 086b, 086c, 086d, 086f, 087, 088, 089a, 089b, 089c, 089d, 089f, 0108/8, 0108/9a, 0108/9b, 0108/9c, 0108/10, 0108/11, 0108/12, 0108/13, 0108/14, 0108/15, 0108/16
<i>Tahitótfalu</i> 064/1a, 064/1b, 064/2a, 064/2b, 065, 066/2, 067, 068/1, 068/2, 068/3, 068/4, 068/5a, 068/5b, 068/5c, 0110/4, 0110/15a, 0110/15b, 0110/17a, 0110/17b, 0110/18a, 0110/18b, 0106, 0107, 0103/18, 0103/20, 0108/5, 0133/27, 066/1

Digitális melléklet

1. natura élőhelyek térinformatikai fedvényei (shp fájl)
2. Á-NÉR élőhelyek térinformatikai fedvényei (shp fájl)
3. kezelési szempontból kiemelt növényfaj térinformatikai fedvényei (shp fájl)
4. kezelési szempontból kiemelt állatfajok térinformatikai fedvényei (shp fájl)
5. kezelési előírások térinformatikai fedvényei (shp fájl)

IV. Natura 2000 fogalomtár

Agrár-erdészeti rendszer: Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevételeének részletes szabályairól szóló 46/2009.(IV.16.) FVM rendeletben részletezett földhasználat (főként fás legelők létesítése szántó, gyepterületek, gyep művelési ágon)

Á-NÉR: Az Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (Á-NÉR) Magyarország növényzetének és élőhelyeinek térképezéséhez napjainkban leggyakrabban használt, többszörösen tesztelt és javított élőhely-osztályozási rendszer [Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (Á-NÉR2007) Szerkesztők: Bölöni János, Molnár Zsolt, Kun András és Biró Marianna Vácrátót 2007]

Erdősítés: Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009.évi XXXVII.törvény értelmében erdőtelepítés és erdőfelújítás

Erdőtelepítés: Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevételeének részletes szabályairól szóló 46/2009.(IV.16.) FVM rendelet értelmében erdei faállomány korábban más művelési ágú ingatlanon való telepítése

Élőhelyvédelmi irányelv – A Tanács 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelve a természetes élőhelyek, illetve vadon élő növény- és állatvilág védelméről.

Fásítás: Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevételeének részletes szabályairól szóló 46/2009.(IV.16.) FVM rendelet értelmében a külterületen található fa, fasor, facsoport és fás legelő

- a) fasornak kell tekinteni a miniszter által rendeletben meghatározott fajú, egy sorban lévő fák összességét, ahol a fák tötávolsága nem nagyobb a fák idős korában várható korona átmérőjének a kétszeresénél;
- b) facsoportnak kell tekinteni a miniszter által rendeletben meghatározott fajú fák idős korára várható korona vetülete által legalább hatvan százalékban fedett, ezerötszáz négyzetméternél kisebb földterületet;
- c) fás legelőnek kell tekinteni az olyan legelőterületet, amely a miniszter által rendeletben meghatározott fajú fák idős korára várható korona vetülete által egyenletes elosztásban legalább harminc százalékban fedett

Fenntartási terv - Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet alapján a Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és a kimelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését, fenntartását, valamint helyreállítását szolgáló intézkedéseket magába foglaló terv

Irányelv - A közösségi joganyag egyik gyakran alkalmazott típusa, amely elsődlegesen csak a célt vagy célokat fogalmazza meg. A tagállamoknak az irányelvben rögzített célokat el kell érniük, de a nemzeti jog alapján meghozott intézkedésekkel ők maguk választhatják meg a megvalósítás módját és eszközeit.

Jelölő faj/élőhely: A Natura 2000 területek kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek, amelyek natura adatbázisban (Standard Data Form) az A, B, C értékkel azonosított populációkat jelenti, illetve reprezentativitást jelenti.

Kezelési egység: a Natura 2000 területen belül azon élőhelyfoltok, amelyek egységes kezelése indokolt, illetve amelynél a célok eléréséhez a földhasználati előírások nem különülnek el.

Kiemelt közösségi jelentőségű faj - Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 2. B) és a 3. B) számú mellékletben meghatározott azon fajok, amelyek közösségi szempontból veszélyeztetettek, sérülékenyek, ritkák, illetőleg bennszülöttek, és amelyek megőrzéséért a Közösség kiemelt felelősséggel tartozik. Az élőhelyvédelmi irányelv II. mellékletében ezek a fajok *-gal vannak megjelölve.

Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok - Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4. B) számú mellékletben meghatározott azon közösségi élőhelytípusok, amelyeket közösségi szinten eltűnés veszélye fenyeget, és amelyek megőrzéséért a Közösség különleges felelősséggel tartozik.

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület¹: olyan közösségi jelentőségű terület, amelyen legalább egy kiemelt közösségi jelentőségű faj állománya, élőhelye vagy legalább egy kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus található, az Európai Unió jogi aktusával történt jóváhagyást követően az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének megfelelő természetvédelmi célkitűzés meghatározásával jogszabályban kihirdetésre került, és amelyre a kiemelt jelentőségű közösségi fajok, illetve kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok természetvédelmi helyzetének helyreállítása, illetve fenntartása érdekében az e rendelet szerinti természetvédelmi előírások alkalmazandók.

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok: Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet a 4. A) számú mellékletében meghatározott azon közösségi élőhelytípusok, amelyeket közösségi szinten az eltűnés veszélye fenyeget, vagy elterjedési területük zsugorodása, illetőleg eredendően korlátozott elterjedésük következtében kis területen lelhetők fel.

Közösségi jelentőségű faj: Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 2. A) és a 3. A) számú mellékletben, illetve az élőhelyvédelmi irányelv.. mellékletében felsorolt növény- és állatfajok, amelyek közösségi szempontból veszélyeztetettek, sérülékenyek, ritkák, illetőleg bennszülöttek, megőrzésükhöz különleges természetmegőrzési területek kijelölése szükséges.

Különleges madárvédelmi terület: Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 5. melléklet szerinti, olyan közösségi szempontból jelentős természeti értékekkel rendelkező terület, amelyen az 1. A) számú mellékletben meghatározott közösségi jelentőségű madárfaj, valamint az 1. B) számú mellékletben meghatározott vonuló madárfaj jelentős állománya, illetve élőhelye található, különös tekintettel a nemzetközi jelentőségű és egyéb vizes élőhelyekre;

Különleges természetmegőrzési terület: olyan közösségi jelentőségű terület, amelyen közösségi jelentőségű faj jelentős állománya, élőhelye vagy közösségi jelentőségű élőhelytípus található, az Európai Unió jogi aktusával történt jóváhagyást követően a természetes élőhelyek,

valamint a vadon élő növény- és állatvilág védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) 4. cikke (4) bekezdésének megfelelő természetvédelmi célkitűzés meghatározásával jogszabályban kihirdetésre került, és amelyre a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok vagy közösségi jelentőségű élőhelytípusok természetvédelmi helyzetének helyreállítása, illetve fenntartása érdekében az e rendelet szerinti természetvédelmi előírások alkalmazandók;

KÜVET: Magyarország külterületi vektoros digitális ingatlan nyilvántartási térképe.

Madárvédelmi irányelv: A Tanács 1979. április 2-i 79/409/EGK irányelve a vadon élő madarak védelméről.

Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT): Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjai olyan konkrétan lehatárolt, ún. Magas Természeti Értékű Területeken támogatják a gazdákat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában, ahol a mezőgazdasági hasznosítás folytatása különösen fontos feltétele az élővilág, a tájkép, valamint az épített és történeti értékek hosszú távú megőrzésének. Ennek érdekében olyan gazdálkodási előírásokat, csomagokat fogalmaz meg, amelyek önkéntes vállalásáért és teljesítéséért területalapú, vissza nem térítendő kifizetés illeti meg a gazdálkodót. A kifizetés nagysága arányos a választott előírascsomag összetettségével, várható környezeti, valamint a termelés gazdasági eredményét befolyásoló hatásával.

MEPAR: mezőgazdasági parcella azonosító rendszer: a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről és az ezzel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2003. évi LXXIII. Törvény 3.§ d) pontjában és a 115/2003.(XÓ.13.) FVM rendeletben szabályozott azonosító rendszer

NBmR: Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Rendszer

Fizikai blokk: a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerről szóló 115/2003. (XI. 13.) FVM rendelet alapján a földfelszínnek az e jogszabály rendelkezései alapján lehatárolt része.

Mezőgazdasági parcella: Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrárkörnyezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet alapján egy vagy több szomszédos táblából álló összefüggő földterület, amelyen egy növénycsoportot természet egy földhasználó

Tábla: Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrárkörnyezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet alapján a mezőgazdasági parcellán belüli, azonos hasznosítási irányú összefüggő földterület, amelyen egyföldhasználó egy növényfajt természet, beleértve a takarmánykeverékeket és a vegyesgyümölcsösöket is

Natura 2000 hálózat: Az Európai Unió élőhelyvédelmi és madárvédelmi irányelvei alapján, az irányelvek mellékletein szereplő növény- és állatfajok, valamint élőhelytípusokra kijelölt területek (ökológiai) hálózata. A Natura 2000 fantázia név, amely többek közt 3 féle terület típust is takarhat ld. a Natura 2000 terület magyarázatánál.

Natura 2000 terület: A Natura 2000 hálózat részét képező, konkrét területek. Az egyes területek egyedi kódszámmal (pl. HUBN20067) és névvel (pl. Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-

patak mente) rendelkeznek. Az egyes területeket bizonyos faj/fajok és/vagy élőhelytípusok megőrzése érdekében jelölték ki. A Natura 2000 területnek 3 típusát különböztetjük meg: különleges természet-megőrzési terület, kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület és különleges madárvédelmi terület.

Természetesség/degradáltság: A felmért élőhelyfoltok természetességi-degradáltsági értékelése SEREGÉLYES TIBOR (1995, in NÉMETH, 1995) 5 fokozatú skálája alapján történik

BID	Név
D00	Nincs adat
D01	Teljesen leromlott / a regeneráció elején járó állapot
D02	Erősen leromlott / gyengén regenerálódott állapot
D03	Közepesen leromlott / közepesen regenerálódott állapot
D04	„Jónak nevezett”, „természetközeli” / „jól” regenerálódott állapot
D05	Természetes állapot

Veszélyeztető tényező: A területre ható természetes – ökológiai, geomorfológiai folyamatok, klimatikus, hidrológiai változások – , és mesterséges tényezők – emberi tevékenységből származó bányászati, katonai, művelési, szennyezési és egyéb tevékenységek – összessége hazai kódrendszerrel ellátva, amelyek elérhetősége a TIR.

TIR: Természetvédelmi Információs Rendszer

